

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

લાલ સિંહ અને અન્યો

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો

જાન્યુઆરી ૯, ૨૦૦૧

[એમ. બી. શાહ અને એસ. એન. કુકાન, જેજે.]

આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭-
કલમ ૩ (૨) અને ૩ (૩).૦વાડ હેઠળ-પ્રકૃતિ હેઠળ-દોષિત ઠેરવવામાં આવે
છે.અન્ય કોઈ ચુ. સી. સી. ચુ. ને દોષિત ઠેરવ્યા વિના કલમ ૩ (૩) હેઠળ
દોષિત ઠેરવવામાં આવશે.વી!કલમ ૩ (૨) હેઠળ-કલમ ૩ (૩) એક સ્વતંત્ર

ગુનો છે. કલમ ૩-શંકાનો લાભ-આતંકવાદી કૃત્યો કરવાના કાવતરાનો આરોપ મૂકનાર આરોપી-સહ-આરોપીના કબૂલાતના નિવેદનના આધારે હથિયારોની વસૂલાત-સહ-આરોપીની પ્રવૃત્તિઓને સરળ બનાવતો આરોપી-પકડાયો, નિર્દોષતાની ધારણા અસ્તિત્વમાં નથી-વસૂલાતને સમજાવવા માટે આરોપી.

કલમ ૧૫-કબૂલાતની નજર-આરોપી પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે નોંધાયેલ નિવેદનની માન્યતા-એ આરોપ કે કર્તાર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્યમાં નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું-એવું માનવામાં આવે છે કે, કબૂલાતનું નિવેદન પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે-આરોપી સામે આધાર રાખી શકાય છે-આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમો, ૧૯૮૭-નિયમ ૧૫.

આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમો, ૧૯૮૭-નિયમ ૧૪-આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ હેઠળ કેસ નોંધાતા પહેલા હાથ ધરવામાં આવેલી શોધ-કાયદેસરતા-જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જારી કરાયેલા વોરંટ વિના પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા શોધ-હાથ ધરવામાં આવે છે, દૂષિત નથી-ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા-કલમ ૧૬૫.

દંડ સંહિતા-કલમ-૧૨૦-બી-ગુનાહિત કાવતરું-સાબિતીનો બોજો- આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ કરવા માટેનું કાવતરું-આરોપી દ્વારા કબૂલાત-હાથ ધરવામાં આવે છે, પુરાવા એવા પ્રમાણમાં જરૂરી છે કે તેના આધારે એક સમજદાર વ્યક્તિ અસ્તિત્વમાં વિશ્વાસ કરી શકે.

અપીલકર્તાઓ સહિત ૨૧ વ્યક્તિઓ પર આતંકવાદી અને વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ની કલમ ૩ (૩) અને ૫, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦-બી, વિસ્ફોટક પદાર્થ અધિનિયમની કલમ ૫ અને શસ્ત્ર અધિનિયમની કલમ ૨૫ હેઠળ સંયુક્ત રીતે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો.

ફરિયાદી પક્ષનો કેસ હતો કે આરોપી નં. RC ૫/૯૨ ના સંદર્ભમાં દાદર રેલ્વે સ્ટેશન પર ૧૬.૭.૧૯૯૨ પર મારી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.બોમ્બે પોલીસે આરોપી નં. જ્યારે મને ખબર પડી કે તેના સાથીઓ બરોડા અને ગુજરાતના અન્ય શહેરોમાંથી કામ કરી રહ્યા છે, ત્યારે બરોડાના પોલીસ કમિશનરને જાણ કરવામાં આવી હતી.બરોડા પોલીસે આરોપી નં. મને અને મને ખબર પડી કે આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા અમદાવાદમાં બે પરિસરમાં હથિયારો અને દારૂગોળો સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યા હતા.એટલે કે પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને ઉસ્માન હાડન સોસાયટી ખાતે.પોલીસ અધિક્ષક, સી. આઈ. ડી. (કાઈમ) દ્વારા પંચાની સામે પરિસરમાં દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાંથી મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો

અને વિસ્ફોટકો મળી આવ્યા હતા.ત્યારબાદ, આર. સી.-૬/૯૨ નોંધવામાં આવી હતી અને તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

ફરિયાદી પક્ષે આરોપ લગાવ્યો હતો કે આરોપી વ્યક્તિઓએ ખાલિસ્તાનના નિર્માણ અને જમ્મુ-કાશ્મીરની મુક્તિ માટે સપ્ટેમ્બર ૧૯૮૮થી જુલાઈ ૧૯૯૨ની વચ્ચે ભારત અને વિદેશમાં વિધ્વંસક અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાનું ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું.આરોપી નંબર ૨ એક પાકિસ્તાની નાગરિક અને પાકિસ્તાની લશ્કરી ગુપ્ત માહિતીનો એજન્ટ હતો, જે ભારતના સંરક્ષણ મથક વિશેની માહિતી મેળવવા અને ભારતમાં સંરક્ષણ કર્મચારીઓ અને સૈન્યની સ્થિતિના સંબંધમાં અન્ય આંતરિક માહિતી એકત્રિત કરવા માટે ભારતમાં પ્રવેશ્યો હતો.આ હેતુ માટે તેણે આરોપી નંબર ૧, ૩ અને ૪ નો સંપર્ક કર્યો.આરોપી નંબર ૧ અને ૨ ભારતમાં પ્રવેશ્યા હતા, લક્ષ્ય હાંસલ કરવા માટે વિવિધ સ્થળોએ રોકાયા હતા.બંનેએ અલીગઢમાં આરોપી નંબર ૨૦ અને બોમ્બેમાં આરોપી નંબર ૩ અને ૪ સાથે ભારતમાં સંપર્કો બનાવ્યા હતા.આરોપી નંબર ૧ અને ૨એ તેમના નકલી નામો હેઠળ અમદાવાદ અને બોમ્બે સહિત ભારતના વિવિધ સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી.આ બે આરોપી વ્યક્તિઓની કાર્યપદ્ધતિની તેમની પ્રવૃત્તિઓ હતી:ખોટી ઓળખ.તેમના લક્ષ્યાંકો છુપાચેલા સ્થળો બનાવવાનું, તેમના પોતાના એજન્ટો રાખવાનું, પાકિસ્તાન, ચુકે, કેનેડા વગેરેમાં એજન્ટો સાથે તેમના સંપર્કો રાખવાનું અને અન્યત્ર છુપાચેલા સ્થળો

રાખવાનું હતું.આરોપી નંબર ૧ અને જએ સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગનું સર્વેક્ષણ કરવા માટે મદ્રાસની મુલાકાત લીધી હતી જેથી ત્યાં બોમ્બ વિસ્ફોટની શક્યતા શોધી શકાય.આરોપી વ્યક્તિઓ વિવિધ પ્રકારના વાહનોનો ઉપયોગ કરતા હતા જેમાંથી વાહનો, એક જીપ અને સ્કૂટર અમદાવાદમાંથી મળી આવ્યા હતા અને એક જિપ્સી બોમ્બેમાંથી મળી આવી હતી.આરોપી નંબર ૧ની પૂછપરછ દરમિયાન, અમદાવાદ ખાતે પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને ઉસ્માન હાફન સોસાયટી ખાતે આરોપીઓના છુપાયેલા સ્થળોની જાણ થઈ હતી અને આ છુપાયેલા સ્થળો પર દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા જેના પરિણામે શસ્ત્રો અને દારૂગોળો મળી આવ્યો હતો.

ફરિયાદી પક્ષનો આગળનો કેસ એ હતો કે તમામ અપીલકર્તાઓએ તેમના કબૂલાતના નિવેદનો આપ્યા હતા જેમાં તેઓએ એકબીજાને સમર્થન આપ્યું હતું.આરોપી નં. ૬ તેની કબૂલાતની સ્થિતિમાં છું.તેણે સ્વીકાર્યું કે ઓપરેશન બ્લુ સ્ટાર પછી તેણે ખાલિસ્તાનના સ્વતંત્ર રાજ્ય માટે કામ કરવાનું શરૂ કર્યું અને તેને પાકિસ્તાન મોકલવામાં આવ્યો.પાકિસ્તાનમાં, તે આરોપી નંબર ૨ (એક પાકિસ્તાની નાગરિક) અને આરોપી નંબર ૩ (બોમ્બેનો રહેવાસી) ના સંપર્કમાં આવ્યો હતો.આરોપી નંબર ૧ અને ૨ ખોટી ઓળખ હેઠળ ભારત આવ્યા અને અલીગઢમાં રહેવા લાગ્યા.ત્યાં આરોપી નં. મારો પરિચય આરોપી નં. આરોપી નંબર ૩ એ રજૂ કરેલા આરોપી નંબર. ૬ આરોપી નંબર ૪ (અમદાવાદનો

રહેવાસી) ને.આરોપી નંબર ૪ ની મદદથી, આરોપી નંબર ૧ એ પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં એક બાજ ભાડે રાખ્યો હતો અને ભારત આવતા હથિયારો અને દારૂગોળાનો જથ્થો છુપાવવા માટે ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાં એક ફ્લેટ ખરીદ્યો હતો.તેણે એક જિપ્સી અને સ્કૂટર પણ ખરીદ્યું હતું.તેણે સ્વીકાર્યું કે તે આરોપી નંબર ૪ સાથે મદ્રા ગયો હતો અને તે અમદાવાદમાં રોકાયો હતો.

આરોપી નંબર ૨એ એક કબૂલાત નિવેદન પણ આપ્યું હતું જેમાં તેણે સ્વીકાર્યું હતું કે તે પાકિસ્તાન એમ. એમ. ટી. એરી ઇન્ટેલિજન્સનો એજન્ટ હતો અને આરોપી નંબર ૧ની કબૂલાતની પુષ્ટિ કરી હતી.આરોપી નંબર ૩ ના પરિસરમાંથી, આરોપી નંબર ૩ દ્વારા લખાયેલ એક પત્ર મળી આવ્યો હતો જેમાં ગુપ્ત પ્રવૃત્તિઓમાં આરોપીની સંડોવણી દર્શાવવામાં આવી હતી.

કબૂલાતના નિવેદનના આધારે હથિયારો અને દારૂગોળાની વસૂલાત સ્થાપિત કરવા માટે, પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં ફ્લેટ ભાડે લેવા, ઉસ્માન હાઝન સોસાયટી ખાતે પરિસરની ખરીદી, અલીગઢ, અમદાવાદ અને મદ્રાસમાં આરોપીઓના રોકાણ, આરોપી દ્વારા લેવામાં આવેલી હવાઈ ઉડાનો, કથિત કાવતરામાં આરોપીની ભૂમિકા, ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા ઘણા સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી.

નિયુક્ત ન્યાયાધીશે તમામ અપીલકર્તાઓને આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ની કલમ-૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને તેમને આજીવન કેદ અને દંડની સજા ફટકારી હતી. નિયુક્ત ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦-બી (૧) અને આતંકવાદી અને વિસ્ફોટક પદાર્થ અધિનિયમની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦ (બી) સાથે વાંચી શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭. આરોપી નંબર ૧ ને આતંકવાદી અને વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ ની કલમ ૫, વિસ્ફોટક પદાર્થ અધિનિયમની કલમ ૫ અને શસ્ત્ર અધિનિયમની કલમ ૨૫ (આઈએ) હેઠળ પણ દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. નિયુક્ત ન્યાયાધીશે અન્ય ૧૬ આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપીને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા.

નિયુક્ત ન્યાયાધીશના આદેશ સામે, અપીલકર્તાઓએ આ અદાલત સમક્ષ અપીલ કરી હતી અને દલીલ કરી હતી કે: -

૧. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩ની પેટા કલમ (૩) હેઠળ અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા, આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩ની પેટા કલમ (૨) હેઠળ કોઈ પણ આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યા વિના, ભૂલભરેલું છે કારણ કે પેટા કલમ (૩) એવા કાર્યને ધ્યાનમાં લેતું નથી જે સ્વતંત્ર રીતે ગુનો હોય.

૨. અપીલકર્તાઓના કબૂલાતના નિવેદનો તપાસ અધિકારી દ્વારા પોલીસ લોકઅપમાં નોંધવામાં આવ્યા હતા અને તે ન તો સ્વૈચ્છિક હતા અને ન તો સાચા હતા.અપીલકર્તાઓને તેમના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા પછી પણ પોલીસ કસ્ટડીમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને લાંબા સમય પછી જ ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.કબૂલાતનું રેકોર્ડિંગ કર્તાર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, ૧૯૯૪ ૩ એસ. સી. સી. ૫૬૯ કેસમાં કોર્ટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા અનુસાર નહોતું.તેથી, અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા માટે આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા કબૂલાતના નિવેદનો પર આધાર રાખવો ન જોઈએ.

૩. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમોના નિયમ ૧૫નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, જે પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તેમની સમક્ષ આપેલા કબૂલાતના નિવેદનને રેકોર્ડ કરતી વખતે અપનાવવાની પ્રક્રિયાની જોગવાઈ કરે છે.

૪. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમોના નિયમ ૧૪નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીના પરિસરમાં તપાસ કરવા માટે સંબંધિત પોલીસ અધિકારીઓને અધિકૃત કરવા

માટે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કોઈ વોરંટ જારી કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૫. પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીના પરિસરમાં દરોડા પાડતા પહેલા કોઈ એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી ન હતી.

૬. દરોડા પાડવાના હેતુથી પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીના પરિસરના તાળા તોડી નાખ્યા બાદ નિયત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૭. ફરિયાદી પક્ષે હથિયારો અને દારૂગોળો જપ્ત કર્યો નથી. પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં મળી આવેલી ચીજવસ્તુઓ પર મૂકવામાં આવેલી સીલ ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાંથી વસૂલ કરવામાં આવી ત્યારે તેને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાંથી દૂર કરવામાં આવી હતી. બે અલગ-અલગ પરિસરમાંથી હથિયારો અને દારૂગોળો મળી આવ્યા હોવા છતાં પુનઃપ્રાપ્તિ માટે સતત પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાંથી કથિત રીતે જપ્ત કરાયેલા હથિયારો અને દારૂગોળો કોઈ વાજબી કારણ વગર પોલીસ મુખ્યાલયમાં જમા કરવામાં આવ્યા હતા, પોલીસ સ્ટેશનમાં નહીં જ્યાં એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી.

૮. ફરિયાદી પક્ષ વાજબી શંકાની બહાર તમામ બી લિંક્સને સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે જેના પર તે આધાર રાખે છે.

૯. આરોપી નંબર ૨ અને અન્ય આરોપી વચ્ચે કોઈ ગુનો કરવા માટે કોઈ સમજૂતી દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.પુરાવા એ દર્શાવતા નથી કે આરોપી નંબર ૨ એ કથિત કાવતરાના સંપર્કો સ્થાપિત કરવા માટે દિલ્હી અને અલીગઢની મુલાકાત લીધી હતી.આરોપી નંબર ૨ ને હથિયારો અને દારૂગોળાની વસૂલાત સાથે જોડવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા મળ્યા નથી.આરોપી નંબર ૨ ના નિવેદનના આધારે કોઈ વસૂલાત કરવામાં આવી નથી.

૧૦. આરોપી નંબર ૨૦ ને શંકા D નો લાભ આપવો જોઈતો હતો, જેમ કે ૧૬ સહ-આરોપીઓના કિસ્સામાં કરવામાં આવ્યો હતો.કથિત ગુનાહિત કાવતરામાં આરોપી નંબર ૨૦ની સંડોવણી દર્શાવવા માટે કંઈ નથી.આરોપીનું કબૂલાત નિવેદન બળજબરી અને યાતના હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું.અન્ય આરોપીઓએ કરેલી કબૂલાતનો ઉપયોગ આરોપી નંબર ૨૦ સામે થઈ શક્યો ન હોત.

૧૧. અપીલકર્તાઓ સામે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવા તેમની સામે

લાગુ કરવામાં આવેલી કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ તેમને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતા નથી.

આરોપી નંબર ૧ અને ૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને નકારી કાઢીને અને આરોપી નંબર ૩, ૪ અને ૨૦ની અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપીને, કોર્ટે

પકડી રાખો:૧. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩ (૩) હેઠળ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે, આતંકવાદી કૃત્ય કરવા માટે કોઈને આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩ (૨) હેઠળ દોષિત ઠેરવવા જરૂરી નથી.પેટા-કલમ (૩) એવા કૃત્યોને ધ્યાનમાં લે છે જે પોતે આતંકવાદી કૃત્યો નથી, પરંતુ આતંકવાદી કૃત્ય પહેલા અથવા પછીની પ્રવૃત્તિઓ છે.આ કલમ હેઠળ, વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવી શકાય છે જો તે સાબિત થાય કે તેણે-(એ) કાવતરું ઘડ્યું, (બી) હિમાયત કરી, (સી) પ્રોત્સાહન આપ્યું, (ડી) સલાહ આપી, (ઇ) ઉશ્કેરવામાં આવ્યું, અથવા (આઈ) જાણીજોઈને મદદ કરી- આતંકવાદી કૃત્ય અથવા આતંકવાદી કૃત્યની તૈયારી કરતી કોઈપણ કાર્યવાહી કરી.આમાંથી કોઈપણ કૃત્ય પોતે જ ગુનો બને છે.ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ માત્ર આતંકવાદી કૃત્યોને પ્રોત્સાહન આપતી નથી, પરંતુ તેમાં અન્ય કૃત્યોનો સમાવેશ થાય છે જે ભારતીય દંડ સંહિતા હેઠળ પ્રદાન કરાયેલ પ્રોત્સાહનની

વિભાવના દ્વારા આવરી લેવામાં આવતા નથી.[૧૩૫-બી-સી]

૨.૧ કર્તાર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય કેસમાં આ અદાલત દ્વારા સૂચન કરવામાં આવ્યું હોવા છતાં, ઉપરોક્ત ચુકાદામાં નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકા ન તો આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમમાં સામેલ છે અને ન તો આતંકવાદી અને વિઘટનકારી અધિનિયમમાં!સંસદ દ્વારા પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમો.આ અદાલતે કર્તાર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબના સ્ટેલ કેસમાં એવું માન્યું નથી કે જો સૂચવેલ માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવામાં નહીં આવે તો કબૂલાતનું નિવેદન પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય રહેશે.તેથી, આ દલીલ સ્વીકારવી મુશ્કેલ હશે કે ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવામાં આવતું નથી, પુરાવાઓમાં સ્વીકાર્ય હોવા છતાં, આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે કબૂલાતના નિવેદનો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં.(૧૩૬-D; ૧૩૭-F)

૨.૨.વર્તમાન કેસમાં કર્તાર સિંગ્માં નિર્ણયની તારીખ પહેલાં કબૂલાતના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા.v. પંજાબ રાજ્ય.જ્યારે આરોપીઓને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે તેઓએ ફરિયાદ કરી ન હતી કે કબૂલાતના નિવેદનો બળજબરીથી નોંધવામાં આવ્યા હતા.સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, એ દલીલ સ્વીકારવી શક્ય નથી કે આરોપી પોલીસ કસ્ટડીમાં હોવાથી, કબૂલાતના નિવેદનો કાં તો પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય છે અથવા વિશ્વસનીય

નથી.આવા કિસ્સાઓમાં કસ્ટોડિયલ પૂછપરછને કાયદા હેઠળ મંજૂરી છે, જેથી દેશની અંદર અથવા બહાર રહેતા લોકો દ્વારા આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ફેલાયેલી ગંભીર પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે.(૧૩૭-એફ-ઈ)

કર્તાર સિંહ વિ. પંજાબ રાજ્ય, (૧૯૯૪ (૩ એસસીસી ૫૬૯; એસ. એન. દુબે વિ. એન. બી. ભોઈર અને અન્ય, (૨૦૦૦ (૨ એસ. સી. સી. ૨૫૪ અને રાજ્ય વિ. નલિની અને અન્ય, (૧૯૯૯ (૫ એસ. સી. સી. ૨૫૩, નો સંદર્ભ.

૨.૩.જો કબૂલાતના નિવેદનો સ્વીકારવામાં આવે તો એવું ન કહી શકાય કે અપીલકર્તાઓની સજા કોઈપણ રીતે ગેરકાયદેસર અથવા ભૂલભરેલી છે.જો કે, કબૂલાતના નિવેદનો ત્યારે નોંધવામાં આવ્યા હતા જ્યારે તમામ આરોપીઓ તપાસની દેખરેખ કરી રહેલા સીબીઆઈ અધિકારીઓ દ્વારા પોલીસ કસ્ટડીમાં હતા અને નિવેદનો નોંધ્યા પછી, તેમને તરત જ પહેલાં રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.મેજિસ્ટ્રેટ.તેથી, કબૂલાતના નિવેદનો પુરાવાના મૂળ ટુકડા હોવા છતાં, ઉપરોક્ત નિવેદનો સાચા અને વિશ્વસનીય નથી તેવી દલીલની પ્રશંસા કરવા માટે, રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા અન્ય પુરાવાઓ કે જે ઉપરોક્ત નિવેદનોને સમર્થન આપે છે તે ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે.(૧૪૬-એ-સી)

૩. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમોના નિયમ ૧૫નું પાલન કરવામાં આવે છે અને દરેક આરોપી એમ. એ.રાજાને કબૂલાત સમજાવવામાં આવી હતી કે તે તે કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે તે કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે.વધુમાં, અધિકારીએ એ પણ પુષ્ટિ કરી હતી કે આરોપી સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપી રહ્યો હતો અને તે અસરનું પ્રમાણપત્ર પણ ઉપરોક્ત કબૂલાત નિવેદન સાથે જોડાયેલું હતું.
[૧૩૮-ઈ]

૪. આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમોના નિયમ ૧૪ લાગુ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી કારણ કે તપાસ હાથ ધરતી વખતે આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ હેઠળ કોઈ કેસ પેન્ડિંગ નહોતો.પોલીસ અધિકારીઓ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૫ હેઠળ તપાસ અને જપ્તી હાથ ધરવા માટે હકદાર હતા.તપાસ અને જપ્તી ઉચ્ચ અધિકારી, એટલે કે પોલીસ અધિક્ષક, સી. આઈ. ડી., ક્રાઈમ બ્રાંચ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી હતી.ગુનાહિત હોવાથી, પ્રાપ્ત માહિતીના આધારે કે પરિસરમાં મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યા હતા, પોલીસ અધિકારી ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૫ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હકદાર હતો.જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) નિયમોના નિયમ ૧૪ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ

ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૫ હેઠળ તપાસ કરવાની પોલીસ અધિકારીની સત્તાને છીનવી લેતો નથી.[૧૭૯-ડી-ઈ]

૫. એ વાત સાચી છે કે પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને ઉસ્માન હા સંચાલિત સોસાયટી પર દરોડા પાડ્યા બાદ એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી.દરોડા પાડવામાં આવ્યા તે પહેલાં શસ્ત્રો અને દારૂગોળો મળી આવશે તેની કોઈ ખાતરી નહોતી.આ દરોડા માત્ર આરોપી નં. ૧. બીજું, ઉચ્ચ અધિકારી એટલે કે નાયબ પોલીસ કમિશનરની હાજરીમાં દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.[૧૭૯-જી-એચ]

૬. જે પરિસરમાં તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી તેના તાળા તોડવા માટે પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને તાળા તોડ્યા બાદ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હોવાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તાળાઓ તોડ્યા પછી અલગ પ્રક્રિયા અનુસરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.[૧૮૦-એ]

૭.૧.પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાંથી મળી આવેલી ચીજવસ્તુઓના મિશ્રણમાં કથિત અનિયમિતતાથી ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓની જમીને કોઈ પણ રીતે ભૌતિક રીતે અસર થશે નહીં.ફરિયાદી પક્ષે વાજબી શંકા વિના સ્થાપિત કર્યું છે કે બોમ્બે ખાતે આરોપી નંબર ૧ ની પૂછપરછના આધારે

પોલીસે તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરીને મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો જપ્ત કર્યા હતા.પોલીસ કમિશનર પાસેથી નિર્દેશો મેળવ્યા બાદ પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.તે પરિસરમાં દરોડા પાડતી વખતે હાજર હતો.વસ્તુઓ જપ્ત કરવા માટે પંચનામાની તૈયારી કરવામાં આવી ત્યારે પણ તેઓ હાજર હતા.પંચ સાક્ષી પીડબ્લ્યુ ૬ ની તપાસ દરમિયાન દરેક પાર્સલ ખોલવામાં આવ્યું હતું અને પંચે એટલે કે સ્લિપને ડેન્ટીફાઈ કરી હતી.જે તેમની સહીઓ સાથે B C D E F G H પાર્સલને સીલ કરતી વખતે ચોંટાડવામાં આવ્યા હતા.તેમણે જપ્ત કરેલી ચીજવસ્તુઓની પણ ઓળખ કરી છે જે તેમની હાજરીમાં સીલ કરવામાં આવી હતી અને દરોડા પાડવામાં આવેલા પરિસરોનું વર્ણન કર્યું છે.પંચનામાના પ્રથમ ભાગમાં પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાંથી પુનઃપ્રાપ્તિનો અલગથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને પંચનામાના ઉપરોક્ત ભાગ પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.[૧૫૧-F; 1૫૨-C-D]

૭.૨.જપ્ત કરાયેલા હથિયારો અને દારૂગોળો યોગ્ય રીતે સીલ કરવામાં આવ્યા ન હતા અથવા યોગ્ય જગ્યાએ રાખવામાં આવ્યા ન હતા તે દલીલને સ્વીકારવી મુશ્કેલ હશે.જપ્ત કરાયેલી ચીજવસ્તુઓ તેના મોટા જથ્થાને કારણે પોલીસ મુખ્યાલયમાં રાખવામાં આવી હતી.તે તદ્દન નોંધપાત્ર છે કે જ્યાં એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી તે પોલીસ સ્ટેશન ૫ પર પૂરતી જગ્યા ન હોઈ શકે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, સલામતીના હેતુથી જો મુદ્દામલની વસ્તુઓ પોલીસ

મુખ્યાલયમાં જમા કરવામાં આવે, તો એવું ન કહી શકાય કે વસૂલાત કોઈપણ રીતે દૂષિત છે. નવી દિલ્હી ખાતે સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના વરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારી પીડબ્લ્યુ ટએ જણાવ્યું છે કે ૨૮-૮-૧૯૯૨ પર તેમની ટીમે જમ કરેલી વસ્તુઓની તપાસ શરૂ કરી હતી, જે પોલીસ મુખ્યાલયમાં બોક્સ/બેગમાં રાખવામાં આવી હતી. સીલની તપાસ કર્યા પછી ત્રણ દિવસ સુધી નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું. સીલ અકબંધ મળી આવી હતી, જે પોલીસ સ્ટેશનની નમૂનાની સીલ સાથે મેળ ખાતી હતી. ફરિયાદી પક્ષે મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થોની જમી નિઃશંકપણે સાબિત કરી છે.

[૧૫૨-એચ; ૧૫૩-એ-સી]

૮. એવું કહેવું કે ફરિયાદી પક્ષે કેસને સો ટકા નિશ્ચિતતા સાથે સાબિત કરવો પડશે તે એક દંતકથા છે. છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી દેશ ગેરમાર્ગે દોરેલા આતંકવાદીઓ અને આતંકવાદના સહયોગને કારણે ભારે તણાવ અને તણાવનો સામનો કરી રહ્યો છે, જેણે સામાજિક સુરક્ષા, શાંતિ અને સ્થિરતાને અસર કરી છે. તે સામાન્ય જ્ઞાન છે કે આવી આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ અત્યંત ગુપ્તતા સાથે કરવામાં આવે છે. આવી પ્રવૃત્તિઓને લગતી ઘણી હકીકતો સંબંધિત વ્યક્તિની વ્યક્તિગત જાણકારીમાં રહે છે. તેથી, કાવતરું અને ખાસ કરીને આવી પ્રવૃત્તિઓના કિસ્સામાં, કાવતરાના અનુસરણમાં સહ-કાવતરાખોરો સહિત કૃત્યો અને સ્ટેટપ્લાન્ટ કરતાં વધુ સારા પુરાવા ભાગ્યે જ ઉપલબ્ધ હોય છે. આવા

કિસ્સાઓમાં, જ્યારે કબૂલાતનું નિવેદન હોય ત્યારે ફરિયાદી પક્ષ માટે દરેક કડી સ્થાપિત કરવાની જરૂર નથી કારણ કે કબૂલાતના નિવેદનને કડીમાંથી સમર્થન મળે છે જે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સાબિત થાય છે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, કાયદામાં એવી સંભાવના સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે કે જેથી એક સમજદાર માણસ તેના આધારે, મુદ્દામાં હકીકતોના અસ્તિત્વમાં વિશ્વાસ કરી શકે.[૧૭૬-સી-ડી]

"કલેક્ટર એ/કસ્ટમ્સ, મદ્રાસ અને ઓઆરએસ. વિ.ડી. ભૂમલ, (૧૯૭૪૧ ૨ એસસીસી ૫૪૪, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૯. આરોપી નંબર ૨ પાકિસ્તાની નાગરિક છે.જો કોઈ વિદેશી નાગરિક માન્ય પાસપોર્ટ અને વિઝા વિના દેશમાં રહેતો જોવા મળે અને આરોપી નંબર ૧ સાથે તેની એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ અવરજવર સ્થાપિત થાય અને આરોપી નંબર ૧ દ્વારા કબજા હેઠળના પરિસરમાંથી મોટી માત્રામાં શસ્ત્રો અને દારૂગોળો મળી આવે, તો ગુનાહિત કાવતરાનું તારણ કાઢવું સમજદારીભર્યું અને વાજબી રહેશે.[૧૭૬-એ]

૧૦.૧.શંકાના લાભનો ખ્યાલ અસ્પષ્ટ છે.વર્ષોથી એવું માનવામાં આવે છે કે આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપતા પહેલા, શંકા વાજબી હોવી જોઈએ જે સમજદાર માણસને થાય છે અને નબળા અથવા અયોગ્ય રીતે અસ્થિર અથવા મૂંઝવણભર્યા મનને નહીં.એ વાત સાચી છે કે ફોજદારી બાબતોમાં પ્રવર્તમાન

ન્યાયશાસ્ત્ર હેઠળ, અદાલતે નિર્દોષતાની ધારણા સાથે આગળ વધવું પડે છે, પરંતુ તે જ સમયે, તે ધારણાને વિભાવનાના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે.એક વાજબી સમજદાર માણસ.શંકાનો લાભ આપવા માટે શંકાની ગંધ લેવી એ દેશનો કાયદો નથી.[૧૭૭-એચ; ૧૭૮-એ-એફ]

વિજયસિંહ અને ઓઆરએસ. વિ.યુપી રાજ્ય. ૧૧૯૯૦૧. ૩ એસ. સી. સી. ૧૯૦ અને મિલર વિ. પેન્શન મંત્રી, ૧૧૯૪૭૧ ૨ ઓલ ઈ. આર. ૩૭૨, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧૦.૨.આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓના કિસ્સાઓમાં જો આરોપીના કહેવા પર અથવા ખુલાસો કરવા પર હથિયારો અને દારૂગોળો જપ્ત કરવામાં આવે છે, તો એવું કહી શકાય કે નિર્દોષતાની ધારણા પછી અસ્તિત્વમાં રહેશે નહીં અને આરોપીએ તેના આર. ઓસ્સેસિઓ અથવા શોધ અથવા વસૂલાતને સમજાવવી પડશે અને તે હકીકતો પર આધારિત હશે."ભૂખને અનાજથી અલગ કરવાની" ક્ષમતા ધરાવતા સમજદાર માણસની સામાન્ય સમજશક્તિના ધોરણો પર દરેક સીએ ~ ઇની પ્રશંસા કરવી જોઈએ:જો તે રેકૉર્ડ પર સ્થાપિત થાય છે કે આરોપી નંબર ૨૦ અલીગઢમાં આરોપી No.Of અને આરોપી નંબર ૨ ની COL) કંપનીમાં મળી આવ્યો હતો અને બોમ્બેમાં પણ તે મળી આવ્યો હતો.હતી.પરિચય; પોતે આરોપી નંબર ૧ ના મિત્ર તરીકે અને:આક્ષેપ કરે છે.એડ નંબર ૩ ટી૦ તેના

બાળપણના મિત્ર, તો તે અનુમાન લગાવવું વાજબી રહેશે કે તે સહ-વર્તુળ હતો! તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવ્યા મુજબ, આરોપી નંબર ૧ અને આરોપી નંબર ૨ ને મદદ કરવી.સહ-આરોપીના કબૂલાતના નિવેદનના સંદર્ભમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે તેના પર ભરોસો કરી શકાય છે.[૧૭૮-જી; ૧૭૯-એ]

૧૧.૧.પીડબ્લ્યુએસ અને પીડબ્લ્યુ ૧૨ના પુરાવા સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત કરે છે કે આરોપી નંબર ૧એ અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે પૌરસ એપાર્ટમેન્ટ અને ઉસ્માન હાફ્ઝ સોસાયટીના પરિસરમાં કબજો જમાવ્યો હતો, જ્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો મળી આવ્યા હતા.પીડબ્લ્યુ ૪૩નો પુરાવો જે આરોપી નં. હું વર્ષોથી અલીગઢમાં આરોપી નંબર ૧ના ઘરે આરોપી નંબર ૧, આરોપી નંબર ૨ અને આરોપી નંબર ૨૦ની હાજરી સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત કરે છે.પીડબ્લ્યુ ૮૬ એ પણ વાજબી શંકા વિના સાબિત કરે છે કે આરોપી નંબર ૨ અલીગઢમાં રોકાયો હતો અને આ સાક્ષી દ્વારા સંચાલિત કમ્પ્યુટર કોર્સમાં જોડાયો હતો.તેવી જ રીતે, પીડબ્લ્યુ ૪૪ આરોપી નં. હું શાંત છું.અલીગઢથી ગ્વાલિયર,જેમણે તેમની મુલાકાત લીધી હતી.તેના ભાઈનો મિત્ર બનવું.આ નિર્ણાયક પુરાવાથી શંકા ઊભી થાય છે કે આરોપી નંબર એફ અને આરોપી નંબર ૨, તેમના કાવતરાને આગળ વધારવા માટે અલીગઢમાં રોકાયા હતા અને આરોપી નંબર ૨૦ દ્વારા તેમને મદદ કરવામાં આવી હતી.[૧૫૭-એફ; ૧૫૮-એફ]

૧૧.૨ તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે આરોપી નંબર ૩, આરોપી નંબર ૪ અને આરોપી નંબર ૨૦ એ આરોપી નંબર ૧ અને આરોપી નંબર ૨ સાથે મળીને તેમની બદલો લેવાની આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં કાવતરું ઘડ્યું છે, કાવતરું કરવા ઉપરાંત, આરોપી નંબર ૪ ખાસ કરીને આરોપી નંબર ૧ સાથે છુપાયેલ જગ્યા શોધવાના હેતુથી અમદાવાદ આવ્યો હતો.મદ્રાસ સ્ટોક એક્સચેન્જમાં બોમ્બ વિસ્ફોટની શક્યતા શોધવા માટે સર્વેક્ષણ કરવા માટે તેઓ મદ્રાસ ખાતે આરોપી નંબર ૧ સાથે પણ ગયા હતા.જો આરોપી નંબર ૪ આરોપી નંબર ૧ સાથે બિલકુલ જોડાયેલ ન હતો, તો નકલી નામો હેઠળ એક સાથે મુસાફરી કરવાની જરૂર નહોતી.આરોપી નંબર ૩ અને ૨૦ માટે, તે સાચું છે કે તેમના કબૂલાતના નિવેદનો ઉપરાંત, આરોપી નંબર ૧ સાથે કાવતરું ઘડવામાં તેમની ભૂમિકા મર્યાદિત સાબિત થઈ છે.જોકે; આરોપી નંબર ૩ એ આ પ્રવૃત્તિઓમાં થયેલા ખર્ચને વહન કરવા માટે નોંધપાત્ર રકમ રાખી હતી.તેમના પરિસરમાંથી તેમની ગુપ્ત પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવતો એક પત્ર મળી આવ્યો હતો.આ મામલાના આ દ્રષ્ટિકોણમાં એવું ન કહી શકાય કે આતંકવાદી અને વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩ (૩) હેઠળ તેમની સજા કોઈપણ ગેરકાયદેસર અથવા ખોટી છે. [1૮૨-D-E]

૧૧.૩.આરોપી નંબર ૩, આરોપી નંબર ૪ અને આરોપી નંબર ૨૦ દ્વારા

ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકાને ધ્યાનમાં લેતા, જો તેમની સજા ઘટાડવામાં આવે તો અન્યાયનું હિત પૂરું કરવામાં આવશે.ડી આજીવન કેદથી લઈને આઈ. ઓ. વર્ષોની સખત કેદ સુધી.એફ ૧૧૮૨-એફ

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શન:ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૧૯ ઓફ ૧૯૯૭.

૧૯૯૩ ના ટાડા કેસ નંબર ૨ માં અમદાવાદની નિયુક્ત અદાલતના ૮.૧.૯૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

૧૯૯૭ની ફોજદારી અપીલ સંખ્યા ૨૪૪,૧૯૯૭ની ૨૬૪,૧૯૯૯ની ૪૦૭-૪૦૯/૯૭ અને ૧૪૦૯-૧૪૧૧.

સુશીલ કુમાર, આર. બી. મેહરોત્રા, પી. પી. મલ્હોત્રા, આર. કે. તલવાર, ડી. એમ. સિંહા, યશપાલ ઢીંગરા, સંજય જૈન, આર. પી. વાઘવાની, અનીસ અહમદ ખાન, W.A.Noomani, Z. K. ફઝાન, B. U. બુર્કી, એલી I કુમાર ગુપ્તા-II, (સુશ્રી K.Sarda દેવી) (SCIS) રોમી ચાકો, S. A. મલ્હો, શ્રીમતી રેખા પાંડે.પી. પરમેશ્વરન, યશાંક અધ્યારુ, સુશ્રી અનુ સાહની અને.હાજર પક્ષો માટે સુશ્રી હેમંતિકા વાહી.કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

શાહ, જે. ટાડા કેસ Nos.૨/૯૩,૭/૯૩ અને ૨/૯૪ માં સુનાવણી પછી, તારીખ ૮મી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૭ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, નિયુક્ત ન્યાયાધીશ, અમદાવાદ (ગ્રામીણ), મિર્ઝાપુર, અમદાવાદએ ૧૬ આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા અને ૫ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા હતા, જેમાં અપીલકર્તાઓ, એટલે કે, એ. લાલ સિંહ, એ. મોહમ્મદ.શરીફ, એ. ૩ તાહિર જમાલ, એ. ૪ મોહમ્મદ.સાકિબ નાયન અને એ. ૦ શોએબ મુખ્તિયાર.અપીલકર્તાઓને (૧) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. **વિભાગ ૩ (૩)** આતંકવાદી અને વિઘટનકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ (ત્યારબાદ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) **ટાડા કાયદો**) અને આજીવન કેદની સજા ભોગવવાની અને દરેકને Rs.૧૦,૦૦૦/- નો દંડ ચૂકવવાની અને ડિફોલ્ટમાં ૬ મહિના માટે R. I. ભોગવવાની સજા; (૨) હેઠળ **કલમ ૧૨૦બી (૧)** આઈ. પી. સી. નો દંડ અને ૧૦ વર્ષ માટે આર. આઈ. ભોગવવાની સજા અને <આઈ. ડી. ૧>-દરેકનો દંડ ચૂકવવાની સજા, ડિફોલ્ટમાં ૩ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવાની સજા.તેઓ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે વધુ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા **વિભાગ ૩ (૩)** ટાડા અધિનિયમ સાથે વાંચી શકાય છે **સેક. ૧૨૦ બી** આઈ. પી. સી. પરંતુ કોઈ અલગ સજા આપવામાં આવી ન હતી.આરોપી નંબર ૧ ને વધુમાં (૧) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.

વિભાગ પ ટાડા અધિનિયમ હેઠળ અને આજીવન કેદની સજા અને Rs.૧૦,૦૦૦/- નો દંડ ચૂકવવાની સજા, અને ચૂકમાં ૬ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવાની સજા; અને (૨) હેઠળ વિભાગ પ વિસ્ફોટક પદાર્થ અધિનિયમ હેઠળ, રૂ. ૫૦૦૦/- ડિફોલ્ટમાં ૩ મહિના માટે આર. આઈ.; (૩) હેઠળ કલમ ૨૫ (૧એ) આર્મ્સ એક્ટ હેઠળ અને ૭ વર્ષ માટે આર. આઈ. ભોગવવાની સજા અને રૂ. ૫,૦૦૦/- નો દંડ અને ડિફોલ્ટમાં ૩ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવાની સજા.હેઠળ A-૧ માટે કોઈ અલગ સજા નથી વિભાગ ૩ (૩) ટાડા અધિનિયમ, વિભાગ પ વિસ્ફોટક પદાર્થ અધિનિયમ સાથે વાંચે છે કલમ ૧૨૦બી આઈ. પી. સી. પસાર કરવામાં આવી હતી.તમામ સજાઓ એક સાથે ચલાવવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત ચુકાદા અને આદેશ સામે, એવ લાલ સિંહે ક્રિમિનલ અપીલ No.૨૧૯/૧૯૯૭, એર મોહમ્મદ દાખલ કરી છે.શરીફે ક્રિમિનલ અપીલ No.૧૪૦૯-૧૪૧૧/૧૯૯૭ દાખલ કરી છે, A ૩ તાહિર જમાલે ક્રિમિનલ અપીલ No.૪૦૭-૪૦૯/૧૯૯૭, A ૪ મોહમ્મદ દાખલ કરી છે.સાકિબ નાયને ક્રિમિનલ No.૨૪૪/૧૯૯૭ અને A ૨૦ શોએબ મુખ્તયારે ક્રિમિનલ અપીલ No.૨૯૪/૧૯૯૭ દાખલ કરી છે.

કુલ મળીને, ૨૧ આરોપીઓને ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સંયુક્ત રીતે આ આરોપ પર મુકવામાં આવ્યા હતા કે તેઓએ ૧૩ નામના ફરાર આરોપીઓ અને કેટલાક અજાણ્યા શીખ આતંકવાદીઓ સાથે ભારતમાં વિધ્વંસક અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે ભારત અને વિદેશમાં ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું અને સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૮ થી જુલાઈ, ૧૯૯૨ વચ્ચેના સમયગાળા દરમિયાન ખાલિસ્તાનના નિર્માણ અને હિંસક માધ્યમો દ્વારા જમ્મુ અને કાશ્મીરની મુક્તિ માટે મદદ કરી હતી.૧ લાલ સિંહે નકલી પાકિસ્તાની પાસપોર્ટ પર પાકિસ્તાનની મુલાકાત લીધી હતી અને ભારતમાં આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો અને નાણાંની દાણચોરી માટે પાકિસ્તાનના ઇન્ટર સર્વિસ ઇન્ટેલિજન્સ (ISI) ના અધિકારીઓનો સંપર્ક કર્યો હતો; આરોપી નંબર ૨ પાકિસ્તાની નાગરિક અને ISI એજન્ટ છે; આરોપી નંબર.૧ અને ૨ સજ્જાદ આલમ રાજા (ભાગેડુ) સાથે ગેરકાયદેસર રીતે વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓમાં સંડોવાયેલા, કાશ્મીરની મુક્તિ અને પાકિસ્તાન સાથે તેના વિલિનીકરણ માટે લાહોર (પાકિસ્તાન) ખાતે એક સંગઠન બનાવ્યું, લોકો અથવા લોકોના વર્ગમાં આતંક ફેલાવીને અથવા લોકોના વિવિધ વર્ગો વચ્ચે સંવાદિતાને પ્રતિકૂળ અસર કરીને ભારતમાં ખાલિસ્તાનનું નિર્માણ કર્યું, એ ૪ અને એ ૨૦ ની મદદથી ભારતમાં વિવિધ સ્થળોએ છુપાયેલા સ્થળો બનાવ્યાં; આરોપી નંબર ૨ સાથે આરોપી નંબર ૧ અને કેટલાક અજાણ્યા પાકિસ્તાની દાણચોરોએ ૧૯૯૧ દરમિયાન ગેરકાયદેસર રીતે પાકિસ્તાનમાંથી ભારતમાં શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને

વિસ્ફોટકોની ઘણી ખેપની દાણચોરીમાં મદદ કરી; એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧,
એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ
૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એ ૧, એર અને એર૦એ કેટલાક
ભાગેડુઓ સાથે મળીને ભાજપ/હિન્દુ નેતાઓ/પોલીસ અધિકારીઓને ખતમ
કરવા માટે હિંસક રીતે આતંક ફેલાવવાનું કાવતરું ઘડ્યું હતું અને તે હેતુ માટે
હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો મેળવ્યા હતા; આરોપી નં.૩, ૪ અને ૨૦
આરોપીઓએ અન્ય આરોપીઓની મદદથી આરોપી નં.૧ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ
વધારવા અને પરિવહનની વ્યવસ્થા કરવા માટે; આરોપી નં.૧ આરોપી
દેવેન્દ્રપાલ સિંહ ઉર્ફે દીપક (ભાગેડુ) સાથે અમદાવાદમાં રહેતો હતો ત્યારે તે યુ.
એસ. એ. માં આરોપી ગુરજિત સિંહ ધાલીવાલ ઉર્ફે પાલ ઉર્ફે શર્મા (ભાગેડુ) સાથે
સતત સંપર્કમાં હતો. તેમણે ટેલિફોન પર ભારતમાં આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓનું
સંકલન કર્યું હતું અને આરોપી વ્યક્તિઓના કહેવા પર વિશાળ માત્રામાં શસ્ત્રો,
દારૂગોળો, વિસ્ફોટકો અને અન્ય ચીજવસ્તુઓ મળી આવી હતી અને તે કાર્યકારી
ક્રમમાં હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું, જે વિદેશી બનાવટના હતા અને વિસ્ફોટ કરવા
માટે પૂરતા હતા.

યુવાનોએ હિંદુઓ અને બિન-હિંદુઓના બે મુખ્ય જૂથો વચ્ચે વૈમનસ્ય પેદા કરવાનું શરૂ કર્યું.પાકિસ્તાનના આઈ. એસ. આઈ. એ આ હેતુ માટે ભારતીય મુસ્લિમ અને શીખ યુવાનોને ઉશ્કેરવાનું શરૂ કર્યું.આઈએસઆઈએ ભારતમાં અમુક યુવાનોનો સંપર્ક કર્યો, જેઓ મુસ્લિમ યુવાનોમાં સાંસ્કૃતિક અને ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓના હેતુ માટે અને પવિત્ર કુરાનના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવા અને પવિત્ર કુરાન દ્વારા સંચાલિત જીવન જીવવા માટે સિમિયન સંસ્થા નામની એક સંસ્થાના સભ્યો હતા.આ હેતુ માટે ISI એ સિમી સાથે ગાઢ સંબંધ ધરાવતા કેરળના CMA બશીર (ફાર) ની મદદ લીધી હતી. પંજાબ અને જમ્મુ-કાશ્મીરનો વિસ્તાર ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ માટે સુરક્ષિત ન હોવાથી તેમણે ગુજરાત અને રાજસ્થાનની કેટલીક સરહદો પસંદ કરી હતી.આરોપી નં.૨એક પાકિસ્તાની નાગરિક અને ISI એજન્ટ અંબાલા, પંજાબ, J & K ખાતે સ્થિત ભારતના સંરક્ષણ મથક વિશે માહિતી મેળવવા અને ભારતમાં સંરક્ષણ કર્મચારીઓ અને સૈન્યની સ્થિતિના સંબંધમાં અન્ય આંતરિક માહિતી એકત્રિત કરવા માટે ભારતમાં પ્રવેશ્યા હતા.આ હેતુ માટે તેણે આરોપી નંબરનો સંપર્ક કર્યો.૧, ૩ અને ૪.આરોપી નં.૧ અને ૨ તેમના કાવતરાને આગળ વધારવામાં સક્રિય હતા.તેઓ ભારતમાં પ્રવેશ્યા, લક્ષ્ય હાંસલ કરવા માટે વિવિધ સ્થળોએ રોકાયા.બંનેએ ભારતમાં આરોપી નં.૨૦ અલીગઢ ખાતે અને આરોપી નં.૩ અને બોમ્બેમાં ૪.આરોપી નં.૧ અને ૨એ તેમના નકલી નામોમાં અમદાવાદ અને બોમ્બે સહિત ભારતના વિવિધ સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી.આ બે આરોપી વ્યક્તિઓની કાર્યપદ્ધતિ તેમની પ્રવૃત્તિઓને

ખોટી ઓળખ હેઠળ રાખવાની હતી.ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧માં બંને આરોપીઓ અલીગઢ પહોંચ્યા જ્યાં તેમણે તેમની પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી.તેમના લક્ષ્યાંકો છુપાયેલા સ્થળો બનાવવાનું, તેમના પોતાના એજન્ટો રાખવાનું, પાકિસ્તાન, યુકે, કેનેડા વગેરેમાં એજન્ટો સાથે તેમના સંપર્કો રાખવાનું અને અન્યત્ર છુપાયેલા સ્થળો રાખવાનું હતું.એવું કહેવામાં આવે છે કે A ૧ અને A ૪ એ ત્યાં બોમ્બ વિસ્ફોટની શક્યતા શોધવા માટે સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગનું સર્વેક્ષણ કરવા માટે મદ્રાસની મુલાકાત લીધી હતી.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આરોપી વ્યક્તિઓ તેમની જરૂરિયાત અને સગવડ અનુસાર વિવિધ પ્રકારના વાહનોનો ઉપયોગ કરતા હતા.તેમાંથી એક જીપ અને સ્કૂટર અમદાવાદમાંથી અને એક જિપ્સી બોમ્બેમાંથી મળી આવી હતી.આરોપી નંબર ૧ ની પૂછપરછ દરમિયાન, અમદાવાદ ખાતે આરોપી વ્યક્તિઓના બે છુપાયેલા સ્થળોની જાણ થઈ હતી અને આ છુપાયેલા સ્થળો પર દરોડા પાડવાના પરિણામે હથિયારો અને દારૂગોળો મળી આવ્યો હતો.બંને છુપાયેલા સ્થળો પર તેઓ અલગ અલગ ઓળખ હેઠળ રહેતા હતા.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે A ૧ થી A ૪ અને A ૨૦, તેમના સંબંધિત કબૂલાતના નિવેદનોમાં, વિવિધ મુદ્દાઓ અને કાવતરાની વસ્તુઓ પર એકબીજા સાથે સમર્થન આપે છે.નિવેદનો કાવતરું સાબિત કરવા માટે સમર્થન આપે છે.A ૩, A ૪ અને A ૨૦ સામેના પુરાવા દર્શાવે છે કે તેઓ સામાન્ય ડિઝાઈનમાં A ૧ અને A ૨ ને મદદ કરી રહ્યા હતા અને પ્રોત્સાહન આપી રહ્યા હતા.

ફરિયાદી પક્ષનો વધુ એક કેસ એ છે કે આરોપી નંબર ૧ લાલ સિંહની દાદર રેલવે સ્ટેશન પર સવારે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી જ્યારે તે ટ્રેનમાંથી ઉતરી રહ્યો હતો.તેમની ધરપકડ આર. સી. <આઈ. ડી. ૧> માં દર્શાવવામાં આવી હતી જેમાં કોઈ કેસ ન બનતા અંતિમ અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.વર્તમાન કેસ માટે, તે ફરિયાદી પક્ષની વાર્તા છે કે બરોડા (ગુજરાત) ના પોલીસ કમિશનર શ્રી હીરાલાલને માહિતી મળી હતી કે એક આતંકવાદી ઇંદર પાલ સિંહ ઉર્ફે લાલ સિંહની અન્ય સહયોગીઓ સાથે બોમ્બે પોલીસ દ્વારા ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ધરપકડ કરાયેલ આતંકવાદી લાલ સિંહે પુણેથી આઈડી ૧ ની પૌત્રીના અપહરણ માટે કાવતરું ઘડવાની કબૂલાત કરી હતી અને મુખ્ય નેતાઓ બરોડા અને ગુજરાતના અન્ય શહેરોમાંથી કામ કરી રહ્યા હતા.પોલીસ કમિશનરે ઉપરોક્ત માહિતીની ચકાસણીનું કામ ડીસીપી (પીડબ્લ્યુ ૧૦) શ્રી અનૂપકુમાર સિંહને સોંપ્યું હતું.શ્રી અનૂપકુમાર સિંહ હેઠળ કામ કરતા બરોડાના છાની પોલીસ સ્ટેશનના એ. એસ. આઈ. આઈ. સી. રાજ, પીડબ્લ્યુ ૮ ને ઇન્દરપાલ સિંહ અને તેના સાથીઓની પૂછપરછ માટે બોમ્બે મોકલવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.૨૩, ૨૪ અને ૨૫ જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ બોમ્બે શહેરના પોલીસ કમિશનરનો સંપર્ક કર્યા પછી એએસઆઈ શ્રી રાજે આરોપી લાલ સિંહની પૂછપરછ કરી હતી.તેઓ દરરોજ ડીસીપી શ્રી અનૂપકુમાર સિંહને પૂછપરછ સંબંધિત માહિતી મોકલી રહ્યા હતા.૨૪મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ પૂછપરછના

આધારે, અમદાવાદ ખાતે ચોક્કસ પરિસરમાં સંગ્રહિત મોટા પાયે હથિયારો અને દારૂગોળો અંગે બરોડામાં માહિતી આપવામાં આવી હતી.આ માહિતી મળતાં શ્રી અનૂપકુમાર સિંહ બરોડાના પોલીસ કમિશનર પાસે દોડી ગયા હતા.વધુમાં, ગુજરાત રાજ્યના ડી. જી. પોલીસને ઉપરોક્ત માહિતી વિશે તાત્કાલિક ટેલિફોન પર જાણ કરવામાં આવી હતી.સી. પી. બરોડાએ શ્રી સુરોલિયા, ડી. સી. પી. અમદાવાદ (પી. ડબલ્યુ. ૧૦૩) સાથે પણ માહિતી વિશે વાત કરી હતી.૨૪મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ રાત્રે માહિતી મળી હતી અને પીડબ્લ્યુ ૭ એએસઆઈ ટી. એ. બારોટ બે પરિસરમાં સ્થિત હતા, જેનું નામ ફ્લેટ નં. નારાયણગર રોડ, પાલડી ખાતે આવેલા સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને હાઉસ No.૪-A, ઉસ્માન હાફન સોસાયટી, જુહાપુરા, અમદાવાદ ખાતે દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને ૨૫મી જુલાઈના રોજ સવારે દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.દરોડા દરમિયાન ઉપરોક્ત પરિસરમાંથી મોટા પ્રમાણમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો મળી આવ્યા હતા.અમદાવાદ પોલીસ ગુનાની તપાસ કરી રહી હતી પરંતુ તેની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને ૩૧મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ રાજ્ય સરકારે સીબીઆઈ દ્વારા તપાસ માટે સંમતિ આપી હતી. ૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨ના રોજ કેન્દ્ર સરકારે જાહેર કર્યું કે તપાસ સી. બી. આઈ. દ્વારા કરવામાં આવે. સીબીઆઈએ આરસી-૬/૯૨ તરીકે કેસ નોંધ્યો, તપાસ હાથ ધરી અને આરોપીઓના કબૂલાતના નિવેદનો પણ નોંધ્યા.છેવટે, તપાસ પૂર્ણ કર્યા પછી

આરોપીઓની સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું અને અમદાવાદ ખાતે નિયુક્ત ન્યાયાધીશ દ્વારા તેમની સામે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો.

આરોપો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે સુનાવણી દરમિયાન ૧૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી અને તપાસ દરમિયાન નોંધાયેલા કબૂલાતના નિવેદનો સહિત વિવિધ દસ્તાવેજો પર આધાર રાખ્યો હતો.

તમામ આરોપીઓએ પોતાનો ગુનો છોડી દીધો, નિર્દોષતા સ્વીકારી અને કહ્યું કે તેમને આ કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા છે. આરોપી નં.૧ લાલ સિંહે જણાવ્યું છે કે તેમણે વર્ષ ૧૯૯૧માં ભારત છોડ્યું હતું અને વર્ષ ૧૯૯૨માં ભારત પરત ફર્યા હતા અને જ્યારે તેઓ બોમ્બેમાં હતા ત્યારે દાદર રેલવે સ્ટેશન પર તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તેમણે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા લગાવવામાં આવેલા તમામ આરોપોને નકારી કાઢ્યા છે અને જણાવ્યું છે કે તેમની ધરપકડ દરમિયાન ખાલી કાગળો પર તેમની સહીઓ બળજબરીથી મેળવવામાં આવી હતી અને તેમણે ક્યારેય કોઈ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું નથી. પોલીસ લોકઅપ દરમિયાન તેને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો, તેની જીભ કાપવામાં આવી હતી અને માથા પર ઈજા થઈ હતી. ડોક્ટરે તેના માથાની ઈજા પર ૧૨ ટાંકા લેવાની જરૂર હતી. તેમનું કહેવું છે કે જ્યારે દાદર રેલવે સ્ટેશન પર ટિકિટ કાઉન્ટર પર તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી ત્યારે તેમની પાસે ૩૫૦ અમેરિકન ડોલર અને

૧૫ થી ૧૬ હજાર ભારતીય ચલણી નોટો હતી.તેણે તેની ધરપકડની તારીખ અને સમય પર વિવાદ કર્યો છે.

આરોપી નં.૨ મોહંમદ.શરીફે સ્વીકાર્યું કે તે પાકિસ્તાની નાગરિક છે અને અહમદી મુસ્લિમ છે.તેમણે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા લગાવવામાં આવેલા તમામ આરોપોને પણ નકારી કાઢ્યા છે અને જણાવ્યું છે કે તેમની ધરપકડ દરમિયાન ખાલી કાગળો પર તેમની સહીઓ બળજબરીથી મેળવવામાં આવી હતી અને તેમણે ક્યારેય કોઈ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું નથી.તેમણે કહ્યું છે કે પાકિસ્તાન સરકારે અહમદી મુસ્લિમ સમુદાયને બિન-મુસ્લિમ સમુદાય જાહેર કર્યો છે.પાકિસ્તાનના ઉગ્રવાદી મુસ્લિમો દ્વારા કરવામાં આવતી યાતનાઓને કારણે તેમના પિતાનું મૃત્યુ થયું હતું.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે ભારત સરકારે પંજાબના ગુરુદાસપુરમાં અહમદી મુસ્લિમોની એક પરિષદને પ્રાયોજિત કરી હતી.તે જર્મનીમાં સ્થાયી થવા માંગતો હતો અને તેથી તેણે એક ચ. નો સંપર્ક કર્યો. જર્મની જવાની વ્યવસ્થા કરવા બદલ ભારતમાં અવતાર અહમદ.જ્યારે તે દિલ્હી એરપોર્ટ પર હતો અને મોસ્કો થઈને જર્મની જવાની તૈયારી કરી રહ્યો હતો, ત્યારે તેને રોકવામાં આવ્યો હતો અને બાદમાં તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.ઓગસ્ટ ૧૯૯૨થી જુલાઈ ૧૯૯૩ સુધી તેઓ દિલ્હીના લાલ કિલ્લામાં કેદ હતા.તેમને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો અને ખાલી કાગળો પર તેમની સહીઓ લેવામાં આવી હતી.સી. બી. આઈ. ના અધિકારીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી ધમકીઓને કારણે, જ્યારે તેને અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો ત્યારે તેણે

ત્રાસની વાર્તા જાહેર કરી ન હતી.તેણે અન્ય આરોપીઓને ઓળખવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેમણે ઓગસ્ટ ૧૯૯૨ સિવાય ભારતની મુલાકાત લેવાનો પણ ઇનકાર કર્યો હતો.

આરોપી નંબર ૩, તાહિર જમાલે પણ કોઈ પણ આરોપી સાથે કોઈ સંબંધ હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેમણે જણાવ્યું હતું કે રિમાન્ડના સમયગાળા દરમિયાન તેમની પાસેથી કોઈ નમૂના લખાણો લેવામાં આવ્યા ન હતા.આરોપી નંબર ૪, સાકિબ નાયને જણાવ્યું છે કે તેની તેના ગામમાંથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેમણે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા લગાવવામાં આવેલા તમામ આરોપોને પણ નકારી કાઢ્યા છે અને જણાવ્યું છે કે તેમની ધરપકડ દરમિયાન ખાલી કાગળો પર તેમની સહીઓ દબાણ અને ચાતના હેઠળ મેળવવામાં આવી હતી.આરોપી No.૨૦ શોએબ મુખ્તયારે જણાવ્યું છે કે તેની અલીગઢથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.સી. બી. આઈ. ના અધિકારીઓએ તેમને ત્રાસ આપ્યા પછી અને સખત માર માર્યા પછી ખાલી કાગળો પર તેમની સહી કરી હતી.અઝીમ વારસી, પીડબ્લ્યુ ૮૭ ના પુરાવાના સંદર્ભમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે સાક્ષી તેમનો મિત્ર હતો પરંતુ પછીથી તેમના સંબંધો શત્રુ બની ગયા.આવું એટલા માટે થયું કારણ કે તે અઝીમ વારસીની બહેન સાથે લગ્ન કરવા તૈયાર નહોતો અને પછી પૈસાને કારણે તેમની વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો.

નિર્દોષ જાહેર કરાયેલા બાકીના આરોપીઓના બચાવનું વર્ણન કરવું જરૂરી નથી.

સમગ્ર પુરાવાની ખૂબ જ પ્રશંસા કર્યા પછી, નિયુક્ત ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત પાંચ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા અને બાકીના સોળ આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપ્યો.કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી કે ફરિયાદી પક્ષે સાબિત કર્યું છે કે:

૧. અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા મુદ્દામલ હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો C-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને જ-A, ઉસ્માન હાડન સોસાયટી પાસેથી ૨૪.૭.૯૨ પર મળી આવ્યા હતા અને તે જ આરોપી નં.૧ તેની પૂછપરછ દરમિયાન;

૨. આરોપી નં.૧ અને ફરાર આરોપી મનીષ અગ્રવાલનો ઉસ્માન હાડન સોસાયટીના પરિસર સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને/અથવા જ-એ અને ઉપરોક્ત બે પરિસર અથવા બેમાંથી કોઈપણ પરિસરનો ઉપયોગ આરોપી નં.૧, ફરાર આરોપી મનીષ અગ્રવાલ ઉર્ફે દીપક અથવા આરોપપત્રમાં નામ આપવામાં આવેલા કોઈપણ આરોપી;

૩. ગુનાહિત કાવતરાને પગલે ફરાર આરોપી દેવેન્દ્રપાલ સિંહ ઉર્ફે મનીષ અગ્રવાલ ઉર્ફે દીપક એપ્રિલ, ૧૯૯૨માં રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦-થી ૩,૦૦,૦૦૦- સાથે અમદાવાદ પહોંચ્યો હતો અને આરોપી નં.૧ ભાડાના ફ્લેટ નં.સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને ખરીદેલા બંગલા નં.જ-એ, ઉસ્માન હાડન સોસાયટી;

જ. કાવતરાખોરોની સુવિધા માટે અને હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકોના પરિવહન માટે, આરોપી નં.૧, ફરાર આરોપી દેવેન્દ્રપાલસિંહ ઉર્ફે મનીષ અગ્રવાલ ઉર્ફે દીપક અને દહિયાસિંગ લાહોરિયા ઉર્ફે વિજય પહલવાને બોમ્બેથી વાદળી અથવા આકાશી વાદળી રંગની મારુતિ જિપ્સી No.MH-૦૧-૮૯૪૨ અને મહિન્દ્રા જીપ No.MH-૦૪-A ૨૧૧૪ ખરીદી હતી અને આ વાહનોને એક પછી એક આરોપી નં.૧ અમદાવાદ;

પ. સ્ફૂટર નં.જીજે. ૧.P.૯૪૮૫ અશોક કુમાર ખન્ના (આરોપી નંબર ૧) ના નામે અમદાવાદની અરવિશ ઓટો પાસેથી ખરીદવામાં આવી હતી અને તે B.No.૪-A, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટીના પરિસરમાં ૨૪.૭.૯૨ પર મળી આવી હતી;

ફ. આરોપી નં.૧ અને ૨ પાકિસ્તાનથી પ્રવેશ બિંદુ બોમ્બે એરપોર્ટ દ્વારા અનુક્રમે ચૌધરી મોહમ્મદ ઇકબાલ અને મંજૂર અહેમદના નામે પાકિસ્તાની નાગરિકો તરીકે ૧૧/૧૨.૧૨.૯૧ પર ભારતમાં પ્રવેશ્યા હતા.

૭. A ૧ થી A ૪ અને A ૨૦ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા ગુનાહિત કાવતરાને આગળ વધારવા માટે વિવિધ સ્થળોએ તેમની મુલાકાતો:

((i) આરોપીની મુલાકાત નં.૧ અને ૨ અલીગઢ ખાતે અને ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના મહિનામાં અથવા તેની આસપાસ અલીગઢ ખાતે તેમનું રોકાણ;

((૨) આરોપીની મુલાકાત નં.૧ અને આરોપ મુજબ બોમ્બેમાં ૨૦;

(૩) આરોપીઓની મુલાકાત નં.૧ અને ૪ અમદાવાદ ખાતે અને હોટલ સિદ્ધાર્થ પેલેસમાં તેમનું રોકાણ અને આરોપી નં.૧ અમદાવાદની હોટલ રોયલ અને/અથવા હોટલ બટરફ્લાયમાં;

((iv) આરોપી નં.૧ અને ફરાર આરોપી મુશાહિદ અનુક્રમે કે. કુમાર અને એમ. હુસૈનના નામ હેઠળ ૩૦.૬.૯૨ પર બોમ્બે ગયા હતા અને આરોપી નં.૪ મદ્રાસ ખાતે સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગમાં બોમ્બ વિસ્ફોટની યોજના બનાવવી;

(v) આરોપી નં.૧ અને ફરાર આરોપી મુશાહિદ હુસૈનને મુર્તુઝખાન અને અનવરના નામે હોટેલ બલવાસ ઈન્ટરનેશનલમાં મોકલી દીધો હતો.

(vi) આરોપીઓની મુલાકાત નં.૧,૪ અને ફરાર આરોપી સી. એ. એમ. બશીર આરોપ મુજબ ૨.૭.૯૨ પર મદ્રાસ ગયા અને આરોપી નં.૧ અને ૪ હોટેલ ન્યૂ પુડલેન્ડ, મદ્રાસમાં;

(vii) આરોપીઓની મુલાકાત નં.૧,૪ અને ફરાર આરોપી સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગ, મદ્રાસના સી. એ. એમ. બશીર ૩.૭.૯૨ પર અને ૪.૭.૯૨ પર બોમ્બે પરત ફરતા; અને

(viii) આરોપીઓની મુલાકાત નં.૩,૪ અને ફરાર આરોપી મુશાહિદ હુસૈન વર્ષ ૧૯૯૧માં પાકિસ્તાન ગયો હતો.

૮. આરોપી નં.૧ તેણે ૩૦૦૦ અમેરિકી ડોલર અને Rs.૨૦,૦૦૦/- ભારતીય ચલણમાં લાવ્યા હતા અને ના નો આરોપ લગાવ્યો હતો.૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧માં જ્યારે તેઓ ભારતમાં પ્રવેશ્યા ત્યારે તેઓ ૩૦૦૦ યુએસ ડોલર અને ભારતીય ચલણમાં Rs.૩૦,૦૦૦/- લાવ્યા અને આખરે અલીગઢ પહોંચ્યા;

૯. આરોપી નં.૨ તેઓ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે કાશ્મીરી અથવા શીખ આતંકવાદીઓ સાથે સંપર્ક સ્થાપિત કરવા માટે ક્યારેક માર્ચ, ૧૯૯૧ દરમિયાન ભારત આવ્યા હતા.તેઓ ફરી ક્યારેક ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧ દરમિયાન છુપાયેલા સ્થળો સ્થાપિત કરવા માટે ભારત આવ્યા હતા અને આરોપી નં.૧ લાહોર (પાકિસ્તાન) ખાતે ફોન પર અને બેઝ અને છુપાયેલા સ્થળો બનાવ્યા પછી, તે પાકિસ્તાન માટે રવાના થયો;

૧૦. આરોપી નં.૩, ૪ અને ફરાર આરોપી સીએએમ બશીરે ફરાર આરોપી અમીર-ઉલ-અઝીમનો બોમ્બે ખાતે સંપર્ક કર્યો હતો જેથી આરોપી નં.૧ હથિયારો, દારૂગોળો, વિસ્ફોટકો વગેરે સંગ્રહિત કરવા માટે અમદાવાદ ખાતે અને આરોપી નં.૩ ૧૭૦૦ અમેરિકન ડોલર એકત્ર કર્યા અને ત્યારબાદ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને તીવ્ર બનાવવા માટે તેની પાસેથી ભારતીય ચલણમાં રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦ મેળવ્યા અને વધુમાં આ રકમમાંથી Rs.૯૦,૦૦૦/- અને ૧૭૦૦ પાઉન્ડની રકમ જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

૧૧. ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૨ દરમિયાન ફરાર આરોપી દેવેન્દ્રપાલ સિંહ અને મજિંદર સિંહે અલીગઢની મુલાકાત લીધી હતી અને આરોપી નં.૧ તેમને જાણ કરવામાં

આવી હતી કે પંજાબ માટે હથિયારોની વિશાળ ખેપ મોકલવામાં આવી રહી છે અને ભારત-પાકિસ્તાન સરહદ પરથી હથિયારોના માલના પરિવહન માટે મોટર ટ્રકની વ્યવસ્થા થવી જોઈએ અને આ હેતુ માટે આરોપી નં.૧ આરોપી નં. ને Rs.૧૦,૦૦૦/- આપ્યા.૨૦ ટ્રકની વ્યવસ્થા કરવા માટે;

૧૨. ફેબ્રુઆરી મહિનામાં આરોપી નં.૧ અને ૨ પાકિસ્તાનના ફરાર આરોપી દલજિતસિંહ બિટ્ટ સાથે ટેલિફોનિક સંપર્કમાં આવ્યા હતા, જેમણે સરહદ પારથી મોકલવામાં આવેલા હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો સંગ્રહિત કરવા માટે અમદાવાદમાં છુપાયેલા સ્થળો બનાવવાની માહિતી આપી હતી.

૧૩. આરોપીની મુલાકાત દરમિયાન નં.૧ અને ૨૦ બોમ્બેએ તેઓએ આરોપી નં.૩ જેમને આરોપી નં.૧ ટેલિફોન પર અને ફરાર આરોપી અમીર-ઉલ-અઝીમ દ્વારા સૂચના આપવામાં આવી હતી;

૧૪. આરોપી નં.૩ રજૂ કરાયેલ આરોપી નં.૪ આરોપી નં.૧ અને તે બધાએ અમદાવાદમાં છુપાવાના સ્થળો બનાવવાની યોજના બનાવી અને આ માટે ફરાર આરોપી મુશાહિદ હુસૈનનો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો.

૧૫. આરોપી નં.૧ અને જયે અનુક્રમે ઈકબાલ અને મોહમ્મદ એસ તરીકે ધારણ કરેલા નામોમાં ૨૯.૨.૧૯૯૨ પર અમદાવાદની મુલાકાત લીધી હતી અને ફરાર આરોપી મુશાહિદ હુસૈનને મળ્યા હતા.મુશાહિદ હુસૈને મુબારક સોસાયટીના ગૃહ No.૮૨ ને ભાડે રાખવાની વ્યવસ્થા કરી હતી અને નં.૧ માર્ચ, ૧૯૯૨ના પ્રથમ

સપ્તાહમાં ષડયંત્રને આગળ વધારવા માટે ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ માટે અમદાવાદ ખસેડવામાં આવ્યા;

૧૬. ૧૬.૭.૯૨ પર આરોપી નં.૧ તેને બોમ્બે પોલીસ દ્વારા દાદર રેલવે સ્ટેશન પર પકડવામાં આવ્યો હતો અને તે સમયે તેની વ્યક્તિગત તપાસ દરમિયાન, ૨૦૦ યુએસ ડોલર અને ભારતીય ચલણમાં ૬૬૪/-, વિવિધ ટેલિફોન નંબરો ધરાવતું હોટલ સમ્રાટનું એક મુલાકાતી કાર્ડ અને કિશોર કુમાર તરીકે ધારણ કરેલું ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ અન્ય વસ્તુઓ સાથે મળી આવ્યું હતું.

રજૂઆતો:

આ અપીલની સુનાવણી સમયે, શ્રી સુશીલ કુમાર, આરોપી નં.૧ અને ૪ એ આપણને પુરાવાના ભૌતિક ભાગમાંથી પસાર કર્યા છે અને દલીલ કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીના કબૂલાતના નિવેદનો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં કારણ કે તે ન તો સ્વૈચ્છિક છે અને ન તો સાચું છે.કબૂલાતના નિવેદનો સ્વૈચ્છિક નથી તેવી દલીલ કરવા માટે, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે તમામ આરોપીઓને પોલીસ લોકઅપમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને તે દરમિયાન તેમના કહેવાતા કબૂલાતના નિવેદનો તપાસ અધિકારીઓ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા હતા; કબૂલાતના નિવેદનો નોંધાવતા પહેલા, આરોપીઓને જાણ કરવામાં આવી ન હતી કે નિવેદનો આપ્યા પછી, તેમને ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે અને તેમને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.એવું

ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે આરોપી નંબર ૪ ની ૧૦.૧૦.૧૯૯૨ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેને પોલીસ કસ્ટડીમાં રાખવામાં આવ્યો હતો અને ૭ નવેમ્બર, ૧૯૯૨ ના રોજ તેનું કબૂલાત નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.આ નિવેદન નોંધ્યા બાદ તેને ફરીથી ૧૨ નવેમ્બર, ૧૯૯૨ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.આ દેખીતી રીતે સૂચવે છે કે નિવેદનો બળજબરી અને પોલીસ ચાતના હેઠળ નોંધવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં, કહેવાતા કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા પછી પણ, આરોપીઓને પોલીસ લોકઅપમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને લાંબા સમય પછી ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.તેમણે આરોપી નંબર ૧ અને ૪ ના કબૂલાતના નિવેદનો સાચા નથી અને તેમની દલીલના સમર્થનમાં, તેમણે આ સાક્ષીઓના પુરાવામાં કેટલાક વિરોધાભાસ તરફ ધ્યાન દોર્યું છે તેવી દલીલ કરવા માટે અન્ય સંજોગો તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપીઓ લાંબા સમયથી પોલીસ કસ્ટડીમાં હતા અને કેટલાક પુરાવા મળ્યા પછી તપાસ અધિકારીઓએ આરોપીઓના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા છે.જો આરોપી સ્વૈચ્છિક કબૂલાતના નિવેદનો આપવા તૈયાર હતા, તો શ્રી શરદ કુમાર, એસ. પી. ને બોલાવવાની જરૂર નહોતી. (પીડબ્લ્યુ ૧૩૩) અમદાવાદ ખાતે તેમના નિવેદનો નોંધવા બદલ દિલ્હીથી કારણ કે અમદાવાદ મહાનગરમાં સંખ્યાબંધ અન્ય એસ. પી. અને/અથવા મેજિસ્ટ્રેટ ઉપલબ્ધ હતા.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પી. ડબલ્યુ. ૧૩૩ શરદ કુમાર નિવેદન નોંધાવતા પહેલા આરોપી નંબર ૪ની વ્યક્તિ

પર ઈજાના કોઈ નિશાનની ચકાસણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે તે કહી શકાતું નથી કે ઉપરોક્ત નિવેદનો સ્વૈચ્છિક અને સાચા છે.તેમની દલીલના સમર્થનમાં, તેમણે આ અદાલતના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો **કર્તાર સિંહ વિ. પંજાબ રાજ્ય** [(૧૯૯૪) ૩ એસ. સી. સી. ૫૬૯] જેમાં અદાલતે કેટલીક માર્ગદર્શિકાઓ નિર્ધારિત કરી છે, જેનું પાલન કરવું જરૂરી છે, જેથી પોલીસ અધિક્ષક કરતાં નીચલા દરજ્જાના પોલીસ અધિકારી દ્વારા પૂર્વ-આરોપની પૂછપરછમાં મેળવેલ કબૂલાત નિવેદન કોઈ ખામીથી દૂષિત ન હોય, પરંતુ તે સારી રીતે માન્ય અને સ્વીકૃત સોંદર્ય સિદ્ધાંતો અને મૂળભૂત નિષ્પક્ષતા સાથે કડક સુસંગતતા ધરાવે છે.વિદ્વાન વકીલે ધ્યાન દોર્યું છે કે ઉપરોક્ત સૂચન છતાં, માર્ગદર્શિકા અધિનિયમ અથવા નિયમોમાં સમાવિષ્ટ નથી.

સુપ્રીમ કોર્ટની કાનૂની સેવાઓ સમિતિ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી કે. શારદા દેવીએ આરોપી નં.૨, મોહંમદ.શરીફ, ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન પર હુમલો કર્યો અને રજૂઆત કરી કે આરોપી નં.૨ તે પાકિસ્તાન છોડીને જર્મનીમાં સ્થાયી થવા માંગતો હતો અને તેથી, તેણે એક ટ્રાવેલ એજન્ટ ચૌધરી અલ્તાફ અહેમદનો સંપર્ક કર્યો અને તેની મદદ માંગી; જુલાઈ, ૧૯૯૨માં, અલ્તાફ અહેમદ તેને અને અન્ય વ્યક્તિને અટારી સરહદ થઈને ટ્રેન દ્વારા ભારત લઈ ગયો અને દિલ્હીમાં તેમના રોકાણની વ્યવસ્થા કરી; આ એજન્ટે દિલ્હીથી તેના વિઝા અને હવાઈ ટિકિટોની વ્યવસ્થા કરી અને ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨માં જ્યારે એજન્ટ તેને

મોસ્કો થઈને જર્મની જવા માટે વિમાનમાં ચઢવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય વિમાનમથક (દિલ્હી) પર લઈ ગયો, ત્યારે તેને રોકવામાં આવ્યો અને બાદમાં તેની ધરપકડ કરવામાં આવી; કે તેને હથિયારો વગેરેની વસૂલાત સાથે કોઈ સંબંધ નથી. અને તે કે તેની અને અન્ય આરોપી વચ્ચે ગુનો કરવા માટે સમજૂતી દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.વિદ્વાન વકીલે આગળ દલીલ કરી છે કે આરોપીનું કબૂલાત નિવેદન નં.૨ તેને બળજબરીથી લેવામાં આવ્યો હતો અને આ હકીકત સાબિત કરવા માટે તેણે આરોપી નં.૨ હેઠળ નોંધાયેલ છે **કલમ 313 Cr.P.C.** જેમાં આરોપી નં.૨ તેમણે જણાવ્યું છે કે સી. બી. આઈ. ના અધિકારીઓ તેમને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવા માટે અમદાવાદ લઈ ગયા હતા; મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેમને કોઈ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો; તેમને કોઈ ફરિયાદ ન કરવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી; તેઓ પાકિસ્તાનના રહેવાસી હોવાથી તેઓ કોઈ વકીલની વ્યવસ્થા કરી શક્યા ન હતા; તેમની કસ્ટડી દરમિયાન તેમને દોષિત ઠેરવવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું પરંતુ તેમણે કોઈ કબૂલાત નિવેદન ન આપ્યું હોવાથી, તેમને માનસિક અને શારીરિક ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો; અને આ ત્રાસ સામે તેઓ મે, ૧૯૯૪માં સાઠ દિવસ માટે ભૂખ હડતાળ પર ગયા હતા અને ત્યારબાદ તેમની બગડતી તબિયતને ધ્યાનમાં રાખીને તેમને જેલ હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.વિદ્વાન વકીલે વધુમાં ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવામાં કેટલાક વિરોધાભાસ તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું અને આરોપી નં.૨.

શ્રી આર. બી. મેહરોત્રા, આરોપી નં.૩ તેમણે દલીલ કરી હતી કે આરોપીનું કબૂલાત નિવેદન સ્વૈચ્છિક નથી અને કાર્યવાહીના કેસને અનુરૂપ નથી.તેથી, તે સ્વીકાર્ય ન હતું.આ રીતે તે ફરિયાદીના કેસને નકારી કાઢે છે.જો તેને સ્વીકાર્ય માનવામાં આવે, તો તેની વિશ્વસનીયતાનું ખૂબ સાવધાની સાથે પરીક્ષણ કરી શકાય છે.તેમણે દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષની વાર્તા અનુસાર, આરોપી નં.૩ તે ખૂબ મર્યાદિત છે.તેના પર આરોપી નં.૧ આરોપી નં. ની મદદથી હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો વગેરે સંગ્રહિત કરવા માટે અમદાવાદ ખાતે.જ, સાકિબ નાયન, સી. એમ. બશીર (ફરાર) અને બોમ્બેમાં અમીર-ઉલ-અઝીમ (ફરાર) નો સંપર્ક કરીને.વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે આરોપી નં.૩ બોમ્બે અને અઝીમગઢ (યુપી) જિલ્લામાં તેમના વતન સિવાય ભારતમાં ક્યારેય કોઈ સ્થળની મુલાકાત લીધી નથી; તેનો આરોપી નં.૨; અને તે કે તે અમદાવાદમાં સંગ્રહિત હથિયારો અને દારૂગોળો અથવા મદ્રાસ સ્ટોક એક્સચેન્જની બોમ્બ વિસ્ફોટ યોજના સાથે સંબંધિત નથી.આરોપી નં.૩ આરોપી નંબર માટે ક્યારેય હવાઈ ટિકિટ ખરીદી નથી.૧ અને બોમ્બેથી ૨૯.૨.૧૯૯૨ પર અમદાવાદ માટે જ.વધુમાં, જ્યાં સુધી બે ફ્લાઈટ ફૂપનોમાં ઉદ્દેખિત ટેલિફોન નંબરનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે આરોપીના મામા નં.૩ એક ઈસ્લામ વિદ્વાન, એક સામાજિક કાર્યકર અને ઘણા કલ્યાણ સંગઠનોના પદાધિકારી છે, તેથી, એવી પ્રબળ સંભાવના છે કે જેણે હવાઈ ટિકિટ ખરીદી હતી તે તેના મામાને જાણતો હશે અને તેણે તેનો ટેલિફોન

નંબર આપ્યો હશે.તેમણે વધુમાં પીડબ્લ્યુટી સર્ઈ મોહમ્મદના નિવેદનમાં કેટલાક વિરોધાભાસ તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું.અઝીમ વરસી, જે આરોપી નં.૩ તેમની બોમ્બેની મુલાકાતને સાબિત કરવા માટે.વિદ્વાન વકીલે આગળ દલીલ કરી હતી કે જ્યાં સુધી આરોપી દ્વારા રકમની પ્રાપ્તિ નં.૩ હવાલા અને આરોપી આમિર-ઉલ-અઝીમ દ્વારા, એ હકીકતોને સાબિત કરવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષી નથી કે તે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓના હેતુથી પ્રાપ્ત થયો હતો.વધુમાં, જો આ નાણાં આરોપી નં.૩, તેનો બોમ્બ અથવા હથિયારો વગેરે વિસ્ફોટ કરવાના ષડયંત્ર સાથે કોઈ સંબંધ નથી, જેના માટે આરોપી પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. **વિભાગ ૩ (૩)** ટાડા અધિનિયમ. છેલ્લે, વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે તેના તારણો મોટે ભાગે અનુમાનો અને અનુમાનોના આધારે આપ્યા છે; ચુકાદો બચાવ પક્ષના સાક્ષીઓ સાથે વ્યવહાર કરતો નથી અને વિસંગતતાઓ અને તથ્યાત્મક ભૂલોથી ભરેલો છે; જે તથ્યોના આધારે તારણો પર પહોંચી ગયા છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તારણો કાઢવામાં આવ્યા છે તે વાસ્તવમાં ક્યાંય અસ્તિત્વમાં નથી, ન તો જુબાનીમાં, ન તો મૌખિક અથવા દસ્તાવેજી પુરાવાઓમાં અને કબૂલાતના નિવેદનોમાં પણ નહીં; સીબીઆઈ અધિકારીઓના કહેવાને ગોસ્પેલ સત્ય તરીકે લેવામાં આવ્યું છે અને આરોપી નં.૩ ફિલોસોફિકલ કારણોના આધારે ગુનાહિત કાવતરું માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે; અને, તેથી, નં.૩ નિર્દોષ છૂટી શકે છે.

શ્રી કે. ટી. એસ. તુલસી, આરોપી નં.૨૦ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આરોપીની કબૂલાત તેને નગ્ન કરીને અને ચાર દિવસ સુધી ગંભીર ત્રાસ આપ્યા બાદ કરવામાં આવી હતી અને કથિત કબૂલાતમાં ગંભીર વિસંગતતાઓ છે, જે પછીથી ભરવામાં આવી છે.કબૂલાતના નિવેદનમાં, અલીગઢને શ્રીનગર માટે બદલવામાં આવ્યું છે અને પ્રમાણપત્રને સફેદ શાહી દ્વારા સુધારવામાં આવ્યું છે જેમાં આરોપી નં.૨૦ શોએબ મુખ્તિયારની જગ્યાએ આરોપી નં.૨ મોહમ્મદ.શેરિફ.નિવેદનમાં બે વાર નામ બદલવામાં આવ્યું છે તે હકીકત એ ગંભીર શંકા પેદા કરે છે કે કબૂલાતનું રેકોર્ડિંગ માત્ર કાગળના વ્યવહાર હોઈ શકે છે.ખાલી જગ્યાઓનું અસ્તિત્વ અને નિવેદનમાં શહેરનું નામ બદલવું પણ કથિત કબૂલાતની પ્રામાણિકતા અંગે શંકા પેદા કરે છે.વધુમાં, તે દર્શાવવા માટે રેકોર્ડ પર કોઈ મૌખિક અથવા દસ્તાવેજી પુરાવા નથી કે આરોપી નં.૨૦ કોઈપણ રીતે કોઈ પણ આતંકવાદી કૃત્યમાં મદદ અથવા પ્રોત્સાહન આપ્યું હોય.આરોપીનો કેસ નં.૨૦ તે સંપૂર્ણપણે અન્ય આરોપીઓની સમકક્ષ છે જેમને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે અને એવા ભેદનો કોઈ મુદ્દો નથી કે જેના આધારે નિયુક્ત અદાલત વિપરીત નિષ્કર્ષ પર આવી શકે.સમગ્ર પુરાવા અને ખાસ કરીને પી. ડબલ્યુ. ૪૩ મેજર સિંહ અને પી. ડબલ્યુ. ૮૭ અઝીમ વારસીના નિવેદનોના અવલોકન પર, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે એર૦ને આરોપી નં.૧ અથવા અન્ય કોઈ પણ આતંકવાદી કૃત્ય કરવા માટે.પીડબ્લ્યુ૪૩એ માત્ર એટલું જ કહ્યું છે કે તેણે એ૧ની સાથે એર૦ જોયું હતું.તેમણે ક્યાંય એવું કહ્યું ન હતું કે તેમની હાજરીમાં

આતંકવાદી ગુના અથવા અન્ય કોઈ ગુના માટે કોઈ યોજના અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.વિદ્વાન વકીલે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે સહ-આરોપીની કબૂલાતનો ઉપયોગ અપીલકર્તા સામે કરી શકાતો નથી, ખાસ કરીને અન્ય કોઈ પુરાવા, મૌખિક અથવા દસ્તાવેજની ગેરહાજરીમાં.આમ કબૂલાત આરોપીઓને કથિત ગુનાઓ સાથે જોડવામાં અસમર્થ છે.તેમણે દલીલ કરી હતી કે અદાલતો સહ-આરોપીની કબૂલાતમાંથી પુરાવાની પ્રશંસા કરવાનું શરૂ કરતી નથી પરંતુ મૂળ પુરાવાના વજનને ધ્યાનમાં લે છે અને જો શક્ય હોય તો, આવા કબૂલાતમાંથી તેની પુષ્ટિ માંગે છે.તેમણે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે [પેરા ૧૫૮માં] કબૂલાતના નિવેદનના આધારે ટ્રાયલ કોર્ટ નં.૨૦ તેણે એક વખત હથિયારોના પરિવહનની વ્યવસ્થા કરવાનું પણ કામ હાથ ધર્યું હતું, પરંતુ આખરે તે સફળ થઈ શક્યો ન હતો અને કોઈ પણ સાક્ષી દ્વારા તેના વિશે ફફડાટ કરવામાં આવ્યો ન હતો.આમ, જો આ હકીકતને વિચારણામાંથી બાકાત રાખવામાં આવે, તો પીડબ્લ્યુ ૪૩ અને પીડબ્લ્યુ ૮૭ના નિવેદનો એ૧ અથવા અન્ય કોઈ આરોપીની આતંકવાદી પ્રવૃત્તિના જ્ઞાનના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીને આગળ લઈ જતા નથી.છેલ્લે, વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટ એ ૨૦ એ એ૧, એ૨, એ૩ અથવા એ૪ સાથે કાવતરાખોર હતો તેવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં પીડબ્લ્યુ ૪૩ અને પીડબ્લ્યુ ૮૭ના પુરાવાને ખોટી રીતે વાંચ્યા છે અને તેથી, એ૨૦ને તાત્કાલિક કેસમાં નિર્દોષ જાહેર કરવાની જરૂર છે.

છેવટે, અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલની સામાન્ય દલીલ હતી કે જ્યાં સુધી કોઈ એક આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં ન આવે [વિભાગ ૩ \(૨\)](#) , અપીલકર્તાઓને આ હેઠળ દોષિત ઠેરવી શકાતા નથી [વિભાગ ૩ \(૩\)](#) ટાડા અધિનિયમ. રાજ્ય (સી. બી. આઈ.) વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી. પી. મલ્હોત્રાએ આરોપી/અપીલકર્તાઓ વતી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલી વિરોધાભાસી દલીલો કરી હતી અને દલીલ કરી હતી કે આરોપીઓના કબૂલાતના નિવેદનો સાથે વાંચેલા પુરાવાઓની સંપૂર્ણતા એ સ્થાપિત કરે છે કે તેઓ કાવતરાખોરો હતા; ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો સારી રીતે તર્કબદ્ધ છે અને તેથી, આરોપીની અપીલને બરતરફ કરવાની જરૂર છે.

પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોના આધારે, તેમના દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોને નીચે પ્રમાણે વિભાજિત કરી શકાય છે: –

૧. શું આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા પહેલા [વિભાગ ૩ \(૩\)](#) હેઠળ કોઈની પ્રતીતિ હોવી જોઈએ [વિભાગ ૩ \(૨\)](#) ટાડા અધિનિયમ?

૨. શું પુરાવાઓમાં કબૂલાતના નિવેદનો એ આધાર પર અસ્વીકાર્ય હશે કે (એ) તપાસ અધિકારીઓ અથવા તપાસની દેખરેખ રાખતા અધિકારીઓ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા હતા; (બી) કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા પછી તરત જ આરોપીઓને ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા; અને (સી) માર્ગદર્શિકા [માં ગોઠવાયેલ](#) કર્તાર સિંહના કેસને અનુસરવામાં નથી આવતો?

૩. શું ફરિયાદી પક્ષની આગેવાનીમાં આરોપીઓને ગુના સાથે જોડવા અથવા કબૂલાતના નિવેદનોને સમર્થન આપવા માટે અન્ય કોઈ પુરાવા છે?

(૧) શું આરોપીઓને દોષિત ઠેરવતા પહેલા [વિભાગ ૩ \(૩\)](#) હેઠળ કોઈની પ્રતીતિ હોવી જોઈએ [વિભાગ ૩ \(૨\)](#) ટાડા અધિનિયમ?

અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપીની સજા હેઠળ [વિભાગ ૩ \(૩\)](#) ટાડા અધિનિયમ ગેરકાયદેસર છે કારણ કે કોઈ પણ આરોપી હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો નથી. [વિભાગ ૩ \(૨\)](#) ટાડા અધિનિયમ. સારમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે [વિભાગ ૩ \(૩\)](#) સ્વતંત્ર રીતે ગુનો હોય તેવા કૃત્યને ધ્યાનમાં લેતું નથી, પરંતુ તે નીચે જણાવ્યા મુજબ આતંકવાદી કૃત્ય કરવા પર આધાર રાખે છે. [વિભાગ ૩ \(૧\)](#) .અમારા મતે, જો આપણે તેમાં વપરાયેલી ભાષાનો સંદર્ભ લઈએ તો આ રજૂઆતમાં કોઈ સાર નથી. [વિભાગો ૩ \(૧\)](#) અને [૩\(૩\)](#) અધિનિયમ.

“૩. આતંકવાદી કૃત્યો માટે સજા.(૧) જે કોઈ પણ કાયદા દ્વારા સ્થાપિત સરકારને ડરાવવા અથવા લોકોમાં અથવા લોકોના કોઈ પણ વર્ગમાં આતંક ફેલાવવા અથવા લોકોના કોઈ પણ વર્ગને વિમુખ કરવા અથવા લોકોના વિવિધ વર્ગો વચ્ચે સંવાદિતાને પ્રતિકૂળ અસર કરવાના ઈરાદાથી બોમ્બ, ડાયનામાઈટ અથવા અન્ય વિસ્ફોટક પદાર્થો અથવા જ્વલનશીલ પદાર્થો અથવા

ફાયર-હથિયારો અથવા અન્ય ઘાતક શસ્ત્રો અથવા ઝેર અથવા હાનિકારક વાયુઓ અથવા અન્ય રસાયણો અથવા જોખમી પ્રકૃતિના અન્ય પદાર્થો (ભલે તે જૈવિક હોય કે અન્યથા) નો ઉપયોગ કરીને કોઈ પણ કાર્ય અથવા વસ્તુ કરે છે. સમુદાયના જીવન માટે જરૂરી કોઈપણ પુરવઠો અથવા સેવાઓમાં મિલકતની ખોટ, નુકસાન અથવા વિનાશ, અથવા વિક્ષેપ, અથવા કોઈપણ વ્યક્તિને અટકાયતમાં રાખે છે અને સરકાર અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈ કૃત્ય કરવા અથવા કરવાથી દૂર રહેવા માટે દબાણ કરવા માટે આવી વ્યક્તિને મારી નાખવાની અથવા ઈજા પહોંચાડવાની ધમકી આપે છે, તે આતંકવાદી કૃત્ય કરે છે."

(૨) જે કોઈ આતંકવાદી કૃત્ય કરે છે, તે--

((૧) જો આવા કૃત્યના પરિણામે કોઈ વ્યક્તિનું મૃત્યુ થયું હોય, તો તેને મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

((૨) જો અન્ય કોઈ કેસ હોય, તો તેને પાંચ વર્ષથી ઓછી નહીં પરંતુ આજીવન કેદ સુધીની સજાની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

(૩) જે કોઈ કાવતરું કરે છે અથવા કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, અથવા હિમાયત કરે છે, પ્રોત્સાહન આપે છે, સલાહ આપે છે અથવા ઉશ્કેરે છે અથવા જાણીજોઈને આતંકવાદી કૃત્ય અથવા આતંકવાદી કૃત્યની તૈયારી કરતા કોઈપણ કાર્યને સરળ

બનાવે છે, તેને પાંચ વર્ષથી ઓછી નહીં પરંતુ આજીવન કેદની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

(૪) જે કોઈ પણ આતંકવાદી કૃત્યને આશ્રય આપે છે અથવા છુપાવે છે, અથવા તેને છુપાવવાનો પ્રયાસ કરે છે, તેને પાંચ વર્ષથી ઓછી નહીં પરંતુ આજીવન કેદની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

(૫) કોઈપણ વ્યક્તિ કે જે આતંકવાદી ગેંગ અથવા આતંકવાદી સંગઠનની સભ્ય છે, જે આતંકવાદી કૃત્યોમાં સામેલ છે, તેને પાંચ વર્ષથી ઓછી નહીં પણ આજીવન કેદની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

(૬) જે કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ પણ આતંકવાદી કૃત્યથી મેળવેલી અથવા મેળવેલી સંપત્તિ ધરાવે છે અથવા આતંકવાદી ભંડોળ દ્વારા હસ્તગત કરવામાં આવી છે, તેને પાંચ વર્ષથી ઓછી નહીં પરંતુ આજીવન કેદની સજા થઈ શકે છે અને દંડ પણ થઈ શકે છે.

ઉપરોક્ત કલમ વિવિધ કૃત્યો માટે જોગવાઈ કરે છે જેને આતંકવાદી કૃત્યો તરીકે ગણવામાં આવશે અને તેની સજા કરવામાં આવશે.તે એવા કૃત્યોની સજાની પણ જોગવાઈ કરે છે જે આતંકવાદી કૃત્યો નથી. **વિભાગ ૩ (૧)** વિવિધ પ્રવૃત્તિઓની ગણતરી કરે છે જેને આતંકવાદી કૃત્યો ગણવામાં આવે છે અને પેટા-કલમ (૨) આવા કૃત્યો માટે સજાની જોગવાઈ કરે છે.પેટા-કલમ (૩) એવા કૃત્યોને

ધ્યાનમાં લે છે જે પોતે આતંકવાદી કૃત્યો નથી, પરંતુ આતંકવાદી કૃત્ય પહેલા અથવા પછીની પ્રવૃત્તિઓ છે.આ કલમ હેઠળ, કોઈ વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવી શકાય છે જો તે સાબિત થાય કે તેણે (એ) કાવતરું ઘડ્યું હતું, (બી) હિમાયત કરી હતી, (સી) પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું, (ડી) સલાહ આપી હતી, (ઈ) ઉશ્કેરવામાં આવ્યું હતું, અથવા (એફ) જાણીજોઈને આતંકવાદી કૃત્ય અથવા આતંકવાદી કૃત્યની તૈયારી કરતા કોઈપણ કૃત્યમાં મદદ કરી હતી.આમાંથી કોઈપણ કૃત્ય પોતે જ ગુનો બને છે.તેથી, પેટા-કલમ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવા માટે, તે જરૂરી નથી કે આતંકવાદી કૃત્ય માટે પેટા-કલમ (૨) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે.ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ માત્ર આતંકવાદી કૃત્યને પ્રોત્સાહન આપતી નથી, પરંતુ તેમાં અન્ય કૃત્યોનો પણ સમાવેશ થાય છે, જે નીચે મુજબ પ્રોત્સાહનની વિભાવના હેઠળ આવતા નથી. [ભારતીય દંડ સંહિતા](#) , એટલે કે, આતંકવાદી કૃત્યની તૈયારી કરતા વકીલો, સલાહ અને કોઈપણ કાર્ય.વધુમાં, હેઠળ [ટાડા કાયદોકલમ ૨ \(૧\) \(એ\)](#) એબ શબ્દને વ્યાપક અર્થમાં નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરે છે

૨. વ્યાખ્યાઓ (૧) આ અધિનિયમમાં, જ્યાં સુધી સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન હોય -

(એ) તેની વ્યાકરણની વિવિધતાઓ અને જ્ઞાનાત્મક અભિવ્યક્તિઓ સાથે, સમાવેશ થાય છે

((i) આતંકવાદીઓ અથવા ખલેલ પહોંચાડનારાઓને કોઈપણ રીતે મદદ કરવામાં સંકળાયેલી કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના વર્ગ સાથે વાતચીત અથવા જોડાણ;

((૨) આતંકવાદીઓ અથવા ખલેલ પહોંચાડનારાઓને મદદ કરે તેવી કોઈ પણ માહિતીને કોઈપણ કાયદેસર સત્તા વિના પસાર કરવી અથવા તેનું પ્રકાશન કરવું અને આતંકવાદીઓ અથવા ખલેલ પહોંચાડનારાઓ પાસેથી મેળવેલા કોઈપણ દસ્તાવેજ અથવા બાબતને પસાર કરવી અથવા તેનું પ્રકાશન કરવું અથવા તેનું વિતરણ કરવું;

((૩) આતંકવાદીઓ અથવા ખલેલ પહોંચાડનારાઓને નાણાકીય અથવા અન્યથા કોઈ પણ પ્રકારની સહાય પૂરી પાડવી.

ગુના જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરવાની આ વિભાવના ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્ર માટે નવી નથી.પ્રકરણ V ભારતીય દંડ સંહિતા તે માટે ઉશ્કેરણી અને સજાની જોગવાઈ છે.કલમ ૧૧૫ એવા કિસ્સામાં સજા સાથે સંબંધિત છે જ્યાં અપરાધને પ્રોત્સાહન આપવામાં ન આવે.તે અન્ય બાબતોની સાથે જોગવાઈ કરે છે કે જે કોઈ પણ મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદની સજાને પાત્ર અપરાધને પ્રોત્સાહન આપે છે, જો તે અપરાધ ઉશ્કેરણીના પરિણામે કરવામાં ન આવે, તો તેને તે હેઠળની જોગવાઈ મુજબ સજા કરવામાં આવશે.તેવી જ રીતે, કલમ ૧૧૬ એવા કિસ્સામાં સજાની જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં કેદની સજાને પાત્ર અપરાધને પ્રોત્સાહન આપવામાં ન

આવે.કલમ ૧૧૮ એવા કિસ્સામાં પણ સજાનો વિચાર કરે છે જ્યાં ગુનો કરવામાં ન આવે.તે અન્ય બાબતોની સાથે એવી વ્યક્તિને સજા કરવાની જોગવાઈ કરે છે જે કોઈ પણ કૃત્ય અથવા ગેરકાયદેસર ચૂક દ્વારા મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદની સજાને પાત્ર ગુનો કરવાની યોજના છુપાવે છે.આવી જ જોગવાઈઓ કલમ ૧૧૯ અને ૧૨૦ હેઠળ છે.તેથી, અમારા મતે, આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે **વિભાગ ૩ (૩)** , તે જરૂરી નથી કે કોઈને દોષિત ઠેરવવામાં આવે **વિભાગ ૩ (૨)** આતંકવાદી કૃત્ય કરવા માટે.તેથી, આરોપીના વિદ્વાન વકીલની દલીલ છે કે આરોપી નં.૧-લાલ સિંહ, અન્ય કોઈ આરોપી હેઠળ દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં **વિભાગ ૩ (૩)** તે કોઈ પણ પદાર્થ વિના છે.

(૨) કબૂલાતના નિવેદનોની સ્વીકાર્યતા:

આગળનો પ્રશ્ન એ હશે કે શું કબૂલાતના નિવેદનો પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે (એ) નિવેદનો તપાસ અધિકારીઓ અથવા તપાસની દેખરેખ રાખતા અધિકારીઓ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા હતા; (બી) કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા પછી તરત જ આરોપીઓને ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા; અને (સી) માર્ગદર્શિકા માં **ગોઠવાયેલ** કર્તાર સિંહના કેસને અનુસરવામાં આવતો નથી.આ દલીલ નક્કી કરવા માટે, આપણે ઉલ્લેખ કરવો પડશે **વિભાગ ૧૫** ટાડા કાયદાની જોગવાઈઓને કારણે આ ખ્યાલ વિકસ્યો અને આપણા

મગજમાંથી બહાર નીકળી ગયો પુરાવા કાયદો .તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલ કબૂલાતનું નિવેદન પુરાવાઓમાં સ્વીકાર્ય નથી કારણ કે તેના હેઠળ ચોક્કસ પ્રતિબંધ છે. વિભાગો ૨૫ અને ૨૬ પુરાવા અધિનિયમ. જ્યારે તે પ્રતિબંધ વિધાનસભા દ્વારા હટાવવામાં આવે છે, ત્યારે એવું માનવું મુશ્કેલ હશે કે આવા કબૂલાત નિવેદન અસ્વીકાર્ય છે.આ માટે, અમે પહેલા ચુકાદાના અમુક ભાગનો સંદર્ભ લઈશું કર્તાર સિંહ (સુપ્રા) જ્યાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જો અમુક પરિસ્થિતિની જરૂરિયાતો આવા કાયદાને સમર્થન આપે છે તો તે બંધારણીય રીતે સ્વીકાર્ય છે.અદાલતે [ફ્કરા ૨૫૩,૨૫૪ અને ૨૫૫માં] અવલોકન કર્યું હતું કે યુનાઇટેડ કિંગડમ, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા અને કેનેડા વગેરે જેવા કેટલાક અદ્યતન દેશોમાં પોલીસ સમક્ષ આરોપીની કબૂલાત સ્વીકાર્ય છે અને કાયદાના અર્થપૂર્ણ હેતુ અને ઉદ્દેશ, આતંકવાદીઓ અને વિક્ષેપકો દ્વારા ફેલાવવામાં આવેલા આતંકવાદની ગંભીરતા, જે માત્ર દેશની સાર્વભૌમત્વ અને અખંડિતતાને જ નહીં, પરંતુ નાગરિકોના સામાન્ય જીવનને પણ જોખમમાં મૂકે છે, અને પીડિતો તેમજ લોકોની આગળ આવવાની અનિચ્છા, પુરાવાઓની એક અલગ રીત સૂચવતી કાયદો બનાવવા માટે વિધાનસભાની કાનૂની ક્ષમતાને ધ્યાનમાં રાખીને. તેમના જીવન, પુરાવા આપવા માટે, વિવાદિત વિભાગને ગેરબંધારણીયતાની કોઈ ખામીથી પીડાતો હોવાનું કહી શકાતું નથી.અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે જો પ્રક્રિયાનો કોઈ ભંગ થતો નથી અને કબૂલાત નોંધવાના સ્વીકૃત ધોરણો જે માત્ર સાચું અને

સ્વૈચ્છિક નિવેદનને પ્રતિબિંબિત કરે છે, તો અતિશય ટીકા માટે કોઈ જગ્યા હોવી જોઈએ નહીં કે સત્તાધિકારીએ સત્ય અને વિશ્વસનીયતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના પુરાવાના સ્ત્રોત તરીકે શોધાયેલ કબૂલાત મેળવી છે.અદાલતે એવું પણ નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતને માત્ર તે વ્યક્તિની વિરુદ્ધ જ નહીં, પરંતુ સહ-આરોપી, ઉશ્કેરનાર અથવા કાવતરાખોર સામે પણ સુનાવણીમાં સ્વીકાર્ય બનાવી શકાય છે, જો કે સહ-આરોપી, ઉશ્કેરનાર અથવા કાવતરાખોર પર આરોપ મૂકવામાં આવે અને તે જ કેસમાં આરોપી, એટલે કે કબૂલાત કરનાર સાથે મળીને કેસ ચલાવવામાં આવે.હાલની સ્થિતિ આના અનુરૂપ છે [વિભાગ ૩૦](#) પુરાવા અધિનિયમ.

આખરે અદાલતે એવું માન્યું હતું કે કાયદાને સખત રીતે વળગી રહીને તેના ન્યાયિક વિવેકમાં કબૂલાતની સ્વીકાર્યતા અને વિશ્વસનીયતાના પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવો તે ગુનાનો પ્રયાસ કરતી અદાલત માટે સંપૂર્ણપણે છે, તેણે આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરતી વખતે પોતાને સંતોષ આપવો જોઈએ કે કસ્ટોડિયલ પૂછપરછ દરમિયાન કોઈ છટકું, કોઈ માર્ગ અને પુરાવા માંગવાની કોઈ મહત્વની વાત નથી અને જરૂરી તમામ શરતો પૂર્ણ થાય છે.

સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારની દલીલ સ્વીકારવી શક્ય નથી કે આરોપી પોલીસ કસ્ટડીમાં હોવાથી, કબૂલાતના નિવેદનો કાં તો પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય છે અથવા વિશ્વસનીય નથી.આવા કિસ્સાઓમાં કસ્ટોડિયલ પૂછપરછને કાયદા હેઠળ મંજૂરી છે, જેથી દેશની અંદર અથવા બહાર રહેતા લોકો દ્વારા આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ફેલાયેલી ગંભીર પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે.વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વર્તમાન કેસમાં આ અદાલત દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા **કર્તાર સિંહ** (સુપ્રા) નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.અમારા મતે, આ રજૂઆત કોઈ આધાર વગરની છે કારણ કે વર્તમાન કેસમાં કબૂલાતના નિવેદનો ઉપરોક્ત કેસમાં નિર્ણયની તારીખ પહેલાં એટલે કે ૧૧મી માર્ચ, ૧૯૯૪ પહેલાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં, આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા સૂચન છતાં **કર્તાર સિંહ** આ કિસ્સામાં, ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકા ન તો સંસદ દ્વારા અધિનિયમ અથવા નિયમોમાં સામેલ કરવામાં આવી છે.તેથી, આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલને સ્વીકારવી મુશ્કેલ હશે કે ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવામાં આવતું નથી, પુરાવાઓમાં સ્વીકાર્ય હોવા છતાં, આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે કબૂલાતના નિવેદનો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં.વધુમાં, આ અદાલતે એવું માન્યું નથી કે **કર્તાર સિંહ** કેસ (સુપ્રા) કે જો સૂચવેલ માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવામાં ન આવે તો કબૂલાતનું નિવેદન પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય રહેશે.આ અદાલત દ્વારા સમાન દલીલને નકારી કાઢવામાં

આવી હતી એસ. એન. દુબે વિ. એન. બી. ભોઈર અને અન્ય [(૨૦૦૦) ૨ એસ. સી. સી. ૨૫૪] તે પોલીસ અધિકારીને નીચે કબૂલાત રેકૉર્ડ કરીને વિભાગ ૧૫ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કબૂલાત નોંધવા માટે બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી અન્ય કોઈ પ્રક્રિયા અને નિયમો અથવા માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવા માટે ખરેખર બંધાયેલો નથી. કલમ ૧૬૪ Cr.P.C. જણાવ્યું હતું કે માર્ગદર્શિકા પોતે નીચે કબૂલાતના રેકૉર્ડિંગને લાગુ પડતી નથી વિભાગ ૧૫ ટાડા અધિનિયમ અને તે અદાલત માટે છે કે તે કબૂલાતના નિવેદનને પુરાવાના મૂળ ભાગ તરીકે પ્રશંસા કરે અને તે શોધે કે તે સ્વૈચ્છિક અને સાચું છે કે કેમ. વધુમાં, બહુમતીના નિર્ણય દ્વારા રાજ્ય વિ. નલિની અને અન્યો [(૧૯૯૯) ૫ એસ. સી. સી. ૨૫૩] અદાલતે એવી દલીલોને નકારી કાઢી હતી કે કબૂલાત નિવેદન એ પુરાવાનો મૂળ ભાગ નથી અને સહ-આરોપી સામે તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી સિવાય કે તે અન્ય પુરાવા દ્વારા ભૌતિક વિગતોમાં સમર્થન આપે અને એક આરોપીની કબૂલાત બીજાની કબૂલાતને સમર્થન આપી શકતી નથી. પુરાવા કાયદો સમાવેશ થાય છે વિભાગ ૩૦ લાગુ નહીં થાય. નિર્ણયમાં નલિનીઝ આ મામલે વિચારણા કરવામાં આવી હતી એસ. એન. દુબેઝ કેસ (સુપ્રા). કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે વિભાગ ૧૫ તે સામાન્ય કાયદાથી એક મહત્વપૂર્ણ પ્રસ્થાન છે અને તે અર્થઘટન પ્રાપ્ત કરવું આવશ્યક છે જે તે જોગવાઈના ઉદ્દેશ્યને પ્રાપ્ત કરશે અને તેને નિરાશ અથવા કાપી નાખશે નહીં અને સાચી કાનૂની સ્થિતિ એ છે કે નીચે નોંધાયેલ કબૂલાત

વિભાગ ૧૫ ટાડા અધિનિયમનો એક મૂળ પુરાવો છે અને તેનો ઉપયોગ સહ-આરોપી સામે પણ થઈ શકે છે.

વર્તમાન કેસમાં નિર્વિવાદપણે જ્યારે આરોપીઓને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે તેઓએ એવી ફરિયાદ કરી ન હતી કે કબૂલાતના નિવેદનો બળજબરીથી નોંધવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં, ટાડા નિયમોના નિયમ ૧૫નું પાલન કરવામાં આવે છે અને કબૂલાત કરનારા દરેક આરોપીને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે તે તે કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે તે કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે.વધુમાં, અધિકારીએ એ પણ પુષ્ટિ કરી હતી કે આરોપી સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપી રહ્યો હતો અને તે અસરનું પ્રમાણપત્ર પણ ઉપરોક્ત કબૂલાત નિવેદન સાથે જોડાયેલું છે.તેની વિશ્વસનીયતા અને સત્યતા માટે, ફરિયાદી પક્ષે રેકૉર્ડ પર અન્ય સમર્થનકારી પુરાવા રજૂ કર્યા છે, જેની આપણે હવે પછી ચર્ચા કરીશું.

એકવાર એવું માનવામાં આવે કે કબૂલાતના નિવેદનો પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે, સમર્થનકારી પુરાવાના આધારે આવા નિવેદનો કેટલી હદે વિશ્વસનીય અને સાચા છે તે નક્કી કરવા માટે, આપણે તેનો સંદર્ભ લેવો પડશે.ફરિયાદી પક્ષની વાર્તા આરોપી નં.૧ અને ૨ અને બાકીના આરોપીઓ સામેના તમામ આરોપો આ બંને

આરોપીઓ સાથે જોડાયેલા છે.તેથી, આપણે સૌ પ્રથમ એ-૧-લાલ સિંહ અને એ-૨-મોહમ્મદના કબૂલાતના નિવેદનોના કેટલાક ભાગોનો ઉલ્લેખ કરીશું.શેરિફ.

એ. ૧-એલ. એ. એલ. સિંહનું કોન્ફેસનલ સ્ટેટમેન્ટ.

લાલ સિંહનું કબૂલાતભર્યું નિવેદન સંપૂર્ણ છે અને તેમના બાળપણથી લઈને નિવેદન નોંધવાની તારીખ સુધી તેમની પ્રવૃત્તિઓનો સંપૂર્ણ ઇતિહાસ વર્ણવે છે.તેમણે તેમના સાચા અને ધારેલા નામો જણાવ્યા હતા. લાલ સિંહ પુત્ર ભાગ સિંહ ઉર્ફે મંજીત સિંહ, ઇકબાલ સિંહ, અસલમ ગિલ, અશોક કુમાર, કિશોર પાયલટ, લાલી, રાજુ, વીર સિંહ.તેઓ નવાપિંદ ગામના રહેવાસી હતા અને તેમનો જન્મ ૨૫.૨.૧૯૬૦ પર થયો હતો.તેઓ ૧૦મીની પરીક્ષામાં નાપાસ થયા હતા.૧૯૭૨માં તેમણે ત્યાં પોતાનું નામ લાલ સિંહ દાખલ કરીને પાસપોર્ટ બનાવ્યો અને વિદેશ જવાનું આયોજન કરવાનું શરૂ કર્યું.તેમણે જણાવ્યું હતું કે બિદ્લા નામનો એજન્ટ, જે તેમના ગામના કર્તાર સિંહના પુત્રને ઓળખતો હતો, તેને ૧૯૭૮માં ઇટાલી જવા માટે બોમ્બે લઈ ગયો હતો અને તેની પાસેથી Rs.૫૦૦૦ લીધો હતો.બિદ્લા બોમ્બેમાં ગાયબ થઈ ગયો અને તેથી તેને તેના ગામમાં પાછા ફરવું પડ્યું.ત્યારબાદ, અન્ય એક એજન્ટ નિર્મલ સિંહ નિવાસી ગામ દાદે પી. એસ. ફગવાડાએ રૂ. ૧૦, ૦૦૦/- અને તેને અન્ય ત્રણ છોકરાઓ સાથે દિલ્હી થઈને ઇટાલી મોકલવામાં આવ્યો હતો.ત્યાં તેઓ જહાજ

લીનામાં કામ કરતા હતા; તેઓ ડેક બોય તરીકે કામ કરતા હતા; તેઓ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૮ થી ડિસેમ્બર ૧૯૭૯ સુધી આ નોકરીમાં રહ્યા અને ૪૦૦ થી ૫૦૦ ડોલરની બચત કરતા હતા.તેમણે ડિસેમ્બર ૧૯૭૯માં આ નોકરી છોડી દીધી અને રોમ ગયા અને અન્ય જહાજ એલેક્ઝેન્ડરમાં વર્ણમ સિંહ અને મેજર સિંહ (પીડબ્લ્યુ ૪૩) સાથે કામ કરવાનું શરૂ કર્યું. ત્યાં તેમણે જૂન ૧૯૮૧ સુધી કામ કર્યું.જૂન ૧૯૮૧માં જ્યારે જહાજ લિવરપૂલ પહોંચ્યું ત્યારે તે મેજર સિંહ અને અન્ય છોકરાઓ સાથે જહાજ છોડીને ભારત પરત ફર્યા હતા.તેમણે જણાવ્યું હતું કે મેજર સિંહ બીરાંવાલ નવાનના રહેવાસી હતા.એક મહિના ઘરે રહ્યા પછી, તેઓ મેજર સિંહ સાથે બલ્ગેરિયાની રાજધાની સોફિયા ગયા, જ્યાં તેઓ નાવિકો તરીકે કામ કરતા હતા.ત્યાંથી તેઓ કેનેડાના ટોરોન્ટો ગયા અને જૂન ૧૯૮૪ સુધી ત્યાં કામ કર્યું.તેમના જણાવ્યા અનુસાર ઓપરેશન બ્લુ સ્ટાર જૂન ૧૯૮૪માં પણ હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું અને આ કારણોસર શીખોમાં રોષ હતો.તે સમય દરમિયાન જ્યારે તેઓ ગુરુદ્વારા ગયા ત્યારે તેમણે ઘણા વિસ્ફોટક ભાષણો સાંભળ્યા હતા અને સુવર્ણ મંદિર પરના હુમલાનો ભારે વિરોધ થયો હતો.તેણે ખાલિસ્તાનની માંગના સંદર્ભમાં પોતાની પ્રવૃત્તિઓ વર્ણવી હતી અને કહ્યું હતું કે તે એકે ૪૭ જેવી શસ્ત્રોની તાલીમ આપતા શીખ સંગઠનમાં જોડાયો હતો.

વર્તમાન કેસમાં, અમે કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવેલી તમામ હકીકતોથી ચિંતિત નથી અને તેથી, તેનું વર્ણન કરવું જરૂરી નથી.તેમનું કહેવું છે કે ૧૯૮૮માં

અથવા તે પછી તેમણે જોર્જિંદર સિંહ સંધુ, [સરેના વિશ્વ શીખ સંગઠનના નેતા અને વાનકુર ખાતે આવેલા રોક સ્ટ્રીટ ગુરુદ્વારાના અધ્યક્ષ] પાસેથી પાકિસ્તાન જવા માટે મદદ માંગી હતી કારણ કે પાકિસ્તાન સરકાર સરહદ પાર કરીને ત્યાં ગયેલા શીખ વિદ્યાર્થીઓને મદદ કરી રહી હતી. પાકિસ્તાનમાં તેણે દાણચોરી કરનારાઓ સાથે સંપર્ક કર્યો, જેમના નામનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તે દરમિયાન તે પાકિસ્તાનના ISI માટે કામ કરતા લોકોના સંપર્કમાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, તેમણે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવા માટે કે-૨ નામના સંગઠનની રચના વિશે જણાવ્યું હતું. તે શરીફ (આરોપી નંબર ૨) ના સંપર્કમાં પણ આવ્યો હતો, જે પાકિસ્તાનની લશ્કરી ગુપ્ત માહિતી સાથે કામ કરતો હતો. તે સમયે, તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે શરીફ ભારતમાં આતંકવાદમાં સામેલ છે અને તેના કેટલાક માણસો પકડાયા હતા. ત્યારબાદ, શરીફે તેને બે વ્યક્તિઓ સાથે પરિચય કરાવ્યો જેઓ ભારતમાં શસ્ત્રો અને વિસ્ફોટકોની દાણચોરી કરતા હતા. છેવટે, તેમનું કહેવું છે કે નવેમ્બર, ૧૯૯૧માં જ્યારે દલજિત સિંહ બિટ્ટો તેમના ઘરે હાજર હતા, ત્યારે એક અમીર-ઉલ-અઝીમ તાહિર (આરોપી નંબર ૩) સાથે આવ્યો અને તેનો પરિચય કરાવ્યો. અમીર-ઉલ-અઝીમે તેને ભારત જવાનું કહ્યું અને એમ પણ કહ્યું કે તાહિર બોમ્બેનો રહેવાસી અને વફાદાર માણસ હતો. તેમનું આગળનું કહેવું છે કે નવેમ્બર, ૧૯૯૧માં અલીગઢમાં રહેતા કાશ્મીરના રહેવાસી જાવેદ યુસુફ સાથે શરીફ લાહોર પરત ફર્યા હતા અને ત્રણેયએ ખાલિસ્તાનની રચના અને કાશ્મીરની સ્વતંત્રતા માટે એકજૂથ થઈને કામ કરવાનું

નક્કી કર્યું હતું.ત્યારબાદ તેમના માટે મોહમ્મદ.શરીફને બનાવટી પાસપોર્ટ મળ્યો અને તેણે ચૌધરી મોહમ્મદના નામે વિઝા મેળવ્યો.સુલતાન અહેમદના પુત્ર ઈકબાલ અહેમદ.તેઓ બંને પાકિસ્તાન શ્રીલંકાની ફ્લાઈટ દ્વારા લાહોરથી કરાચી થઈને બોમ્બે આવ્યા હતા.શરીફનો પાસપોર્ટ અને વિઝા પણ બનાવટી હતા.તેની પાસે મન્સૂરના બનાવટી નામે કલકત્તા માટે વિઝા હતો.બોમ્બે પહોંચ્યા પછી તેઓ એરપોર્ટ પર રોકાયા અને ત્યાંથી તેઓ ટેક્સી દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટ પર ગયા અને ત્યાંથી તેઓ સવારની ફ્લાઈટ દ્વારા કલકત્તા ગયા.કલકત્તા પહોંચ્યા પછી તેઓ ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાયા અને પછીની તારીખે એટલે કે ૧૪.૧૨.૧૯૯૧ પર વિઝા પર ત્રણ મહિના માટે રહેવાની પરવાનગી મેળવવા ગયા.તેઓ કલકત્તાથી ટ્રેન દ્વારા અલીગઢ આવ્યા હતા.સ્ટેશનથી, તેમને બરકત અલી સજ્જાદ સીધા જ પીસ વિલા બિલ્ડિંગ, દૂધપુર લઈ ગયા, જ્યાં સજ્જાદના સાળા અને મામા રહેતા હતા.૪/૫ દિવસ પછી જાવેદ યુસુફ ત્યાં આવ્યો અને તેને ભાડાનું ઘર મેળવવામાં મદદ કરી, જેમાં તેણે શરીફ સાથે રહેવાનું શરૂ કર્યું.ત્યાં, તેના સંપર્કો માટે તે બરુદ્દા બજારના કાશ્મીર કરબરના રહેવાસી સૌકત અલીસ પી. સી. ઓ. ના ટેલિફોન નંબરનો ઉપયોગ કરી રહ્યો હતો.બરકત અલીએ તેને શોએબ (આરોપી No.૨૦) નામના છોકરા સાથે પરિચય કરાવ્યો.તેમણે દિલ્હીમાં ટેક્સી ચલાવતા મેજર સિંહ (પીડબ્લ્યુ ૪૩) નો ટેલિફોન પર સંપર્ક કર્યો હતો.ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૨માં દેવેન્દ્ર પાલ સિંહ ઉર્ફે દીપક અને મંજિંદર સિંહ ઇસી ઉર્ફે ભૂષણ તેમને મળવા આવ્યા અને તેમને કહ્યું કે

ભારતમાં મોટી સંખ્યામાં શસ્ત્રો આવવાના છે અને તેથી તેમણે એક ટ્રકનું સંચાલન કરવું જોઈએ.તેણે શોએબ (આરોપી no.૨૦) સાથે ટ્રક વિશે વાત કરી અને અકસ્માતને કારણે ક્ષતિગ્રસ્ત થયેલા ટ્રકના સમારકામ માટે Rs.૧૦૦૦૦ પણ આપ્યું.ત્યારબાદ તેઓ જમાત-એ-ઈસ્લામીના પ્રેસ સચિવ અમીર-ઉલ-અઝીમને મળ્યા હતા.અલીગઢમાં અમાનુષ્ઠાનું ઘર.આમિરે બોમ્બેના તાહિર જમાલ (આરોપી નંબર ૩) નું સરનામું અને ટેલિફોન નંબર આપ્યો હતો, જેને તે અગાઉ પાકિસ્તાનમાં મળ્યો હતો.ફેબ્રુઆરીના અંતમાં તેઓ અને શોએબ બોમ્બે ગયા અને તાહિરનો સંપર્ક કર્યો.તેઓ તાહિરના નાના ભાઈને પણ મળ્યા હતા.તેણે તાહિરને હથિયાર છુપાવવા માટે અમદાવાદમાં એક ઘર વિશે પૂછ્યું.તાહિરે તેની મુલાકાત રવીશ @સાકિબ (આરોપી નંબર ૪) સાથે ગોઠવી હતી, જે તેની સાથે અમદાવાદ આવ્યો હતો.અમદાવાદમાં, રવીશે તેનો પરિચય મુસાહિદ નામના એક વ્યક્તિ સાથે કરાવ્યો, જેની હાર્ડવેરની દુકાન હતી.મુસાહિદે તેમના માટે જુહાપુરા મુબારક સોસાયટીમાં ભાડાનું મકાન લીધું હતું.દલજીત બિટ્ટોએ તેને ટેલિફોન પર મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો છુપાવવા માટે કોઈ મોટા વાહનનું સંચાલન કરવાનું કહ્યું હતું.માર્ચ, ૧૯૯૨માં તેણે દીપક પાસેથી Rs.૫૦,૦૦૦/- એકત્ર કરવા માટે મુસાહિદને અલીગઢ મોકલ્યો.એપ્રિલ ૧૯૯૨માં દીપક બે-ત્રણ લાખ રૂપિયા લઈને અમદાવાદ આવ્યો હતો.ત્યારબાદ તેમણે સી-૩૩, શાંતિવન પરેશ સોસાયટીનો ફ્લેટ Rs.૧૨૦૦-p. m. ના ભાડા પર લીધો હતો. તેમણે જુહાપુરા ખાતે ઉસ્માન

હાઈન સોસાયટીમાંથી ફ્લેટ No.૪-A પણ ખરીદ્યો હતો.એપ્રિલ ૧૯૯૨માં ભૂષણ ઝિપ્સીને ખરીદવા માટે બોમ્બે ગયા હતા.પાકિસ્તાનથી અમદાવાદ આવેલા પ્યારા સિંહ અને ગુલજાર સિંહ દ્વારા તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે હથિયારનો એક જથ્થો આવવાનો છે.ગુલઝાર સિંહ તેમને મળ્યા ન હતા પરંતુ પાછળથી તેમને ખબર પડી કે ગુલઝાર સિંહ વાસ્તવમાં દલજિત બિટ્ટો છે.મે મહિનામાં, તેમને શસ્ત્રોનો બે જથ્થો મળ્યો, એક દયા સિંહ દ્વારા અને બીજો કરીમના ઘરમાંથી.ત્યારથી, કરીમ અને અકબરને ઝિપ્સી નંબર વિશે ખબર પડી, તેથી તેણે તે જ વેચી દીધો અને મહિન્દ્રા જીપ ખરીદી.ત્યારબાદ તે રાજબીરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો.બાદમાં રાજબીરની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.દીપકે તેને કહ્યું કે રાજબીર એ વ્યક્તિ છે જે પ્રધાનમંત્રીની પૌત્રીનું અપહરણ કરીને જિંદાને મુક્ત કરવા માટે સરકાર સાથે વાત કરી શકે છે.જૂન, ૧૯૯૨માં તેને કરીમના ઘરમાંથી હથિયારોનો બીજો જથ્થો મળ્યો હતો.તેણે અવિશ ઓટો પાસેથી નવું બજાજ સ્કૂટર ખરીદ્યું હતું.તેમણે અગાઉ ધનરાજ ઇલેક્ટ્રોનિક્સની માલિકીની ઝિપ્સી પણ ખરીદી હતી.૩૦.૬.૧૯૯૨ પર તેઓ મુસાહિદ સાથે વિમાન દ્વારા બોમ્બે આવ્યા અને હોટલ બલવાસમાં રોકાયા.તેઓ રવીશ @સાકિબને મળવા માંગતા હતા.બેઠક દરમિયાન, રવિશે શસ્ત્રો આપવા અને તેના છોકરાઓને તાલીમ આપવામાં મદદ માટે પણ પૂછપરછ કરી હતી.પહેલી જુલાઈના રોજ તેઓ રવીશ સાથે મદ્રાસ ગયા હતા.બંને હોટલ વુડલેન્ડમાં અલગ-અલગ રૂમમાં રોકાયા હતા.૪.૭.૧૯૯૨ પર તેઓ વિમાન દ્વારા બોમ્બે

પાછા આવ્યા.બીજા દિવસે તેઓ અમદાવાદ પાછા ફર્યા.૧૨.૭.૯૨ પર તેઓ
 ઇન્દોર ગયા અને ઇન્દોરથી ગ્વાલિયર ગયા.ત્યાં તેઓ દિલ્હીના મેજર સિંહના
 મિત્ર હરજીત સિંહ સાથે રોકાયા હતા.ગ્વાલિયરથી તેમણે અમેરિકામાં પાલ અને
 દિલ્હીમાં મેજર સિંહનો સંપર્ક કર્યો હતો.ત્યારબાદ, ૧૫.૭.૧૯૯૨ પર તેઓ ટ્રેન
 દ્વારા બોમ્બે જવા માટે ગ્વાલિયરથી રવાના થયા.૧૬.૭.૧૯૯૨ ના રોજ જ્યારે
 તેઓ બોમ્બે પહોંચ્યા ત્યારે તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેણે વધુમાં
 જણાવ્યું હતું કે તેની ધરપકડ સમયે તેની પાસે ૨૦૦ અમેરિકન ડોલરનું ID ૧
 હતું, અમદાવાદથી બનેલું એક બનાવટી ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ અને એક કાર્ડ જેના
 પર ફોન નંબર લખેલા હતા જે પોલીસે જપ્ત કર્યું હતું.તેની પાસે સાઇનાઇડ
 કેપ્સ્યુલ પણ હતું, જેનો તેણે ઉપયોગ કર્યો ન હતો કારણ કે તે સમયે તે તેના
 પર્સમાં હતું.આ કેપ્સ્યુલ આવી પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા માટે આઈ. એસ.
 આઈ. પાકિસ્તાન દ્વારા આપવામાં આવ્યું હતું.તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ
 યુએસએ, કેનેડા અને ઇંગ્લેન્ડના શીખો પાસેથી વાર્ષિક રૂ.૫/૩૦ લાખ મેળવે
 છે.આ રકમ એકત્ર કરીને ખાલિસ્તાન અને અન્ય સંસ્થાના સમર્થકોને
 મોકલવામાં આવી રહી હતી.તેને હવાલા ટ્રાન્ઝેક્શન દ્વારા રકમ મળી હતી.તેણે
 એમ પણ જણાવ્યું હતું કે પૈસા માટે તેણે કેનેડામાં સતિંદર પાલ સિંહ ગિલ,
 કેલિફોર્નિયા, અમેરિકામાં ગુરમીત સિંહ વાલિયા, ભજન સિંહ ભિંડર,
 કેલિફોર્નિયા અને યાદવિંદર સિંહ, જસવંત સિંહ, બસંત સિંહ, ઝફરવાલ,
 જગજીત સિંહ ચૌહાણ, અજીત સિંહ ખેરા, મહલ સિંહ બબ્બર્સ અને યુ. કે. ના

અન્ય લોકોનો સંપર્ક કર્યો હતો. તેણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેને એ. કે. ૫૬ રાઈફલ્સ, પિસ્તોલ, વિસ્ફોટકો, ટાઈમર, ટાઈમ બોમ્બ, રોકેટ, લોન્ચર અને દારૂગોળો જેવા શસ્ત્રો મળી રહ્યા હતા.

એ વાત સાચી છે કે તેઓ સમગ્ર સમય દરમિયાન સી. બી. આઈ. સહિત વિવિધ વિભાગોના સંખ્યાબંધ અધિકારીઓની પૂછપરછ હેઠળ હતા, પરંતુ ડિસેમ્બર ૧૯૯૧ પછી અને પાકિસ્તાનમાં તેમની હિલચાલ વિશે તેમના દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વાર્તા એવી છાપ છોડી જાય છે કે તેમના દ્વારા તેમના નિવેદનમાં જણાવેલા તથ્યોમાં સત્યતાનું તત્વ છે.સંબંધિત કબૂલાતનો મોટો ભાગ અન્ય પુરાવા દ્વારા સમર્થન આપે છે.

એર-મોહમ્મદનું કોન્ફેસનલ સ્ટેટમેન્ટ.શેરિફ.

તેવી જ રીતે, એ ર મોહમ્મદ.શરીફે સંપૂર્ણ કબૂલાત નિવેદન પણ આપ્યું છે અને તેમના બાળપણથી લઈને નિવેદન નોંધવાની તારીખ સુધી તેમની પ્રવૃત્તિઓનો સંપૂર્ણ ઇતિહાસ વર્ણવ્યો છે.તે કબૂલ કરે છે કે તે પાકિસ્તાની નાગરિક છે અને એક સમૃદ્ધ પરિવારનો છે.જાન્યુઆરી, ૧૯૮૭માં તેઓ પાણી વ્યવસ્થાપન શાખામાં ડેરા ગાઝી ખાન ખાતે સહાયક હિસાબ અધિકારી (જૂથ ૧૬) તરીકે

જોડાયા હતા.થોડા મહિના પછી, તેમની લાહોર ખાતે મુખ્ય કાર્યાલયમાં બદલી કરવામાં આવી હતી.લાહોરમાં તેમના રોકાણ દરમિયાન, તેઓ કેટલાક કાશ્મીરી આતંકવાદીઓના સંપર્કમાં આવ્યા હતા, જેઓ કાશ્મીરમાં સક્રિય આતંકવાદીઓને ભંડોળ પૂરું પાડવા માટે મુસ્લિમ કલ્યાણ સંસ્થાઓ અને અગ્રણી વેપારીઓ વગેરે પાસેથી નાણાં એકત્ર કરી રહ્યા હતા.તેમણે લાહોરના વેપારીઓ સાથે આતંકવાદીઓનો પરિચય કરાવ્યો અને વેપારી સમુદાયમાંથી આતંકવાદીઓને મદદ મેળવવા માટે પોતાના રાજકીય પ્રભાવનો ઉપયોગ કર્યો.તેમણે ૨૦મી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૧ના રોજ સૈયદ અબ્દુલ્લા સિરાજી સાથે તેમના સાચા નામે દિલ્હીની મુલાકાત લેવા માટે માન્ય પાસપોર્ટ અને વિઝા પર ભારતની મુલાકાત લીધી હતી, જે અહમદ અલીના અનુમાનિત નામ સાથે ઘૂસણખોરી કરી હતી. સૈયદ સિરાજીની ભારતમાં ઘૂસણખોરી માટે, તેણે તેના મિત્ર જાવેદ જૈદાની મદદ લીધી, જે લાહોરના રેલવે સ્ટેશન પર કસ્ટમ્સ કિલચરિંગ એજન્ટ હતા.દિલ્હી પહોંચ્યા પછી, તે કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાયો હતો અને ત્યાં તે કુરકાન અલી @બુબ્બા નિવાસી સહારનપુરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો, જે અટારી સરહદ દ્વારા કામ કરતો દાણચોરી કરતો હતો.દિલ્હીમાં સ્થળ દર્શન કર્યા પછી, તેઓ ૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૧ના રોજ ટ્રેન દ્વારા પાકિસ્તાન પરત ફર્યા હતા.ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૧માં તેઓ પી. ઓ. કે. ના રહેવાસી સજ્જાદ આલમ રાજાને મળ્યા હતા, જેઓ કાશ્મીરમાં સક્રિય આતંકવાદીઓને પાકિસ્તાની સત્તાવાળાઓ તરફથી નાણાકીય, શસ્ત્રો અને સમર્થનની વ્યવસ્થા કરવામાં સામેલ હતા.ચાર

કાશ્મીરી આતંકવાદીઓમાં ઘૂસણખોરી કરવાના હેતુથી તે ફરીથી નવા પાસપોર્ટ પર એટારી સરહદ દ્વારા ૧૨.૩.૧૯૯૧ પર ભારતમાં પ્રવેશ્યો હતો. ચારમાંથી માત્ર એક આતંકવાદી ચાકુબ સ્થાનિક દાણચોરી કરનારાઓ અને કસ્ટમ સત્તાવાળાઓની મિલીભગતથી ઘૂસણખોરી કરી શક્યો હતો. કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રહેતા તે મોહંમદના સંપર્કમાં આવ્યો હતો. અસલમ અને મોહમ્મદ. અયુબ ડાર @અશફાક જેને તે પાકિસ્તાનથી ઓળખતો હતો. મોહંમદ. જમ્મુ-કાશ્મીર રાજ્યના અવંતીપુરમાં જેટ એર બેઝ ખાતે ઇન્ડિયન ઓઇલ કોર્પોરેશન દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલ બાંધકામ કાર્ય પૂર્ણ કરવામાં અસલમને મુશ્કેલી પડી રહી હતી. મોહંમદ. અસલમે કાશ્મીરી આતંકવાદીઓને કામ વિના અવરોધે પૂર્ણ કરવા દેવા માટે સમજાવવા માટે તેમની મદદ માંગી હતી. તેમણે મોહમ્મદ પાસેથી શક્યતા અહેવાલની નકલ એકત્રિત કરી હતી. જેટ એર બેઝ, અવંતીપુર ખાતે બાંધકામ કાર્યના અસલમે આ દસ્તાવેજો પાકિસ્તાનના મિલિટરી ઇન્ટેલિજન્સને આપ્યા હતા. એપ્રિલ, ૧૯૯૧માં પરત ફર્યા. મોહંમદ. અયુબ દાર @અશફાકએ તેનો પરિચય તાહિર (આરોપી નંબર ૩) અને દિલ્હીના સ્થાનિક મુસ્લિમો ગુલ્લુ સાથે કરાવ્યો હતો. તાહિર અને ગુલ્લુ પાસે ૬-૧/૨ કિલો વિસ્ફોટકો હતા અને તેમણે તેમને રિમોટ કંટ્રોલ ઉપકરણોની મદદથી વિસ્ફોટ કરવાની સલાહ આપી હતી. તેમણે તેમને કહ્યું કે તેમણે નરુલા રેસ્ટોરન્ટ, કનોટ પ્લેસ, નવી દિલ્હી અને ચાંદની ચોક ખાતેના સિનેમા હોલમાં પણ બોમ્બ વિસ્ફોટ કર્યા હતા. મે, ૧૯૯૧માં, તેમને કાયમી ધોરણે પાકિસ્તાન મિલિટરી ઇન્ટેલિજન્સ માટે કામ

કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, જેના માટે તેઓ સંમત થયા હતા.શરૂઆતમાં, તેને પાક એમઆઈ દ્વારા તેના પરિવારને જણાવવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું કે તે ગુપ્તચર અધિકારી તરીકે આઈએસઆઈમાં જઈ રહ્યો છે અને તેને સાઉદી અરેબિયા અથવા દુબઈમાં પોસ્ટ કરવામાં આવશે.પાક એમઆઈએ તેમને ત્રણ તબક્કામાં તાલીમ આપી હતી-પ્રથમ તબક્કો ૧૧ મે, ૧૯૯૧થી ૨૭ જૂન, ૧૯૯૧ સુધી; બીજો તબક્કો ૧૫મી જૂનથી ૧૫મી જુલાઈ સુધી, ત્રીજો તબક્કો ૧૮મી જુલાઈથી ૨૮મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૧ સુધી.તાલીમનો પ્રથમ તબક્કો પૂર્ણ કર્યા પછી, તેઓ સજ્જાદ અને ખ્વાજા મોઈન-ઉદ-દિન, એસડીઓ વોટર એન્ડ પાવર ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીને મળ્યા હતા.તેઓએ તેની સાથે શીખ આતંકવાદીઓને મદદ કરવાની યોજના અંગે ચર્ચા કરી હતી.તેઓએ આગળ તેનો પરિચય લાલ સિંહ સાથે કરાવ્યો, જે ઇકબાલ ગિલના કવર નામ હેઠળ કામ કરી રહ્યો હતો.લાલ સિંહે પાકિસ્તાનથી ભારતના પંજાબમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકોની દાણચોરીમાં મદદ કરી શકે તેવા દાણચોરોની વ્યવસ્થા કરવામાં તેમની મદદ માંગી હતી.તે લાલ સિંહને મદદ કરવા માટે સંમત થયો અને એક કુખ્યાત દાણચોરી શેર જાટ સાથે તેની મુલાકાત ગોઠવી.૬ જૂન, ૧૯૯૧ના રોજ લાલ સિંહ અને દલજીત સિંહ બિટ્ટો તેમના ઘરે આવ્યા અને તેમણે શેરા સાથે તેમની મુલાકાતની વ્યવસ્થા કરી.તેણે તેમને અન્ય કેટલાક તસ્કરો સાથે પણ પરિચય કરાવ્યો હતો.તેમણે સજ્જાદ અને લાલ સિંહ સાથે મળીને કેર નામની સંસ્થાની રચના કરી હતી, જે કાશ્મીર અને પાલિસ્તાન માટે

વપરાય છે અને ભારતમાં સંયુક્ત રીતે કામ કરવા માટે સંમત થયા હતા.યોજના મુજબ, સજ્જાદ અને તેની પત્નીએ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૧ની શરૂઆતમાં ભારતમાં ઘૂસણખોરી કરી અને અલીગઢમાં એક છુપાયેલું સ્થળ બનાવ્યું.તેઓ પોતે ૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧ના રોજ પી. આઈ. એ. ની ફ્લાઈટ દ્વારા મંજૂર અહેમદના નામથી અને નવા પાસપોર્ટ પર ભારત માટે ઉડાન ભરી હતી.બોમ્બે ખાતે તેઓ હોટેલ કલ્પના, ગ્રાન્ટ રોડ ખાતે રોકાયા હતા.ત્યારબાદ ૧૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧ના રોજ તેઓ અલીગઢ ગયા અને સજ્જાદને મળ્યા.સજ્જાદે તેમને કહ્યું કે તેઓ લાલ સિંહ સાથે સતત ટેલિફોનિક સંપર્કમાં હતા.સજ્જાદે તેમને વધુમાં માહિતી આપી હતી કે ચાસીન, શોએબ મુખ્તયાર (આરોપી no.૨૦), જાવેદ યુસુફ અને બરકત અહસાની સતત તેમના (સજ્જાદ) સંપર્કમાં હતા અને ભારતમાં ભાજપ/હિન્દુ નેતાઓ અને પોલીસ અધિકારીઓની હત્યા સહિત આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને વેગ આપવા માટે તેમને શસ્ત્રોની જરૂર હતી.તેમણે દિલ્હી અને બોમ્બેથી તેમના વિઝાની મુદત લંબાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો પરંતુ તેઓ આમ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.ત્યારબાદ, તેઓ અલીગઢ પરત ફર્યા; તેમનો પાસપોર્ટ બાળી નાખ્યો અને તેમને આપવામાં આવેલા કાર્યને આગળ વધારવા માટે ત્યાં જ રહેવાનું નક્કી કર્યું.અલીગઢથી તેઓ પાકિસ્તાનમાં અનુક્રમે ટેલિફોન Nos.૮૫૧૯૮૧ અને ૫૮૬૬૬૮ પર લાલ સિંહ અને કર્નલ હફીઝ-ઉર-રહેમાન સાથે સતત સંપર્કમાં હતા.તેઓ ૮ નવેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ લાલ સિંહની ભારતમાં ઘૂસણખોરીની વ્યવસ્થા કરવા માટે પાકિસ્તાન પરત ફર્યા હતા.પંજાબ

(પાકિસ્તાન) ની પ્રાંતીય વિધાનસભાના સભ્ય ચૌધરી અલ્તાફ હુસૈનની મદદથી તેમણે ઇકબાલ અહેમદના નામથી લાલ સિંહ માટે પાસપોર્ટની વ્યવસ્થા કરી હતી.તેમણે તેમના ધારેલા નામ મંજૂર અહેમદનો નવો પાસપોર્ટ પણ જારી કર્યો અને કલકત્તા માટે વિઝાની પણ વ્યવસ્થા કરી.લાહોર ખાતે, લાલ સિંહે તેમને જમાત-એ-ઈસ્લામી, પાકિસ્તાનના પ્રેસ સચિવ, અમીર-ઉલ-અઝીમ સાથેના તેમના સંપર્ક વિશે જણાવ્યું હતું અને તેમને બોમ્બેના તાહિર જમાલ (આરોપી નંબર ૩) ને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને સરળ બનાવવા માટે બોમ્બે અને અન્ય સ્થળોએ સંપર્કોની વ્યવસ્થા કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે.ત્યારબાદ, તેઓ અને લાલ સિંહ ૧૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ શ્રીલંકાની ફ્લાઈટ દ્વારા ભારત જવા માટે પાકિસ્તાનથી રવાના થયા હતા.૧૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ પહેલી સવારે તેઓ બોમ્બે પહોંચ્યા હતા.ત્યારબાદ ૧૨ તારીખે જ તેઓ કલકત્તા માટે ઉડાન ભરી હતી.રેલવે સ્ટેશન, હાવડા નજીક બે અલગ-અલગ ગેસ્ટ હાઉસમાં બે રાત રોકાયા પછી, તેઓ ૧૪.૧૨.૧૯૯૧ પર કાલકા મેઈલ દ્વારા અલીગઢ માટે રવાના થયા.અલીગઢમાં તેઓ સજ્જાદના છુપાયેલા સ્થળે ગયા હતા.તેણે લાલ સિંહ, દેવેન્દ્રપાલ સિંહ ઉર્ફે દીપક, અમરપાલ સિંહ ઉર્ફે વિદેશી અને શોએબ મુખ્તિયાર સાથે મળીને જાવેદ યુસુફ, બરકત અહસાની અને યાસિન મલિક સાથે મળીને ભારતમાં ભાજપ/હિન્દુ નેતાઓ અને પોલીસ અધિકારીઓની હત્યા કરવા માટે હથિયારો મેળવવાની યોજના ઘડી હતી.ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના છેલ્લા અઠવાડિયામાં, જમાત-એ-ઈસ્લામી,

પાકિસ્તાનના પ્રેસ સચિવ અમીર-ઉલ-અઝીમે અલીગઢની મુલાકાત લીધી હતી અને તેમને અને લાલ સિંહને એક પ્રોફેસર સાથે પરિચય કરાવ્યો હતો.અલીગઢના અમાનુષ્ટાહ, જેમને નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.આમિરે તેમને એમ પણ કહ્યું કે તેણે તાહિર જમાલને થોડી રકમ આપી હતી અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે હવાલા દ્વારા તેમને વધુ રકમ મોકલવાનું વચન આપ્યું હતું.જાન્યુઆરી, ૧૯૯૨ના છેલ્લા અઠવાડિયામાં, દલજિત સિંહ બિટ્ટોએ તેમને અને લાલ સિંહને જોધપુર આવતા શસ્ત્રોની ખેપ વિશે જાણ કરી હતી અને તે એકત્રિત કરવાની વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ.તેઓએ જાવેદ યુસુફ, બરકત અહસાની, યાસિન અને શોએબ મુખ્તિયારને આ હેતુ માટે ટ્રકની વ્યવસ્થા કરવા માટે બોલાવ્યા.શોએબને ટ્રકની વ્યવસ્થા કરવા માટે Rs.૧૫૦૦૦ એડવાન્સ ચૂકવવામાં આવ્યું હતું.જોકે, શોએબ ટ્રકની વ્યવસ્થા કરી શક્યો ન હતો.૫ અથવા ૬ માર્ચ, ૧૯૯૨ના રોજ અમર પાલ સિંહ @વિદેશી અને મંજિંદર સિંહ @ભૂષણ અલીગઢ ખાતેના તેમના છુપાયેલા સ્થળે આવ્યા હતા અને રૂ. ૪ લાખ એકત્ર કર્યા હતા, જે લાલ સિંહ દ્વારા ધોડા માફી ખાતેના તેમના છુપાયેલા સ્થળે છોડી દેવામાં આવ્યા હતા.આ રકમ હથિયારોના પરિવહન માટે જીપ/ટ્રકની ખરીદી માટે હતી.માર્ચ, ૧૯૯૨માં તેમણે જાવેદ યુસુફના નામે અલીગઢથી ચામાહા ૧૦૦ સીસી મોટરસાયકલ ખરીદી હતી.માર્ચ, ૧૯૯૨ના ત્રીજા અઠવાડિયામાં, Col.Hafiz-ur-Rehman એ તેમને અલીગઢ છોડવા માટે ટેલિફોન કર્યો હતો કારણ કે એવું માનવામાં આવતું હતું કે અલીગઢ હવે તેમના

માટે સલામત સ્થળ નથી.૨૬મી માર્ચ, ૧૯૯૨ના રોજ તેમણે પાકિસ્તાનમાં કર્નલ હાફિઝ-ઉર-રહેમાનનો સંપર્ક કર્યો, જેમણે તેમને જાણ કરી કે મેજર સુહેલ અને તેના ચાર સાથીઓની પોલીસ દ્વારા ધરપકડ કરવામાં આવી છે અને તેમણે દિલ્હી અને અલીગઢ ન જવું જોઈએ અને તેમણે બોમ્બેમાં રહેવું જોઈએ.૨૭ એપ્રિલ, ૧૯૯૨ના રોજ તેઓ શોએબ મુક્તિયાર, બરકત અહસાની, જાવેદ યુસુફ અને યાસિન સાથે ઈદ-ઉલ-ફિતર ઉજવવા માટે અલીગઢ પરત ફર્યા હતા.૮ એપ્રિલ, ૧૯૯૨ના રોજ પોલીસે જાવેદ યુસુફની દુકાન પર દરોડા પાડ્યા હતા અને તેની ધરપકડ કરી હતી.તે સમયે તેઓ જાવેદ યુસુફના ઘરે હાજર હતા.તે તરત જ તે સ્થળ છોડી ગયો અને ત્યારબાદ શોએબ મુક્તિયાર સાથે બસમાં કાઠમંડુ ગયો.૨૨મી એપ્રિલ, ૧૯૯૨ના રોજ કાઠમંડુમાં તેમણે પાકિસ્તાની અધિકારીઓનો સંપર્ક કર્યો અને શોએબને હોટલમાં એકલો મૂકીને તેઓ વિમાન દ્વારા પાકિસ્તાન ગયા.ફરીથી, ૨૨ જૂન, ૧૯૯૨ના રોજ તેઓ હવાઈ માર્ગે કરચીથી કાઠમંડુ માટે રવાના થયા હતા.જુલાઈ, ૧૯૯૨માં તેમણે બે વ્યક્તિઓનો સંપર્ક કર્યો, જેમ કે પૂરન બહાદુર મલ્હાઈ અને પ્રકાશ ચંદ ઠાકુર, ભૂતપૂર્વ. જાપાનમાં નેપાળના રાજદૂત અને નેપાળ સરકારના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રોટોકોલ અધિકારી, જે ગુપ્ત માહિતીના હેતુઓ માટે વ્યક્તિઓ પ્રદાન કરી શકતા હતા.જાન્યુઆરી, ૧૯૯૩માં ઉપરોક્ત બે વ્યક્તિઓએ ભારતમાં ઘૂસણખોરી કરી હતી.તેમણે ૮મી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૩ના રોજ ઘૂસણખોરી કરી અને ગોરખપુર ગયા.તેઓ ૨૫મી જાન્યુઆરી સુધી ભારતમાં રહ્યા અને ફરીથી કાઠમંડુ પાછા

ગયા.૧૦ ફેબ્રુઆરીના રોજ, તેમણે ફરીથી ભારતમાં ઘૂસણખોરી કરી અને કાઠમંડુ પરત ફર્યા.ત્યારબાદ, ૩૦ એપ્રિલ, ૧૯૯૩ના રોજ કર્નલ રહેમાને તેમને ભારતના લક્ષિત શહેરોમાં જવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.૩ મે, ૧૯૯૩ના રોજ તેઓ ભારત જવા માટે કાઠમંડુથી રવાના થયા હતા અને ૪ મે, ૧૯૯૩ની સવારે તેઓ પવન કુમાર શર્માના નામથી ગોરખપુર પહોંચ્યા હતા.૬ મેના રોજ તેઓ દિલ્હી પહોંચ્યા અને ત્યારબાદ તેઓ અમૃતસર અને પઠાણકોટ ગયા અને ત્યાં કેટલાક દિવસો રોકાયા.ત્યારબાદ કર્નલ રહેમાન દ્વારા તેમને ફરીથી કાઠમંડુ પાછા જવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અંતે, તેમણે ૭ જૂન, ૧૯૯૩ના રોજ ભારતમાં ઘૂસણખોરી કરી હતી.૯ જૂન, ૧૯૯૩ના રોજ તેઓ નવી દિલ્હી પહોંચ્યા હતા.૧૧મી જૂનની સવારે તેઓ તાજમહેલ જોવા માટે આગ્રા ગયા હતા.તે જ દિવસે તેઓ નવી દિલ્હી પાછા આવ્યા હતા.નવી દિલ્હીમાં તેમણે અખબારી અહેવાલો જોયા કે તેઓ ભારતીય પોલીસ દ્વારા વોન્ટેડ હતા.આથી તેણે નેપાળ જવાનો નિર્ણય કર્યો.૧૮.૬.૧૯૯૩ પર તે ગોરખપુર જવા માટે રેલવે સ્ટેશન ગયો અને ત્યાં દિલ્હી પોલીસે તેની ધરપકડ કરી હતી.

નિવેદન પરથી જાણવા મળે છે કે ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૨ના અંત સુધી આરોપી નંબર ૧ અને ૨ની હિલચાલ અલીગઢ અને બોમ્બે વચ્ચે હતી.આરોપી એન. ઓ. એસ. દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વાર્તા અનુસાર. ૧, ૨ અને ૨૦ અને અમુક અંશે આરોપી એન. ઓ. એસ. દ્વારા. ૩ અને ૪, આરોપી નં.૧ અને ૨૦ તેમની

પ્રવૃત્તિઓને આગળ વધારવા માટે બોમ્બે આવ્યા.અમદાવાદ જતા પહેલા એ૧ અને એ૨૦ બોમ્બેમાં હતા અને બોમ્બેથી એ૨૦ અલીગઢ માટે રવાના થયું હતું.એ૧ અને એ૪ અમદાવાદ આવ્યા અને ત્યારબાદ મદ્રાસ આવ્યા.વિવિધ હોટલમાં તેમના રોકાણને સાબિત કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષે સંબંધિત હોટલના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે.

(૩) અન્ય પુરાવાઓ:

પુરાવાની પ્રશંસા કરતા પહેલા, અમે સ્પષ્ટ કરીશું કે જો કબૂલાતના નિવેદનો સ્વીકારવામાં આવે તો એવું ન કહી શકાય કે અપીલકર્તાઓની સજા કોઈ પણ રીતે ગેરકાયદેસર અથવા ભૂલભરેલી છે, ન તો અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે પણ તેના માટે પ્રયાસ કર્યો હતો.જો કે, વર્તમાન કેસમાં કબૂલાતના નિવેદનો ત્યારે નોંધવામાં આવ્યા હતા જ્યારે તમામ આરોપી તપાસની દેખરેખ કરી રહેલા સીબીઆઈ અધિકારીઓ દ્વારા પોલીસ કસ્ટડીમાં હતા અને નિવેદનો નોંધ્યા પછી, તેમને તરત જ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.તેથી, કબૂલાતના નિવેદનો પુરાવાઓનો મૂળ ભાગ હોવા છતાં, ઉપરોક્ત નિવેદનો સાચા અને વિશ્વસનીય નથી તેવી દલીલની પ્રશંસા કરવા માટે, ઉપરોક્ત નિવેદનોને સમર્થન આપતા પુરાવા સહિત રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા અન્ય પુરાવાઓ પર વિચાર કરવો જરૂરી છે.

પ્રશંસાના હેતુ માટે, અન્ય પુરાવાને નીચે પ્રમાણે વિભાજિત કરી શકાય છે: –

(a) ૧૬.૭.૧૯૯૨ પર A ૧ ની ધરપકડ અને તેની પૂછપરછના આધારે, મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો મળી આવ્યા હતા.

(બી) સી-૩ પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સની ભરતી અને મકાનની ખરીદી જ-આરોપી નંબર ૧ અને અન્ય વ્યક્તિના ઉક્ત પરિસરમાં ઉસ્માન હારુમ સોસાયટી રોકાણ.

(c) અલીગઢમાં A ૧ અને A ૨નું રોકાણ.(ડી) એ૧ અને એ૪ અમદાવાદ અને મદ્રાસમાં એકસાથે જઈ રહ્યા છે અને વિવિધ હોટલમાં રોકાયા છે.

(ઈ) મુસાફરી માટે A ૧, A ૨ અને A ૪ ના નામોનો ઉદ્દેખ કરતા હવાઈ ઉડાન ઘોષણાપત્રો.

(એફ) એર-મોહમ્મદ સામે પુરાવા.શેરિફ.(જી) એ૩-તાહિર જમાલ સામે પુરાવા.(જ) એ૪ સામે પુરાવા, મોહમ્મદ.સાકિબ નાયન.(૧) એ-૨૦, શોએબ મુખ્તયાર સામે પુરાવા.

(અ) મોટા પ્રમાણમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થોની પુનઃપ્રાપ્તિ:

ફરિયાદી પક્ષે C-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ અને જ-A, ઉસ્માન હારુન સોસાયટી, જુહાપુરા, અમદાવાદમાંથી મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો મળી આવ્યા હોવાની પુષ્ટિ કરવા માટે સંખ્યાબંધ સાક્ષીઓની તપાસ કરી

છે.સાક્ષી પીડબ્લ્યુ ૯ PII.C. રાજ, EX.૧૭૨ નું કહેવું છે કે જુલાઈ, ૧૯૯૨માં તે છાની પોલીસ સ્ટેશન, બરોડામાં પીએસઆઈ તરીકે કામ કરતો હતો.૧૮ મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ ના રોજ, પીડબ્લ્યુ ૧૦ શ્રી એ. કે. સિંહ, ડે. સીપી. (ઉત્તર ઝોન), બરોડાએ તેમને જાણ કરી કે બોમ્બેમાં અમુક આતંકવાદીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી છે અને તેમણે ત્યાં જવું જોઈએ અને ગુજરાતમાં તેમની હિલચાલ અંગે તેમની પૂછપરછ કરવી જોઈએ.શ્રી એ. કે. સિંહે તેમને એક ગુપ્ત પત્ર આપ્યો.બોમ્બે પહોંચ્યા પછી તેઓ શ્રી ખાન, એડિશનલને મળ્યા હતા.ઉત્તર ઝોન, બોમ્બેના પોલીસ કમિશનર અને શ્રી સિંઘ, ડી. સી. પી. દ્વારા આપવામાં આવેલ પત્ર પહોંચાડ્યો. ત્યારબાદ, શ્રી ખાને તેમને સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનમાં આરોપીની પૂછપરછ કરવાની મંજૂરી આપી.તેમણે ૨૨ જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ એ. ૧ લાલ સિંહની પૂછપરછ કરી અને તેમનું નિવેદન નોંધ્યું.તે ફેક્સ અને ટેલિફોન દ્વારા બરોડામાં પૂછપરછ સંબંધિત માહિતી મોકલી રહ્યો હતો.૨૩મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ લાલ સિંહની પૂછપરછ દરમિયાન તેમને અમદાવાદમાં તેમના દ્વારા રાખવામાં આવેલા હથિયારો વિશે માહિતી મળી હતી.તેની પૂછપરછ પૂર્ણ કર્યા પછી, તે ૨૮મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ બરોડા પહોંચ્યો અને સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાયેલા નિવેદનો અને તેનો લેખિત અહેવાલ શ્રી એ. કે. સિંહને સોંપ્યો.ફરિયાદી પક્ષે પીડબ્લ્યુ ૧૦ શ્રી અનુપ કુમાર સિંહ (EX.૧૭૪), ડે. બરોડાના પોલીસ કમિશનર, જેમણે જણાવ્યું હતું કે જૂન, ૧૯૯૨માં પોલીસ કમિશનર શ્રી હીરાલાલને માહિતી મળી હતી કે લાલ સિંહ સહિત કેટલાક

આતંકવાદીઓની બોમ્બેમાં ધરપકડ કરવામાં આવી છે અને તેઓ પુણેથી V.V.I.P ની પૌત્રીના અપહરણના કાવતરાની કબૂલાત કરી રહ્યા છે.તેમને એવી પણ માહિતી મળી હતી કે આ કાવતરાના મુખ્ય નેતાઓ દીપક અને વિજય પેહલવાન બરોડા અને ગુજરાતના અન્ય શહેરોમાંથી કામ કરી રહ્યા હતા.ત્યારબાદ, પી. એસ. આઈ. આઈ. સી. રાજને આતંકવાદીઓની પૂછપરછ માટે બોમ્બે મોકલવામાં આવ્યા હતા.પીએસઆઈ રાજ તેમને સમયાંતરે ટેલિફોન પર પૂછપરછની પ્રગતિ વિશે જાણ કરતા હતા.૨૩મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ તેમને મળેલી માહિતીના આધારે તેમણે પોલીસ કમિશનરનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેમણે તેમની હાજરીમાં ગુજરાત રાજ્યના પોલીસ મહાનિર્દેશક શ્રી એ. કે. ટંડન સાથે ટેલિફોન પર વાત કરી હતી.ત્યારબાદ, શ્રી હીરાલાલે શ્રી સુરોલિયા (પીડબ્લ્યુ ૧૦૩) ને ટેલિફોન કર્યો, જેઓ નાયબ નાયબ હતા. અમદાવાદ પોલીસ કમિશનર તેમની હાજરીમાં અને ત્યારબાદ તેમણે શ્રી સુરોલિયા સાથે વાત કરી અને તેમને મળેલી વિગતવાર માહિતી આપી.આ સાક્ષીનું કહેવું છે કે ૨૪મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ મોડી રાત્રે તેમને શ્રી હીરાલાલ પાસેથી માહિતી મળી હતી કે તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે અમદાવાદમાં સફળ દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.તેમણે પીએસઆઈ આઈ. સી. રાજ દ્વારા રજૂ કરાયેલ અહેવાલ Ex.૧૭૩ પણ રેકૉર્ડમાં રજૂ કર્યો છે. પીડબ્લ્યુ-૧૦૩ શ્રી એ. કે. આર. સુરોલિયાએ જણાવ્યું છે કે સંબંધિત સમયે તેઓ એસ. પી. હતા. (સી. આઈ. ડી. કાઈમ), પોલીસ મુખ્યાલયમાં ગુજરાત રાજ્ય.૨૩મી જુલાઈ,

૧૯૯૨ના રોજ બરોડાના પોલીસ કમિશનર શ્રી હીરા લાલે સાંજે તેમને ફોન કર્યો અને કહ્યું કે બોમ્બેમાં ધરપકડ કરાયેલા આરોપી લાલ સિંહે અમદાવાદમાં કેટલાક સ્થળોએ શસ્ત્રો અને કેટલાક વિસ્ફોટકો અંગે અમુક ખુલાસા કર્યા છે અને તેથી તેમણે ડી. સી. પી. શ્રી એ. કે. સિંહ બરોડાનો સંપર્ક કરવો જોઈએ જે ખુલાસાઓ વિશેની વિગતો નક્કી કરશે.ત્યારબાદ, શ્રી એ. કે. સિંહે તેમને જાણ કરી કે લાલ સિંહ અને તેમના સાથીઓ અમદાવાદમાં બે સ્થળોએ લાંબા સમયથી રહેતા હતા એટલે કે (૧) સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ, નારાયણનગર, પાલડી અને (૨) જ્યે, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી, ઝુઆપુરા, અમદાવાદ અને સંભવિત છે કે હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો આ છુપાયેલા ઠેકાણાઓમાં છુપાયેલા હતા.તેમણે તરત જ પોલીસ કમિશનર શ્રી એમ. એમ. મહેતાનો તેમના ચેમ્બરમાં સંપર્ક કર્યો, જેમણે ટીમની પસંદગીની વિગતો અને કામ તૈયાર કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો.તેમણે આ નોકરી માટે પી. આઈ. શ્રી ડી. એસ. સાંગવાન, અસ્ટોડિયા પોલીસ સ્ટેશન અને તેમના નિયંત્રણ હેઠળના કર્મચારીઓની પસંદગી કરી હતી.તેઓએ જગ્યાઓ શોધી કાઢી અને તેમને જાણ કરી.ત્યારબાદ, રજમી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ વહેલી સવારે તેઓ તેમની ટીમ સાથે આ વિસ્તારોમાં ગયા અને સર્વેક્ષણ કર્યા પછી, તેમણે કેટલાક લોકોને નજર રાખવા માટે રાખ્યા કારણ કે આ વિસ્તારો આતંકવાદીઓના છુપાયેલા સ્થળો હતા.તેમણે સવારે ઉપરોક્ત પરિસરમાં દરોડા પાડવાનું પણ નક્કી કર્યું અને એસ. આઈ. શ્રી તરુણ બારોટ (પીડબ્લ્યુ ૭) ને બે પંચની વ્યવસ્થા કરવા અને પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં

પહોંચવાની સૂચના આપી.સાક્ષીનું કહેવું છે કે સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ ત્રીજા માળે એક ફ્લેટ છે જેમાં બે ઓરડા અને રસોડું છે અને તે તાળું મરાયેલું હતું પરંતુ તાળું તોડીને ખોલવામાં આવ્યું હતું.ઉક્ત પરિસરમાં એકે ૫૬ રાઈફલ્સ, પિસ્તોલ, દારૂગોળો વગેરે સહિતના હથિયારો મળી આવ્યા હતા અને રિકવરી મેમો તૈયાર કર્યા બાદ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ, તેઓ જુહાપુરા ખાતે જએ, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી નામના બીજા પરિસરમાં ગયા, જે ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર ધરાવતો એક નાનો બંગલો હતો.તેને પણ તાળું મારવામાં આવ્યું હતું અને તાળું તોડીને તેઓ બંગલામાં પ્રવેશ્યા હતા અને પંચની હાજરીમાં તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકો વગેરે મળી આવ્યા હતા.તેમનું કહેવું છે કે વસ્તુઓ ભારે હતી અને મોટા જથ્થામાં હોવાથી તેઓ મુખ્ય ક્વાર્ટરમાંથી થેલીઓ, બરછટની થેલીઓ, પેટીઓ વગેરે મંગાવતા હતા અને જપ્ત કરેલી વસ્તુઓ પંચનામા પૂર્ણ કર્યા પછી મુખ્ય ક્વાર્ટરમાં મોકલવામાં આવતી હતી.ત્યારબાદ તેમણે પી. આઈ. શ્રી સાંગવાનને ફરિયાદ નોંધાવવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમણે પ્રથમવાર સવારે ૨:૩૦ થી ૩ વાગ્યાની વચ્ચે સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી અને ત્યારબાદ લગભગ ૧૦.૦૦ વાગ્યે તેઓ પ્રથમ પરિસરમાં ગયા હતા.તેમનું કહેવું છે કે તેમણે તાળું તોડવા માટે કોઈ ઔપચારિક પંચનામા દોર્યા નથી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જુહાપુરા ખાતે પરિસરમાં દરોડા પાડવા અને જપ્તની ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કરવામાં ૮ થી ૯ કલાકનો સમય લાગ્યો

હતો.તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું હતું કે દરોડા સમયે તેઓ પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને જએ, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી ગયા ન હતા અને તે તમામ મુદ્દામલ હથિયારો તેમની પાસે પડ્યા હતા કારણ કે તે લાવારિસ મળી આવ્યા હતા અથવા લાલ સિંહ સામેના કેસને ખોટા મુદ્દામલને સમાયોજિત કરીને રચવામાં આવ્યો હતો.

ત્યારબાદ ફરિયાદી પક્ષે પી. ડબલ્યુ. ૧૦૪ શ્રી ડી. સી. સાંગવાન, પી. આઈ., અસ્ટોડિયા પોલીસ સ્ટેશન, Ex.૫૫૦ ની તપાસ કરી છે.તેમનું કહેવું છે કે પોલીસ સ્ટેશન ડી. સી. પી. (દક્ષિણ) શ્રી સુરોલિયાના નિયંત્રણ હેઠળ હતું.૨૩મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ની મોડી રાત્રે, ડી. સી. પી. એ તેમને ફ્લેટ <આઈ. ડી. ૧>, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને જ-એ, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી, જુહાપુરા, અમદાવાદને શોધવા અને ચકાસવા સૂચના આપી હતી.૨૪મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ની વહેલી સવારે તેઓએ પરિસરની શોધ કરી અને ડી. સી. પી. ને જાણ કરી. ત્યારબાદ શ્રી સુરોલિયાએ બંને પરિસરની મુલાકાત લીધી હતી.ઘડિયાળ રાખવામાં આવી હતી અને સવારે પરિસરમાં દરોડા પાડવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.જો કે, તે દરોડામાં પક્ષકાર ન બની શક્યો કારણ કે એક સેશન્સ ટ્રાયલના સંબંધમાં સેશન્સ કોર્ટમાં તેની જરૂર હતી, પરંતુ થોડા સમય માટે તે કોર્ટમાં હાજર રહ્યા બાદ પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં ગયો હતો અને ત્યારબાદ ફરીથી બપોરે ૧:૩૦ વાગ્યે તે જુહાપુરા ગયો હતો. તે સમયે, શસ્ત્રો મળી આવ્યા હતા

અને પંચનામા તૈયાર કરવાની પ્રક્રિયા ચાલી રહી હતી.મધ્યરાત્રિએ લગભગ ૧૨.૦૦ વાગ્યે પંચનામાનો અંત આવ્યો હતો.શ્રી સુરોલિયાએ તેમને ફરિયાદ નોંધાવવા માટે નિર્દેશ આપ્યો, જે Ex.૫૫૧ પર રજૂ કરવામાં આવે છે.તેને અપરાધની નોંધણી માટે વેજલપુર પોલીસ સ્ટેશનમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.

પીડબ્લ્યુ ૭ શ્રી તરુણ કુમાર એ. બારોટ, પીએસઆઈ, Ex.૧૬૧ એ જણાવ્યું છે કે જુલાઈ, ૧૯૯૨માં તેઓ અસ્ટોડિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં કામ કરતા હતા.રાત્રે લગભગ ૧૨.૩૦ શ્રી સાંગવાન, પી. આઈ. એ તેમને પાલદી ખાતે સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને જુહાપુરા ખાતે B.No.૪A, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી શોધવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.તે જગ્યાઓ શોધી કાઢ્યા બાદ ડી. સી. પી. શ્રી સુરોલિયા અને પી. આઈ. સાંગવાનને તે જગ્યાઓ બતાવવામાં આવી હતી.સવારે તેઓ એક ખાનગી વાહનમાં પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં બે પંચો સાથે ગયા હતા.તે સ્થળે ડી. સી. પી. શ્રી સુરોલિયા હાજર હતા અને તેમની સૂચના પર પંચોની હાજરીમાં મુખ્ય દરવાજાનું તાળું તોડવામાં આવ્યું હતું.ફ્લેટની શોધ દરમિયાન નીચેના હથિયારો અને દારૂગોળો મળી આવ્યા હતા: -

ફ્લેટ No.C-૩૩ માંથી:

૧. એકે ૫૬ રાઈફલ્સ ૪

૨. પિસ્તોલ ૨

૩. એકે ૫૬ રાઈફલ ૨૦૦ના કારતુસ

૪. રિમોટ કંટ્રોલ દ્વારા સંચાલિત ટ્રાન્ઝિસ્ટર બોમ્બ ૩

જરૂરી પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને સિલપ ચોંટ્યા પછી, વસ્તુઓ પર સીલ લગાવવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ તેઓ બંગલો No.૪ A, ઉસ્માન હાફેજ સોસાયટી, જુહાપુરા ગયા.અહીં પણ, દરવાજાનું તાળું તોડ્યા પછી, તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને નીચેના હથિયારો અને દારૂગોળો મળી આવ્યા હતા:

બંગલામાંથી પુનઃપ્રાપ્તિ No.૪ A:

૧. રોકેટ લોન્ચર-૪

૨. એકે ૫૬ રાઈફલ્સ-૩૧

૩. સામચિકો સાથેની પિસ્તોલ-૧૨

૪. પિસ્તોલની ખાલી સામચિકો-૧

૫. લાકડાના નિતંબ સાથે નિશાન વગર એલ. એમ. જી.-૧

૬. એ. કે. ૫૬ રાઈફલ્સની ખાલી મેગેઝિન.- ૯૯

૭. ખાલી ડ્રમ સામયિકો-૧

૮. ૮૨.૨ નાના બલ્બ પ્રકારનો લીલો રંગનો ગ્રેનેડ-૩૫

૯. એચ. ઈ. ૩૬ ગ્રેનેડ-૧૨

૧૦. હેન્ડ ગ્રેનેડ ફ્યુઝ-૧૦

૧૧. પ્લાસ્ટિક વિસ્ફોટકોના પેકેટ-૨૦

૧૨. કાળા રંગના વિસ્ફોટકોના પેકેટ-૩૪

૧૩. જિલેટીન વિસ્ફોટકોના પેકેટ-૩૪

૧૪. નાના કદનું પેન્ટ ટીન-૧

૧૫. રોકેટ લોન્ચર માટે ઓર્બિન વિસ્ફોટકોની લાકડીઓ-૮

૧૬. રોકેટ-૮

૧૭. ચુંબક-૪

૧૮. પીળા રંગના વિસ્ફોટકો માટે વાયર રોલ-૫

૧૯. ઈન્સ્યુલેટિંગ રોલ્સ-૧૪

૨૦. બોબી વાયર ટેપ-૯

૨૧. ડિટોનેટર બંડલ-૩

૨૨. ડિટોનેટર પ્લગ-૧૪

૨૩. એકે ૫૬ રાઈફલના કારતુસ-૫૨૧૩

૨૪. ફ્યુઝ પ્લાસ્ટિક રોલ્સ M.૭૦૦-૧૪ બનાવે છે

૨૫. હેન્ડ ગ્રેનેડ-૧૦

વધુમાં સોના જેવી પીળા રંગની ધાતુની ૨ બિસ્કીટ મળી આવી હતી અને જમ કરવામાં આવી હતી.બંગલાની બહાર એશ રંગનું No.GJ-૧-P.૯૪૮૫ ધરાવતું સ્ક્રૂટર હતું.પીડબ્લ્યુ ૭નું કહેવું છે કે પંચનામા તૈયાર થયા પછી બંને પંચાઓએ તેમની હાજરીમાં તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા અને તેમણે પંચનામા પર પણ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.હથિયારો અને દારૂગોળો મોટી માત્રામાં હોવાથી, તેણે પેટીઓ અને થેલીઓ મેળવવા માટે પોલીસ હેડ ક્વાર્ટરમાં વાન મોકલી હતી.પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં જમ કરાચેલા હથિયારોના પેકેટ પણ ખોલવામાં આવ્યા હતા અને જુહાપુરા ખાતે મળી આવેલી ચીજવસ્તુઓ સાથે ગોઠવવામાં આવ્યા હતા.પેટીઓ અને બારાની થેલીઓ પોલીસ મુખ્યાલયના રક્ષક ખંડમાં મોકલવામાં આવી હતી.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં તેણે કહ્યું હતું કે બે જગ્યાઓ સવારે ૨:૩૦ થી ૨.૪૫ વાગ્યે સ્થિત હતી અને ડીસીપીને બતાવવામાં આવી હતી.

હથિયારોની વસૂલાતના સંદર્ભમાં પોલીસ અધિકારીઓના પુરાવાઓને સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ, એટલે કે પીડબ્લ્યુ જ ધર્મેશ નટવરલાલ વલેરા, Ex.૧૩૭, જે સંબંધિત સમયે એસ. વાય. B.Com નો અભ્યાસ કરી રહ્યા હતા અને બી-૧૬, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સમાં રહેતા હતા અને પીડબ્લ્યુ ૬ ધર્મેશ હરિકિરશ્નાભાઈ દુધિયા, Ex.૧૪૪, જે વસૂલાતના પંચ હતા, તેમના પુરાવા દ્વારા સંપૂર્ણ સમર્થન મળે છે. પીડબ્લ્યુ ૬નું કહેવું છે કે શ્રી અખિલેશ સુરેશચંદ્ર ભગત બીજા પંચ હતા, જેઓ તેમની સાથે હતા. પંચનામામાં હથિયારો અને દારૂગોળાની પુનઃપ્રાપ્તિની નોંધ લેવામાં આવી હતી અને તેના પર તેમના દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. આ સ્વતંત્ર પંચ પર અવિશ્વાસ કરવા માટે કોઈ સામગ્રી મળી નથી. તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું છે કે એક કારકુન તરીકે તેમને ઇન્વેન્ટરી માટે અથવા કબજો લેવા માટે પ્રસંગો મળ્યા હતા. તેણે સ્વીકાર્યું છે કે તે લાઈસન્સ વિના તેની ગલીના નાકા પર ફૂટપાથ પર ફટાકડા અને પતંગોનો મોસમી વ્યવસાય કરતો હતો. તેણે જણાવ્યું હતું કે તેના ફટાકડાના વ્યવસાયના સંબંધમાં પોલીસ સાથે કોઈ ઝઘડો થયો ન હતો. આ સાક્ષીની વિગતવાર કોસ-એક્ઝામિનેશન છે પરંતુ તેના કહેવાને બદનામ કરવા માટે નોંધપાત્ર કંઈ મળ્યું નથી. પીડબ્લ્યુ ૪એ જણાવ્યું છે કે એ ૧ અને અન્ય આરોપી પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં ૪-૫ મહિના સુધી રોકાયા હતા. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે સી-૩૩ પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં રહેતા લોકો વાદળી રંગની મારુતિ જિપ્સી લાવતા હતા અને દરોડા પાડવામાં આવ્યા પછી તેમણે તેમને જોયા નહોતા.

ઉપરોક્ત પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે ફરિયાદી પક્ષે વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત કર્યું છે કે બોમ્બે ખાતે એ. ૧ લાલ સિંહની પૂછપરછના આધારે, તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરીને પોલીસે મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો જપ્ત કર્યા હતા. એવું કહેવામાં આવે છે કે પંચોની હાજરીમાં અને એસ. પી. ની દેખરેખ હેઠળ દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા. (સી. આઈ. ડી. (કાઈમ)) શ્રી સુરોલિયા.આ અપીલની સુનાવણીના સમયે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષ અદાલત સમક્ષ વસૂલાત સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કારણ કે સ્વીકાર્યું છે કે પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં મુદ્દમલ વસ્તુઓ પર મૂકવામાં આવેલી સીલ જુહાપુરા ખાતે દૂર કરવામાં આવી હતી જ્યારે અન્ય હથિયારો અને દારૂગોળો તે સ્થળે મળી આવ્યા હતા. તેમણે એમ પણ રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓની પુનઃપ્રાપ્તિ માટે માત્ર એક જ સતત પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે બે અલગ-અલગ પરિસરમાંથી વસ્તુઓ મળી આવી હતી. આથી તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પોલીસ સ્ટેશનમાં પડેલા હથિયારો અને દારૂગોળાનો ઉપયોગ એ. ૧ લાલ સિંહને ખોટી રીતે ફસાવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.

અમારા મતે, ઉપરોક્ત રજૂઆતમાં કોઈ તથ્ય નથી.પ્રથમ સીલ, જે દૂર કરવામાં આવી હતી, તેને હથિયારોની વ્યવસ્થા અને વર્ગીકરણ કર્યા પછી બીજા પરિસરમાં ફરીથી ચોંટાડવામાં આવી હતી.વધુમાં, એ. ૧ લાલ સિંહની પૂછપરછના આધારે મળી આવેલા મોટા પ્રમાણમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો માટે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.પરિસરને શોધવા માટે તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી અને પરિસરને શોધી કાઢ્યા બાદ એસ. પી. શ્રી સુરોલિયા દ્વારા દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે ટાડા નિયમોના નિયમ ૧૪ હેઠળ જરૂરી હોય તે પ્રમાણે શોધ પહેલાં કોઈ સર્ચ વોરંટ મેળવવામાં આવ્યું ન હતું.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પરિસરમાં દરોડા પાડવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હોવા છતાં રેકૉર્ડમાં કોઈ એન્ટ્રી કરવામાં આવી ન હતી.એવું કહેવાય છે કે એસ. પી. શ્રી સુરોલિયાએ પોલીસ કમિશનર શ્રી એમ. એમ. મહેતાના નિર્દેશો મેળવ્યા બાદ દરોડા પાડ્યા હતા.તે પરિસરમાં દરોડા પાડતી વખતે હાજર હતો.વસ્તુઓ જપ્ત કરવા માટે પંચનામાની તૈયારી કરવામાં આવી ત્યારે પણ તેઓ હાજર હતા.વધુમાં, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે પંચ, પીડબ્લ્યુ ૬ ધર્મેન એચ. દુધિયાની તપાસ દરમિયાન, દરેક પાર્સલ ખોલવામાં આવ્યું હતું અને પંચે તેની સહીઓ અને અન્ય પંચ શ્રી અખિલેશ એસ. ભગતની સાથે પાર્સલને સીલ કરતી

વખતે લગાવેલી સ્લિપની ઓળખ કરી હતી.તેમણે જમ કરેલી ચીજવસ્તુઓની પણ ઓળખ કરી છે જે તેમની હાજરીમાં સીલ કરવામાં આવી હતી અને દરોડા પાડવામાં આવેલા પરિસરોનું વર્ણન કર્યું છે અને ચીજવસ્તુઓની જમીના સંદર્ભમાં શ્રી સુરોલિયા અને શ્રી તરુણ બારોટને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું છે.તેથી, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ અને બંગલા No.૪ A, ઉસ્માન હાઝન સોસાયટીમાંથી મળી આવેલી ચીજવસ્તુઓના મિશ્રણમાં કથિત અનિયમિતતા કોઈપણ રીતે ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓની જમીને ભૌતિક રીતે અસર કરશે નહીં.તે ફરિયાદી પક્ષનું નિવેદન હતું કે શસ્ત્રોનું વર્ગીકરણ કરવા અથવા તેમને શ્રેણીમાં ગોઠવવા માટે, સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં લગાવેલી સીલ દૂર કરવામાં આવી હતી અને શસ્ત્રો અને દારૂગોળાનું વર્ગીકરણ કર્યા પછી, તેમને ફરીથી સીલ કરવામાં આવ્યા હતા.અમે એ પણ કહીશું કે પંચનામાના પ્રથમ ભાગમાં પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાંથી વસૂલાતનો અલગથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને પંચનામાના ઉપરોક્ત ભાગ પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.જબરજસ્ત પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને એવું લાગે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ સમક્ષ, બંધાવ પક્ષે બે પરિસરમાંથી હથિયારો અને દારૂગોળો મેળવવાના ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાને પડકાર્યો નથી, પરંતુ તેઓએ દલીલ કરી હતી કે કોઈ પણ આરોપીને કથિત વસૂલાત સાથે અથવા બેમાંથી કોઈ પણ પરિસરના સભાન કબજા સાથે જોડી શકાય નહીં.ટ્રાયલ કોર્ટ

સમક્ષ ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીની હાજરીમાં પ્રેસ સમક્ષ જમ કરાયેલા હથિયારોના પ્રદર્શન અંગે ઘણી ટિપ્પણી કરવામાં આવી હતી.પરંતુ અમારા મતે, જમ કરાયેલી ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓનું પ્રદર્શન કોઈ પણ રીતે ફરિયાદી પક્ષના નિવેદનને પ્રતિકૂળ અસર કરશે નહીં કે ૨૩મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ એ. ૧ લાલ સિંહની પૂછપરછ કર્યા પછી પ્રાપ્ત થયેલી માહિતીના આધારે ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓ જમ કરવામાં આવી હતી અને તે જ રાત્રે તેની રસીદ મળ્યા પછી પોલીસ દ્વારા તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.વધુમાં, નવી દિલ્હી ખાતે સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના પરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારી પી. ડબલ્યુ. ૮ રૂપસિંહે અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું છે કે ૨૮મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨ના રોજ તેમની ટીમે જમ કરેલી વસ્તુઓની તપાસ શરૂ કરી હતી, જે પોલીસ હેડ ક્વાર્ટર, શાહીબાગ, અમદાવાદ ખાતે બોક્સ/બેગમાં રાખવામાં આવી હતી.સીલની તપાસ કર્યા પછી ત્રણ દિવસ સુધી નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું.સીલ અકબંધ મળી આવી હતી, જે અસ્ટોડિયા પોલીસ સ્ટેશનની નમૂનાની સીલ સાથે મેળ ખાતી હતી.તેમના દ્વારા તૈયાર કરાયેલો અહેવાલ એક્સ ખાતે રજૂ કરવામાં આવે છે. ૧૬૭ છે.વધુમાં, આ તમામ હથિયારોમાં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ હથિયારો હતા. **શસ્ત્ર કાયદો, ૧૯૫૯** .આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, બચાવ પક્ષના વકીલની દલીલોને સ્વીકારવી મુશ્કેલ હશે કે જમ કરાયેલા

હથિયારો અને દારૂગોળો યોગ્ય રીતે સીલ કરવામાં આવ્યા ન હતા અથવા યોગ્ય જગ્યાએ રાખવામાં આવ્યા ન હતા.જમ કરાયેલી ચીજવસ્તુઓ તેના મોટા જથ્થાને કારણે પોલીસ મુખ્યાલયમાં રાખવામાં આવી હતી.આથી, અમારું માનવું છે કે એ૧ ફરિયાદી પક્ષની પૂછપરછના આધારે મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થોની જમી નિઃશંકપણે સાબિત થઈ છે.

(બી) સી-૩ પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સની ભરતી અને જ-એ ઉસ્માન હારણ સોસાયટીના મકાનની ખરીદી આરોપી નંબર ૧ અને અન્ય વ્યક્તિના ઉપરોક્ત પરિસરમાં રહેઠાણ: -

એ૧ લાલ સિંહ પાસે પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં ફ્લેટ હતો તે સ્થાપિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે પીડબ્લ્યુર રોહિતકુમાર રસિકકુમાર શાહ (Ex.૧૦૭) ના પુરાવાનું નેતૃત્વ કર્યું છે, જે નારાયણનગર રોડ પર શાંતિવન વિસ્તારમાં શ્રીરામ પાન સેન્ટરના નામે પાન-બિડીની દુકાન ધરાવે છે.તેમનું કહેવું છે કે પાન શોપમાં તેમનો વ્યવસાય કરવા ઉપરાંત તેઓ ઘરોની લીઝ, ખરીદી અથવા વેચાણ માટે દલાલ તરીકે કામ કરતા હતા.તેમનું આગળનું કહેવું છે કે ભૂપેન્દ્ર રતિલાલ શાહ, જે તેમના સંબંધી છે, સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટના માલિક હતા અને તેમને તેને બહાર કાઢવા માટે ચાવીઓ આપી હતી.આ હેતુ માટે, તેમણે તુલસીદાસ સાથે

વાત કરી હતી, જે ઘરો ભાડે આપવા માટે દલાલ તરીકે પણ કામ કરી રહ્યા હતા.તે બે વ્યક્તિઓને લાવ્યા જેમને ઘરની જરૂર હતી.એકનો તેમની સાથે પરિચય થયો હતો કારણ કે ખત્રા દિલ્હીમાં પ્લાયવુડનો વ્યવસાય કરે છે અને બીજાએ કહ્યું હતું કે તેઓ રાજુ છે.કોર્ટમાં તેમણે એ. ૧ લાલ સિંહની ઓળખ ખત્રા તરીકે કરી હતી.ફ્લેટ તેમને બતાવવામાં આવ્યો હતો અને Rs.૫૦૦૦ જમા કર્યા પછી-તેને Rs.૧૨૦૦-ના માસિક ભાડામાં ભાડે આપવામાં આવ્યો હતો.ફ્લેટની ચાવીઓ તેમને સોંપવામાં આવી હતી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે Rs.૫૦૦૦ સાથે તેમને આપવામાં આવેલી ભાડાની રકમ મે મહિના માટે હતી અને રાજુભાઈ બે વાર આવ્યા હતા અને જૂન અને જુલાઈ મહિના માટે ભાડું ચૂકવ્યું હતું.પોલીસે ૨૫મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ પરિસરમાં દરોડા પાડ્યા હતા અને એલિસ બ્રિજ પોલીસ સ્ટેશનમાં ૪ થી ૫ દિવસ પછી તેનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.આ સાક્ષીની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં કંઈપણ સામગ્રી મળી નથી.તેઓ એ. ૧ લાલ સિંહની ઓળખના સંદર્ભમાં કોસ-એક્ઝામિનેશન માટે ઊભા હતા.પીડબ્લ્યુ૧ (Ex.૧૦૨) તુલસીરામ ગોવિંદરામે જણાવ્યું છે કે સંબંધિત સમયે તેઓ ભરતકામ અને ટેલરિંગનો વ્યવસાય કરતા હતા.તેઓ એસ્ટેટ બ્રોકરનું કામ પણ કરતા હતા.એપ્રિલ, ૧૯૯૧માં બે વ્યક્તિઓએ ઘર ભાડે આપવા માટે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો.એક વ્યક્તિએ પોતાનો પરિચય ખત્રા અને બીજાએ રાજુ તરીકે આપ્યો હતો.બંને હિન્દી ભાષા બોલતા હતા.તેઓ તેમને અન્ય દલાલ રોહિતભાઈ (પીડબ્લ્યુ ૨) પાસે લઈ ગયા, જે તેમના મિત્ર હતા

અને રોહિતભાઈનો સંપર્ક કર્યા પછી, ફ્લેટ <આઈડી ૨>, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ તેમને <આઈડી ૧> ના માસિક ભાડામાં-અને <આઈડી ૩>-જમા કરવા પર ભાડે આપવામાં આવ્યા હતા.તેમણે કોર્ટમાં એની ઓળખ ખત્રા તરીકે કરી છે.ફરિયાદી પક્ષે PW ૩ કાંતિલાલ જેસિંગભાઈ ચૌહાણ (Ex.૧૦૮) ની વધુ તપાસ કરી છે, જે ધોબી (વોશરમેન) તરીકે કામ કરતો હતો અને કૃષ્ણસાગર સોસાયટીના નાકા પર જીવરાજ પાર્ક ખાતે રાજ કલીનર્સના નામે વ્યવસાય કરતો હતો.તેમનું કહેવું છે કે એક મારુતિ વાલા આવી રહ્યો હતો અને તેને ધોવા અને દબાવવા માટે કપડાં આપી રહ્યો હતો.નોટની સંખ્યા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી છે.તેણે તેની દુકાન પર આવતા બે વ્યક્તિઓમાંથી એવે લાલ સિંહની ઓળખ મારુતિવાલા તરીકે કરી છે.પીડબ્લ્યુ જ ધર્મેશ નટવરલાલ વલેરા (Ex.૧૩૭) એ જણાવ્યું હતું કે એપ્રિલ, ૧૯૯૨ના અંતમાં અથવા મે, ૧૯૯૨ની શરૂઆતમાં બે વ્યક્તિઓ સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં રહેવા આવ્યા હતા.શ્રી રોહિત ભાઈ પાનવાલાએ તેમને ઘર ભાડે આપ્યું.તેમણે એક માણસને સારી ઊંચાઈ, શરીર અને સ્માર્ટ સાથે ઊંચો અને બીજા માણસને ટૂંકા, શ્યામ રંગનો અને ગુસ્સાવાળા માણસ જેવો ચહેરો ધરાવતો ગણાવ્યો છે.તેમનું કહેવું છે કે તેઓ ગમે ત્યારે આવતા-જતા અને મોડી રાત્રે પણ આવતા હતા.ક્યારેક તેઓ કારમાં અથવા ક્યારેક ઓટો-રિક્ષામાં આવતા હતા.તેઓ આકાશ રંગની મારુતિ જિપ્સી લાવતા હતા.તેઓ આ વાહનને તેમના ઘરની સામે પણ રાખતા હતા.ત્યારબાદ, ઊંચો માણસ જીજે-૧-કેની સફેદ રંગની શ્રેણીની મારુતિ

જિપ્સી લાવ્યો. તેણે એ. ૧ લાલ સિંહની ઓળખ સફેદ ઊંચા માણસ તરીકે કરી છે.આ સાક્ષી સંપૂર્ણપણે સ્વતંત્ર છે.તે એક વિદ્યાર્થી છે અને એ જ એપાર્ટમેન્ટનો રહેવાસી છે જ્યાં એ. ૧ લાલ સિંહ અન્ય વ્યક્તિ સાથે રહેતો હતો.એ ૧ લાલ સિંહની ઓળખ અને એ હકીકત કે તે આકાશ રંગની અને ત્યારબાદ સફેદ રંગની મારુતિ જિપ્સી લાવ્યો હતો તેના સંદર્ભમાં આ સાક્ષીના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.પીડબ્લ્યુ ૧૧ પ્રતિકાનો એક અન્ય કિશોરવયનો, સી-૩૪, પરેશ એપાર્ટમેન્ટનો રહેવાસી છે અને તેણે એ જ રીતે કહ્યું અને એ ૧ ને સી-૩૩ના રહેવાસીઓમાંથી એક તરીકે ઓળખાવ્યો.

પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં જન્મ કરાયેલી ચીજવસ્તુઓના પંચનામાના PW ૩૯ કુલાજી બેહરાજી મારવાડી (Ex.૨૯૯) એ જણાવ્યું છે કે તેમને પરેશ એપાર્ટમેન્ટમાં એક ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા હતા.તેમની હાજરીમાં ફ્લેટનું તાળું ખોલવામાં આવ્યું હતું અને ત્યાં ત્રણ જોડી પગરખાં, એક લહંગા અને કેટલાક ફોટોગ્રાફ્સ મળી આવ્યા હતા અને તે જન્મ કરવામાં આવ્યા હતા.પંચનામાના કાગળો પર અન્ય પંચની સહીઓ સાથે તેમની સહીઓ મેળવવામાં આવી હતી.તેમણે પોતાની સહીઓ ઓળખી છે.તેણે જૂતાની જોડી ઓળખી પરંતુ તે ફાટેલા ફોટોગ્રાફ્સના ટુકડાઓ ઓળખી શક્યો નહીં.

PW ૧૨ નિઝામુદ્દીન ઇમામભાઈ કુરેશી (Ex.૧૭૭), જે રેલવેપુરા પોસ્ટ ઓફિસ, અમદાવાદ ખાતે પોસ્ટમેન તરીકે કામ કરતા હતા, તેમણે જણાવ્યું હતું

કે તેમના સાળા, જેઓ વકીલ હતા, તેમણે માર્ચ, ૧૯૯૨માં તેમની બહેન (PW ૧૨ની પત્ની) ને ઘર No.૪-A, ઉસ્માન હાફન સોસાયટી ભેટમાં આપી હતી.તેમણે આ ઘર વેચવાનું નક્કી કર્યું કારણ કે તેમને પૈસાની જરૂર હતી.આથી તેણે દલાલ તરીકે કામ કરતા હૈદરભાઈ કુરેશીને આ વિશે જાણ કરી હતી.થોડા સમય પછી હૈદરભાઈએ તેમને તેમના નિવાસસ્થાને બોલાવ્યા જ્યાં ચાર લોકો બેઠા હતા.તેમાંથી એક હૈદરભાઈ હતા, અન્ય અનવરભાઈ અન્ય દલાલ હતા અને બાકીના બે વ્યક્તિઓને મોહમ્મદ તરીકે તેમની સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.ઈકબાલ અને મોહમ્મદ.સલીમ.આખરે, સોદો કર્યા પછી, ઘરના વેચાણ માટેની વિચારણા Rs.૫૩૦૦૦-પર સંમત થઈ હતી.તેણે આરોપી નં.૧ ઈકબાલ તરીકે.

પીડબ્લ્યુ ૫ હફ્દરહુસેન કે. કુરેશી (Ex.૧૩૯) વેજલપુર ખાતે બંગલા નંબર ૧, ઉસ્માન હાફન સોસાયટીના રહેવાસી અને માલિક છે.તેમણે જણાવ્યું હતું કે બંગલો No.૪ A નિઝામ્બાઈ કુરેશીની માલિકીમાં હતો, જે જુહાપુરા ખાતે રહેતો હતો અને તે આ ઘરને Rs.૬૦૦૦૦-ની વિચારણા માટે વેચવા માંગતો હતો.તેમનું કહેવું છે કે તેઓ ઘરોની ખરીદી અને વેચાણના દલાલ હતા અને ઘરોનું નિર્માણ પણ કરતા હતા અને એક અનવર બેગ ગ્રાહકોને લાવતો હતો.તે આ મકાન ખરીદવા માટે ઈકબાલ અને સલીમ નામના બે વ્યક્તિઓને લાવ્યા હતા.બંનેએ તેમને જાણ કરી કે તેમનો પરિવહનનો વ્યવસાય છે અને તેમના

વાહનો દિલ્હી અને અમદાવાદ વચ્ચે ચાલે છે.પ્રારંભિક વાટાઘાટો પછી નિઝામ ભાઈ અને બે વ્યક્તિઓને સાંજે ૭ વાગ્યે તેમના નિવાસસ્થાને બોલાવવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ, વેચાણને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું અને વેચાણની ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી.તેમણે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે આ લોકો સ્કાય કલરની મારુતિ કારમાં ઘરે આવી રહ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેઓ મહિન્દ્રા અને મહિન્દ્રાની જીપ લાવ્યા હતા.તેમની ટૂંકો ત્યાં આવતી હતી અને તેઓ ખુલા પરિસરમાં પાર્ક કરતા હતા.તેણે ઇકબાલભાઈની ઓળખ એ. ૧ લાલ સિંહ તરીકે કરી છે.ફોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમની સોસાયટી પાસેથી હથિયારો શોધવાની ઘટનાના સંબંધમાં, તેમની અને અનવરભાઈની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેમણે નકારી કાઢ્યું છે કે સીબીઆઈએ તેમના પર ખોટી રીતે જુબાની આપવા માટે દબાણ કર્યું છે.તેણે મુદામલ જીપ અને સ્કૂટરની ઓળખ કરી છે, જેનો ઉપયોગ આરોપીઓએ કર્યો હતો.આનંદ એન્ટરપ્રાઇઝના ભાગીદાર પીડબ્લ્યુ ૨૩ ગુરુમુખ નેભંડાસ હરવાની (Ex.૨૨૪) એ જણાવ્યું હતું કે તેઓ અમદાવાદમાં રેફ્રિજરેટર્સ અને ઉપકરણોના વેચાણનો વ્યવસાય કરે છે.તેણે અશોક કુમાર ખન્ના નામના વ્યક્તિને એક કેલ્વિનેટર રેફ્રિજરેટરનું વેચાણ અને ડિલિવરી સાબિત કરી છે અને કોર્ટમાં એ ૧ લાલ સિંહની ઓળખ અશોક કુમાર ખન્ના તરીકે કરી છે.

પીડબ્લ્યુ ૨૪ શ્રી.ડાયનેમિક એન્ટરપ્રાઇઝ (Ex.૨૩૪) ના ભાગીદાર, અંબાલાલ, હિરદાસ પટેલ, અમદાવાદએ ઝેનિથ બ્રાન્ડનું ૧૬૫ લિટરનું એક રેફ્રિજરેશન અશોક કુમાર ખન્ના on ૧૯.૫.૧૯૯૨ ને બિલ Ex.૨૩૫ દ્વારા વેચવા વિશે જણાવ્યું હતું, જે જ-A, ઉસ્માન હાફેન સોસાયટી પાસેથી વસૂલવામાં આવ્યું હતું.

મહિન્દ્રા જીપના સંદર્ભમાં, જે અમદાવાદમાંથી કુરેશનગર સોસાયટીની પાછળના ખુલ્લા પ્લોટમાં મળી આવી હતી, ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ છે કે તે આરોપી નં.૧ અને ફરાર આરોપી દીપક ઉર્ફે મનીષ અગ્રવાલ અને અન્ય કેટલાક ફરાર આરોપી.આ પાસાને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે ત્રણ સાક્ષીઓ એટલે કે પીડબ્લ્યુ૬૪, પીડબ્લ્યુ૬૫ અને પીડબ્લ્યુ૬૭ની તપાસ કરી છે.બોમ્બેના ઉદ્યોગપતિ PW ૬૪ વિનોદ કુમાર હીરાલાલ શર્મા (Ex.૪૦૩) એ જણાવ્યું હતું કે તેઓ નોંધણી No.MH-૦૪-A ૨૧૧૪ ધરાવતી મહિન્દ્રા જીપ (મોડેલ No.૫૪૦) ના નોંધાયેલા માલિક છે, જેની નોંધણી પુસ્તિકા Ex.૪૦૪ છે.તેમણે આ જીપ અશોક કુમાર ખન્નાને વેચી દીધી હતી, જેનો પરિચય તેમને શેઠ્ઠી મોટર્સના દલજિત સિંહ શેઠ્ઠીએ કરાવ્યો હતો.તેમણે આગળ જીપ Ex.૪૦૫ ની ડિલિવરી નોટ સાબિત કરી, જે તેમના સાળા દ્વારા લખવામાં આવી હતી.પી. ડબ્લ્યુ. ૬૫ રમેશ કુમાર રામાશંકર શર્મા (Ex.૪૦૭) પી. ડબ્લ્યુ. ૬૪ના વકીલ અને સાળા છે.તેમણે પદભ્રષ્ટ કર્યું છે કે તેમણે PW ૬૪ વિનોદ કુમાર શર્માની માલિકીની નોંધણી No.MH-૦૪-A ૨૧૧૪ ધરાવતી મહિન્દ્રા જીપ (મોડેલ

No.૫૪૦) ના વેચાણના હેતુથી Ex.૪૦૫ લખ્યું હતું.આ જીપ દલજીત સિંહ શેઠી ઉર્ફે બબલૂ શેઠી દ્વારા વેચવામાં આવી હતી, જે બોમ્બેમાં સેકન્ડ હેન્ડ વાહનોના વેચાણ અને ખરીદીનો વેપાર કરતો હતો.આ સોદો રૂ. ૧,૭૫,૦૦૦-માં પતાવટ કરવામાં આવ્યો હતો.રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦-રોકડ આપવામાં આવી હતી અને બાકીની રકમ મારુતિ જિપ્સીના વેચાણ પર આપવાનું વચન આપવામાં આવ્યું હતું, જે દલજીત સિંહ શેઠીને વેચાણ માટે આપવામાં આવી હતી.જે વ્યક્તિએ જીપ ખરીદનાર અશોક કુમાર ખન્ના તરીકે સહી કરી છે, તેની ઊંચાઈ પૂરતી હતી અને તે સારી રીતે બાંધવામાં પણ આવી હતી.ખન્ના સાથેની બીજી વ્યક્તિ ઊંચાઈમાં નાની હતી.તેને જીપ ખરીદનારની ઓળખ માટે ફોટોગ્રાફ્સ (ID ૧) બતાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તે ફોટામાં રહેલા વ્યક્તિને દલજીત સિંહ શેઠી સાથે આવેલા લોકોમાંથી એક તરીકે ઓળખી શક્યો ન હતો.પીડબ્લ્યુડી દલજીત સિંહ તેજિંદર સિંહ શેઠીએ પદભ્રષ્ટ કર્યું કે તેઓ કોલીવાડા, સાચન, બોમ્બે ખાતે શેઠી મોટર્સના નામે નવા અને જૂના મોટર વાહનોના વેચાણ અને ખરીદીનો વ્યવહાર કરે છે.તેમણે મહિંદર જીપના શ્રી અશોક કુમાર ખન્નાને રૂ. ૧,૭૫,૦૦૦-માં વેચાણના સંદર્ભમાં PW ૬૪ અને PW ૬૫ના પુરાવાને સમર્થન આપ્યું છે.તેણે જુબાની આપી છે કે મનીષ અગ્રવાલ (ફરાર આરોપી) એ વિનોદ શર્મા (પીડબ્લ્યુ ૬૪) ને રોકડમાં રૂ.મનીષે તેને વિજય કુમાર ઉર્ફે અશોક કુમારના નામે વાહન ટ્રાન્સફર કરાવવાનું કહ્યું હતું.મનીષે તેને તેની મારુતિ જિપ્સી No.MH-૦૧-૮૯૪૨ વેચાણ માટે

રાખવા કહ્યું.જિપ્સીના વેચાણ પછી, તેણે Rs.૭૫૦૦૦-વિનોદ શર્માને અને બાકીની રકમ મનીષ અગ્રવાલ અથવા રાજબીર સિંહ ઉર્ફે હર્વિંદર સિંહને ચૂકવવાની હતી.મહિન્દ્રા જીપની ડિલિવરી નોંધ પર, વિજય કુમારે અશોક કુમાર ખન્ના તરીકે સહી કરી હતી અને સાક્ષી રાજબીરે એચ. સિંહ તરીકે સહી કરી હતી.૨૬.૫.૧૯૯૨ પર, તેણે મારુતી જિપ્સીને તેના નામ પર સ્થાનાંતરિત કરાવી.૬.૬.૧૯૯૨ પર આ મારુતી જિપ્સીને બોમ્બેની એન્ટી ટેરરિસ્ટ સ્કવોડ પોલીસ દ્વારા તેની ઓફિસમાંથી એમ કહીને લઈ જવામાં આવી હતી કે તે ચોરીની જિપ્સી છે.Ex.૨૫૫ ના બંને ફોટોગ્રાફ્સ જોઈને તેણે પદભ્રષ્ટ કર્યો કે બંને ફોટોગ્રાફ્સમાં જે વ્યક્તિ છે તે મનીષ અગ્રવાલ છે, જે તેના દ્વારા મારુતિ જિપ્સી અને ડીઝલ જીપ મહિન્દ્રાના વેચાણના વ્યવહારમાં સામેલ હતો.

ઉપરોક્ત સાક્ષીઓ એટલે કે પીડબ્લ્યુકજ, પીડબ્લ્યુકપ અને પીડબ્લ્યુકબની જુબાનીમાં અશોક કુમાર ખન્નાને મહિન્દ્રા જીપના વેચાણ અંગે કોઈ ભૌતિક વિરોધાભાસ નથી.તે તેમના પુરાવાઓમાં પણ છે કે મારુતિ જિપ્સી દલજિત સિંહ શેટ્ટી (પીડબ્લ્યુ કબ) ને સોંપવામાં આવી હતી.જોકે, પીડબ્લ્યુકજ અને પીડબ્લ્યુકપએ આરોપીઓના જૂથમાં બેઠેલા કોઈપણ વ્યક્તિની ઓળખ અશોક કુમાર ખન્ના તરીકે કરી નથી.

A ૧ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સાક્ષી તરીકે PW ૫ હૈદરહુસેન કે. કુરેશી અને PW ૧૨ નિઝામુદ્દીન કુરેશીને કથિત ગુના માટે પોલીસ કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યા હતા, તેથી, પોલીસના દબાણ હેઠળ તેઓએ ખોટી રીતે પદભ્રષ્ટ કરીને A ૧ની ઓળખ કરી હતી.તેમણે દલીલ કરી હતી કે A ૧ ની તરફેણમાં નોંધાયેલ વેચાણ-દસ્તાવેજ અમલમાં ન મૂકવાનું કોઈ કારણ નથી અને તેથી, PW ૧૨ ની પત્ની દ્વારા A ૧ ની તરફેણમાં ઘર વેચવાની સમગ્ર વાર્તા પર આધાર રાખી શકાય નહીં.અમારા મતે, હાલમાં એ૧ની તરફેણમાં વેચાણની માન્યતા નક્કી કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.મર્યાદિત પ્રશ્ન એ છે કે શું એ૧ને તેના સાચા માલિક પાસેથી આ પરિસરનો કબજો મળ્યો હતો.પી. ડબલ્યુ. ૧૨, જે અમદાવાદમાં પોસ્ટમેન તરીકે કામ કરતા હતા અને પી. ડબલ્યુ. ૫, જે તે જ સોસાયટીના રહેવાસી હતા અને ઘરોના વેચાણ અથવા ખરીદી માટે દલાલ તરીકે પણ કામ કરતા હતા, તેમના પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.તેઓ સંપૂર્ણપણે સ્વતંત્ર સાક્ષી છે.કદાચ, કારણ કે પ્રારંભિક તબક્કે તેઓ ઉપરોક્ત ગુનામાં સામેલ હોવાની શંકા હતી પરંતુ ત્યારબાદ કોઈ સામગ્રી મળી ન હોવાથી તેમને મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા, તેમના પુરાવાને અસ્વીકાર્ય બનાવશે નહીં.અમારા મતે, ઉપરોક્ત પુરાવા સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત કરે છે કે A ૧એ અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે ઉપરોક્ત બે પરિસર પર કબજો કર્યો હતો જ્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો મળી આવ્યા હતા.

(c) અલીગઢ ખાતે A ૧ અને A ૨ નું રોકાણ: -

આ હકીકતને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે પીડબ્લ્યુ ૪૩ (Ex.૩૦૮) મેજર સિંહની તપાસ કરી છે, જે વર્ષોથી એવને જાણે છે.તેણે અન્ય બાબતોની સાથે કહ્યું છે કે તે જલંધર જિલ્લાના વિરોવાલ ગામનો રહેવાસી હતો અને તેના પરિવાર સાથે દિલ્હીમાં રહેતો હતો.તેમના ભાઈ હરજિત સિંહ આર્મ્સ રેજિમેન્ટ No.૭૩ માં ભારતીય સેનામાં ફરજ બજાવતા હતા અને તેમના બીજા ભાઈ મોહિન્દર સિંહ ટેક્સી ચલાવતા હતા.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ૧૯૭૮માં તેમને પાસપોર્ટ મળ્યો હતો અને તેઓ રોમ ગયા હતા, જ્યાં તેઓ નાવિકના સહાયક તરીકે ગોલ્ડન યુનિયન શિપિંગ કંપનીમાં જોડાયા હતા.ત્યાં તેઓ અન્ય દસ ભારતીય છોકરાઓને મળ્યા, જેમાં એ. ૧ લાલ સિંહનો સમાવેશ થાય છે, જે નાવિક હતા અને અકલગઢના નવાપિંદ ગામના રહેવાસી હતા.તેમણે તેમની સાથે મે, ૧૯૮૧ સુધી સેવા આપી હતી.ત્યારબાદ તેમને ભારત મોકલવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ, તેઓ લાલ સિંહ અને અન્ય લોકો સાથે બલ્ગેરિયા ગયા અને અન્ય જહાજોમાં સેવામાં જોડાયા.તેમનું કહેવું છે કે તેમણે જાન્યુઆરી, ૧૯૮૪ સુધી લાલ સિંહ સાથે સેવા આપી હતી.ત્યારબાદ તેઓ ભારત પરત ફર્યા અને ટેક્સી સેવા શરૂ કરી.તેમણે લાલ સિંહ સાથેની અગાઉની વાતચીત વિશે જણાવ્યું છે, જેઓ કેનેડાના ટોરાન્ટોમાં હતા.તેમણે એમ પણ કહ્યું છે કે તેમને ૧૯૮૬ થી ૧૯૯૦ સુધી લાલ સિંહ તરફથી ટેલિફોન કોલ્સ આવી રહ્યા હતા.વર્ષ

૧૯૯૨માં, તેમને તેમના નિવાસસ્થાને લાલ સિંહનો ટેલિફોન કોલ આવ્યો અને પૂછપરછ પર, લાલ સિંહે તેમને જાણ કરી કે તેઓ અલીગઢથી બોલી રહ્યા છે.જ્યારે તેમણે તેમને મળવાનું સૂચન કર્યું ત્યારે શરૂઆતમાં તેમણે ના પાડી હતી પરંતુ તેમના આગ્રહ પર તેમને અલીગઢનું સરનામું આપવામાં આવ્યું હતું.અલીગઢ ખાતે તેમને એક કાશ્મીરી દેખાતો છોકરો સાથે આવ્યો હતો.ત્યારબાદ, તેમને એક ઘરમાં લઈ જવામાં આવ્યા, જ્યાં લાલ સિંહ રહેતા હતા.તેમનું કહેવું છે કે તે સમયે તેમના ઘરે, એ ૨ મોહમ્મદ.શરીફ અને એર૦ શોએબ મુખ્તયાર હાજર હતા, જેમને તેમણે કોર્ટમાં ઓળખી કાઢ્યા છે.ત્યારબાદ, તેમણે લાલ સિંહને પૂછ્યું કે તેમનું નામ હવાઈ દુર્ઘટનામાં સામેલ છે.તેના પર લાલ સિંહે જવાબ આવ્યો કે તેઓ સામેલ નથી.થોડા સમય પછી તેઓ દિલ્હી પરત ફર્યા હતા.ત્યારબાદ તેમને લાલ સિંહનો ફોન આવ્યો કે જસવંત સિંહ તેમની સાથે ટેલિફોન પર વાત કરશે.બે-ત્રણ દિવસ પછી, ઇંગ્લેન્ડથી વાત કરી રહેલા જસવંત સિંહે તેમને કહ્યું કે તેઓ થોડો સામાન મોકલી રહ્યા છે જે તેમણે લાલ સિંહને સોંપવો જોઈએ.તેમના મતે, પાસપોર્ટ માટે સામાન શબ્દનો ઉપયોગ થતો હતો.જસવંત સિંહ દ્વારા તેમને ફરીથી જાણ કરવામાં આવી હતી કે આ સામાન લગભગ ૫૫ થી ૬૦ વર્ષની એક વૃદ્ધ મહિલા સાથે મોકલવામાં આવશે, જે ચાલવાની સ્થિતિમાં ન હતી અને વ્હીલચેર પર એક યુવાન છોકરી સાથે હવાઈ માર્ગે આવશે અને તેણે તેમને બહારના દરવાજા પર મળવું જોઈએ અને યુવાન છોકરીને જાણ કરવી જોઈએ કે તે મેજર સિંહ

છે.ત્યારબાદ તે સામાન તેને સોંપવામાં આવશે અને તેણે તે લાલ સિંહને સોંપવો જોઈએ.તેમણે તે મુજબ કર્યું અને એક પોલિથિન કવર મેળવ્યું જેમાં ખાખી કવર અને સફેદ શર્ટ હતું.તેમણે કવરમાં એક બ્રિટિશ પાસપોર્ટ પણ મેળવ્યો હતો, જેમાં ફ્રેન્ચ કાપેલી દાઢી સાથે લાલ સિંહનો ફોટો હતો.જોકે, પાસપોર્ટ પર કુમારનું નામ હતું.લાલ સિંહ પાસેથી માહિતી મળતાં આ સામાન દીપક નામના વ્યક્તિને સોંપવામાં આવ્યો હતો.તેણે આરોપી નંબર ૧ની ઓળખ લાલ સિંહ તરીકે કરી હતી.તેણે ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ પર પોતાનો ફોટો ઓળખી કાઢ્યો છે.તેમણે એરનો ફોટો પણ ઓળખી કાઢ્યો છે, જે અલીગઢમાં લાલ સિંહને મળ્યા ત્યારે તેમની સાથે હતો.તેણે કોર્ટમાં એર અને એર૦ની પણ ઓળખ કરી છે.તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું હતું કે તેઓ લાલ સિંહને ક્યારેય અલીગઢમાં મળ્યા ન હતા કે ન તો તેમને જસવંત સિંહ તરફથી કોઈ ટેલિફોન મળ્યો હતો કે ન તો તેમને સામાન (પાસપોર્ટ) મેળવવાની ગુપ્ત પદ્ધતિ મળી હતી.વધુમાં, ભારતીય સેનામાં ગ્વાલિયરમાં ફરજ બજાવતા પીડબ્લ્યુ ૪૩ મેજર સિંહના ભાઈ પીડબ્લ્યુ ૪૪ હરજિત સિંહ (Ex.૩૦૯) ની એ સાબિત કરવા માટે તપાસ કરવામાં આવી હતી કે એ. ૧ લાલ સિંહ તેમના ભાઈના મિત્ર તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે તેમના મહેમાન તરીકે ગ્વાલિયર આવ્યા હતા.તેઓ તેમની સાથે ત્રણ દિવસ રહ્યા અને ૧૫મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ બોમ્બે માટે રવાના થયા.તેમનું કહેવું છે કે જ્યારે તેઓ ગ્વાલિયરમાં હતા ત્યારે તેમણે તેમનું નામ રાજુ રાખ્યું હતું.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે રાજુએ કદાચ યુએસએમાં એક એસટીડી બૂથ પરથી ટેલિફોન

કોલ કર્યો હતો, જેના માટે તેમણે ફી ચૂકવી હતી.સાક્ષીએ એની ઓળખ રાજી તરીકે કરી છે જે તેની જગ્યાએ મહેમાન તરીકે આવ્યો હતો.પીડબ્લ્યુ ૮૪ મોહમ્મદ.શકટાલી સૈય્યદિયાક બાહુબલી (Ex.૫૦૦) એ જણાવ્યું હતું કે તે અલીગઢના ડોધાપુરનો રહેવાસી છે.વર્ષ ૧૯૯૧માં તેઓ બરુદા માર્કેટના પહેલા માળે દુકાન નંબર ૨માં એસટીડી/પીસીઓ બૂથ ચલાવી રહ્યા હતા.તેની પાસે એસટીડી અને આઈએસડી સુવિધા હતી.તેણે જણાવ્યું હતું કે એક જાવેદ તેની દુકાનની નજીક કાશ્મીર કોર્નરના નામે દુકાન ચલાવી રહ્યો હતો.જાવેદ તેના પી. સી. ઓ. તરફથી શ્રીનગરને ટ્રંક કોલ કરી રહ્યો હતો. નવેમ્બર, ૧૯૯૧ માં, જાવેદ ૨ થી ૩ વ્યક્તિઓ સાથે તેના પી. સી. ઓ. પાસે આવ્યો અને ચુકવણી કરવાની તેની (જાવેદ) જવાબદારી પર તેમને ટ્રંક કોલ કરવાની મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી.પૂછપરછમાં તેમાંથી એક વ્યક્તિએ તેનું નામ ઇકબાલ ખાન અને બીજાએ જાવેદ હોવાનું જણાવ્યું હતું.તેઓ આંતરરાષ્ટ્રીય કૉલ્સ પણ કરી રહ્યા હતા.શરૂઆતમાં તેઓ રોકડ ચૂકવતા હતા.પાછળથી તેઓ ધિરાણ પર આ સુવિધાનો ઉપયોગ કરી રહ્યા હતા.તેમણે કેટલીક ટેલિગાર્ડ સ્લિપ સાબિત કરી છે, જે ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા ટ્રંક કૉલ્સને સાબિત કરે છે.તેણે ઇકબાલ ખાનની ઓળખ આરોપી નં.૧.જોકે, તે બાકીના કોઈ પણ આરોપીની ઓળખ જાવેદ તરીકે કરી શક્યો ન હતો.અન્ય એક સ્વતંત્ર વ્યક્તિની ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા આરોપી નં.૨ અલીગઢમાં પીડબ્લ્યુ ૮૬ આરિફહબીબ હબીબહમદ (Ex.૫૦૭) છે, જે અલીગઢમાં કોમ્પ્યુટરનો અભ્યાસક્રમ ચલાવતો

હતો.તેમણે છ મહિનાના કોમ્પ્યુટર અભ્યાસક્રમમાં તાલીમ મેળવવા માટે શેખ જાવેદે ૬.૧.૧૯૯૨ પર ભરેલું ફોર્મ રેકૉર્ડ પર રજૂ કર્યું છે.તેમણે ઉપરોક્ત કોમ્પ્યુટર અભ્યાસક્રમ માટે પ્રાપ્ત થયેલી રકમની રસીદ પણ રેકૉર્ડમાં રજૂ કરી છે.તેમનું કહેવું છે કે ઉમેદવાર ૧૦ થી ૧૫ દિવસ સુધી અભ્યાસક્રમમાં હાજરી આપી હતી અને ત્યારબાદ તે ચાલ્યો ગયો હતો.તેણે શેખ જાવેદની ઓળખ કરી છે, જે વ્યક્તિએ નોંધણી કરાવી હતી અને કેટલાક દિવસો સુધી અભ્યાસક્રમમાં હાજરી આપી હતી, તેને આરોપી નં.૨.આરોપીની સહી ધરાવતા દસ્તાવેજો નં.૨ તેઓ Ex.૫૦૮ અને Ex પર ઉત્પન્ન થાય છે. ૫૦૯ છે.

PW ૪૩ મેજર સિંહ, જે વર્ષોથી A ૧ ને જાણતા હતા, તેમના પુરાવા સ્પષ્ટ રીતે અલીગઢ ખાતે A ૧ ના ઘરે A ૧, A ૨ અને A ૨૦ ની હાજરીને સ્થાપિત કરે છે.પીડબ્લ્યુટફ અરિફહાબ હબીબહમદ પણ વાજબી શંકા વિના સાબિત કરે છે કે એર અલીગઢમાં રોકાયો હતો અને આ સાક્ષી દ્વારા સંચાલિત કમ્પ્યુટર કોર્સમાં જોડાયો હતો.તેવી જ રીતે, પીડબ્લ્યુ જજ હરજિત સિંહ અલીગઢથી ગ્વાલિયર સુધીની એ૧ની હિલચાલને સાબિત કરે છે, જે તેમના ભાઈ મેજર સિંહના મિત્ર તરીકે તેમની મુલાકાત લેવા આવ્યા હતા.આ નિર્ણાયક પુરાવા એ વાતમાં કોઈ શંકા નથી કે તેમના કાવતરાને આગળ વધારવા માટે A ૧ અને A ૨ અલીગઢમાં રોકાયા હતા અને તેમને A ૨૦ દ્વારા મદદ કરવામાં આવી હતી.

(ડી) એ૧ અને એ૪ અમદાવાદ અને મદ્રાસમાં એકસાથે જઈ રહ્યા છે અને તેઓ વિવિધ હોટલમાં રોકાયા છે: –

પુરાવાના આ ભાગને ધ્યાનમાં લેતા પહેલા, અમે હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત પીડબ્લ્યુ-૧૧૬ રાજકુમાર બિરસિંહ જૈન (Ex.૫૭૨), પ્રશ્ન દસ્તાવેજોના નાયબ સરકારી પરીક્ષકના પુરાવાનો સંદર્ભ લઈશું, જેમણે A ૧, A ૨ અને/અથવા A ૪ ની સહીઓ ધરાવતા વિવિધ હોટલના બિલની તપાસ કરી છે અને હોટેલો દ્વારા જાળવવામાં આવેલા રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી અન્ય એન્ટ્રીઓ પણ કરી છે.તેમણે આરોપીઓના નમૂના લખાણોની પણ તપાસ કરી હતી.પીડબ્લ્યુ૧૧૬ એ જણાવ્યું છે કે તાત્કાલિક કેસના દસ્તાવેજો તેમના કાર્યાલયને પોલીસ અધિક્ષક, સીબીઆઈ, એસ. આઈ. સી. II, નવી દિલ્હી તરફથી અલગ-અલગ તારીખોના ચાર અલગ-અલગ પત્રો દ્વારા પ્રાપ્ત થયા હતા.આ તમામ પત્રો આ સાક્ષી દ્વારા Ex.૫૭૩,૫૭૪,૫૭૫ અને ૫૭૬ તરીકે પુરાવા તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.પ્રદર્શન ૫૭૭ થી ૫૮૦ તેમના અહેવાલો છે.Ex.૫૭૭ પ્રશ્ન ૩, પ્રશ્ન ૪, પ્રશ્ન ૮, પ્રશ્ન ૨, પ્રશ્ન ૬, પ્રશ્ન ૭, પ્રશ્ન ૯, પ્રશ્ન ૧૧ અને Q.૧૧/૨ અને પ્રશ્ન ૧૫ અને પ્રશ્ન ૧૬ સાથે સંબંધિત છે.Ex.૫૭૮ એ Q. ૬ A સાથે સંબંધિત છે. Ex.૫૭૯ એ Q. ૨૧, Q.૨૧ A, Q. ૨૨, Q. ૨૩ અને Q. ૨૪ સાથે સંબંધિત છે.

તેમના અભિપ્રાય Ex.૫૭૭ અનુસાર, લેખક S. ૧ S.૫૫ Ex.૩૯૭ પર, જે આરોપી નંબર ૧ ના ૫૫ લખાણો છે, લાલ સિંહે પણ (પ્રશ્ન ૩) Ex.૩૧૭ લખ્યું હતું, જે હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસ ડી. ટી. ના મહેમાનોના રજિસ્ટરની એન્ટ્રી No.૧૫૬૭ છે.૨૯.૨.૧૯૯૨, (પ્રશ્ન ૪) Ex.૨૪૦ જે એન્ટ્રી No.૨૦૫૮ dt છે.૩.૩.૧૯૯૨ હોટલ બટરફ્લાયના એન્ટ્રી રજિસ્ટર નંબર ૩માં ઈકબાલ અહેમદના નામે, અને (Q. ૮) Ex.૩૧૬, જે હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસનું બિલ છે, અમદાવાદ.

એસ. ૫૬ થી S.૧૦૫ Ex.૪૬૪ ના લેખક, જે આરોપી નં.૪, મોહંમદ.સાકિબ નાયને (પ્રશ્ન ૨) Ex.૩૧૫ પણ લખ્યું હતું, જે મોહમ્મદના નામે હોટલ સિદ્ધાર્થ પેલેસના મહેમાનોના રજિસ્ટરની એન્ટ્રી No.૧૫૬૬ છે.હમીદ ડી.૨૯.૨.૧૯૯૨, (પ્ર. ૬ અને પ્ર. ૭) Ex.૪૮૦, જે એન્ટ્રીઓ No.૧૩૫૧ અને ૧૩૫૨ dt છે.૨.૭.૧૯૯૨ હોટેલ ન્યૂ વુડલેન્ડ, (મદ્રાસ) ના આગમન-પ્રસ્થાન રજિસ્ટર અને (Q. ૯) Ex.૩૧૪, જે મોહંમદના નામે રોકડ મેમોની કાર્બન કોપી છે.હમીદ.

S.૧૪૭ થી S.૧૮૪ Ex.૪૬૬ અને ૪૯૯ ના લેખક, જે આરોપી નં.૩, તાહિર જમાલે પણ લખ્યું હતું (Q. ૧૫ અને Q. ૧૬) Ex.૬૦૨ અને Ex.૬૦૩, જે પત્રના ફાટેલા ટુકડા છે.

અભિપ્રાય Ex.૫૭૮ મુજબ, લેખક S. ૧ લાલસિંહે એસ. ૫૫ પર (ક્યૂ. ૬એ) <આઈ. ડી. ૧> પણ લખ્યું હતું, જે હોટેલ રોયલ, સરખેજ, (અમદાવાદ) ના રજિસ્ટરમાં છે.

વધુમાં, અભિપ્રાય Ex.૫૭૮ મુજબ, S.૧૮૫ થી S.૨૨૩ Ex.૩૯૯ ના લેખક, જે આરોપી નં.૨, મોહંમદ.શેરિફ, લેખિત દસ્તાવેજો (Q. ૨૧ & Q.૨૧ A) Ex.૪૪૦, જે Ch ના નામનું વિસર્જિત કાર્ડ છે. મોહંમદ.ઈકબાલ, (Q. ૨૨) Ex.૪૪૧, જે મંજૂર અહેમદના નામનું ઉતરવાનું કાર્ડ છે, (Q. ૨૩) Ex.૪૪૫, જે મંજૂર અહેમદના નામનું ઉતરવાનું કાર્ડ છે. ૧૯૯૧, અને (Q. ૨૪) Ex.૫૦૮, જે I ની કોમ્પ્યુટર તાલીમ લેવા માટેનું પૂછપરછ ફોર્મ છે. સીપીસી ., શેખ જાવેદના નામે અલીગઢ તા.૬.૧.૧૯૯૨.

હોટેલ બિલ અને અન્ય દસ્તાવેજો રજૂ કરનારા સાક્ષીઓ દ્વારા જે કહેવામાં આવ્યું છે તેને ઉપરોક્ત અભિપ્રાય ખાતરી આપે છે.

હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસ, અમદાવાદના એકાઉન્ટન્ટ પીડબ્લ્યુજી હરીશ પુરસોતમદાસ શાહે જણાવ્યું હતું કે તેઓ છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી હોટેલ સિદ્ધાર્થ

પેલેસમાં કામ કરી રહ્યા છે; હોટેલએ નિયત ફોર્મમાં ગેસ્ટ રજિસ્ટર જાળવી રાખ્યું છે અને તેઓ બિલ બુકની નકલ રાખી રહ્યા છે; મૂળ બિલ ગ્રાહકને આપવામાં આવે છે અને ડુપ્લિકેટ હોટેલની ફાઇલ પર રાખવામાં આવે છે. EX.૩૧૪ અને EX જોયા પછી. ૩૧૬, તેમણે જણાવ્યું હતું કે આ હોટેલના બિલ છે, જેના પાછળના ભાગ પર તેમની સહી છે. હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસ, અમદાવાદના રિસેપ્શનિસ્ટ પીડબ્લ્યુ ૪૭ મનોહર બલવંત નાર્વેકરે જણાવ્યું હતું કે તેમની હોટેલમાં ગ્રાહકોના ચેક-ઇન અને ચેક-આઉટના સંદર્ભમાં રજિસ્ટર જાળવવામાં આવે છે. તેમણે મોહંમદના નામે હોટેલના રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રી Nos. ૧૫૬૬, EX.૩૧૫ અને ૧૫૬૭, EX.૩૧૭ વિશે જણાવ્યું છે. હનીફના પુત્ર એસ. અનુક્રમે ૨૯.૨.૧૯૯૨ અને ઇકબાલ અહેમદ પર અને આ બંને વ્યક્તિઓ ૩.૩.૧૯૯૨ સુધી હોટેલમાં રોકાયા હતા; તેઓએ તેમની સંબંધિત એન્ટ્રીઓના ચેક-ઇન અને ચેક-આઉટ કોલમમાં તેમની સહીઓ મૂકી હતી. આ સાક્ષીએ ઇકબાલ અહેમદના નામે બહાર પાડવામાં આવેલ બિલ EX.૩૧૬ અને મોહંમદના નામે બહાર પાડવામાં આવેલ બિલ EX.૩૧૪ વિશે વધુ જણાવ્યું હતું. હમીદ. આ બંને બિલ તેમના દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને આ બિલ પર બંને ગ્રાહકો એટલે કે ઇકબાલ અહેમદ અને મોહંમદની સહીઓ પાછા છે. એસ. હમીદ. તેણે આરોપી નં. ૧ જે વ્યક્તિ ઇકબાલ અહેમદના નામે હોટેલમાં રોકાયો હતો અને આરોપી નં. ૪ જે વ્યક્તિ મોહંમદના નામે હોટેલમાં રોકાયો હતો. એસ. હમીદ. હસ્તલેખન નિષ્ણાત પીડબ્લ્યુ ૧૧૬એ અભિપ્રાય આપ્યો છે કે લાલ સિંહે આરોપ નં. ૧, S ૧ થી S ૫૫

સુધીના નમૂના લખાણોના લેખક, Ex.3૯૭ એ લખ્યું (Q. ૩) Ex.૩૧૭ which એ હોટલ સિદ્ધાર્થ પેલેસના ગેસ્ટ રજિસ્ટરની તારીખ ૨૯.૨.૧૯૯૨ ની એન્ટ્રી No.૧૫૬૭ છે અને (Q. ૮) Ex.૩૧૬ which એ હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસ, અમદાવાદનું બિલ છે.આ બંને પ્રદર્શનો પર ઈકબાલ અહેમદની સહી છે, જેની ઓળખ લાલ સિંહ તરીકે થઈ હતી.તેવી જ રીતે, સાકિબ નાયને આરોપ નં.૪, નમૂના લખાણોના લેખક S ૫૬ થી S ૧૦૫, Ex.૪૬૪ એ લખ્યું (Q. ૨) Ex.૩૧૫ જે એન્ટ્રી નં.૧૫૬૬ હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસનું ગેસ્ટ રજિસ્ટર તારીખ ૨૯.૨.૧૯૯૨ અને (Q. ૯) Ex.૩૧૪ જે હોટેલ સિદ્ધાર્થ પેલેસનું બિલ છે, અમદાવાદ.આ બંને પ્રદર્શનો પર મોહમ્મદની સહી છે.એસ. હમીદ, જેની ઓળખ સાકિબ નાયન તરીકે થઈ હતી.

પીડબ્લ્યુ ૩૦ મોહમ્મદ.હોટેલ રોયલ, સરખેજ, અમદાવાદના જાવેદે જણાવ્યું હતું કે ઈકબાલ અહેમદ સવારે ૧૧.૦૦ વાગ્યે ૩.૩.૧૯૯૨ પર એકલા હોટેલની મુલાકાત લેતો હતો અને તે જ દિવસે સાંજે ૬:૩૦ વાગ્યે ચેક આઉટ કરતો હતો.તેમણે હોટેલના રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રી No.૨૦૬, Ex.૨૫૯ જોઈને ઈકબાલ અહેમદની મુલાકાતને સાબિત કરી હતી.તેમણે આગળ બિલ નં.૧૨૯ Ex.૨૬૦, જે દર્શાવે છે કે Rs.૧૦૦-ગ્રાહક ઈકબાલ અહેમદ પાસેથી ચાર્જ લેવામાં આવ્યો હતો.તેમણે એ. ૧ લાલ સિંહની ઓળખ તે વ્યક્તિ તરીકે કરી જેણે સંબંધિત દિવસે ઈકબાલ અહેમદ તરીકે હોટેલની મુલાકાત લીધી

હતી.હસ્તલેખન નિષ્ણાતનું માનવું છે કે ઇકબાલ અહેમદના નામે હોટલના રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી ચેક-ઇન અને ચેક-આઉટ એન્ટ્રીઓ Ex.૨૫૯ પર તેમની સહી છે.

આગામી સાક્ષી PW ૨૫ ગુલામ હૈદર (Ex.૨૩૯), બટરફ્લાય હોટેલના ભાગીદાર, અમદાવાદએ હોટેલ દ્વારા રેકૉર્ડ જાળવવાની રીત વિશે જણાવ્યું છે.તેને હોટલ બટરફ્લાયનું એન્ટ્રી રજિસ્ટર બતાવવામાં આવ્યું હતું અને એન્ટ્રી નં.૨૦૫૮ (Ex.૨૪૦) તેમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું, તેમણે જણાવ્યું હતું કે ૩.૩.૧૯૯૨ પર સાંજે ૭ વાગ્યે એક ઇકબાલ અહેમદ બે વ્યક્તિઓ સાથે હોટલમાં આવ્યો હતો, જેમાંથી એક સ્થાનિક વ્યક્તિ મુશાહિદ હતો.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ગ્રાહક ૬.૩.૧૯૯૨ સુધી હોટેલમાં રોકાયો હતો.ચેક-ઇન અને ચેક-આઉટ એન્ટ્રીઓ પર ગ્રાહકની સહી હોય છે.સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે હોટેલ ગ્રાહકો દ્વારા કરવામાં આવેલા એસટીડી કોલ્સ માટે એક અલગ બિલ બુક પણ જાળવી રહી છે.બિલ જોઈને નં.૭૦૪ Ex.૨૪૪ અને Ex. ૨૪૫, તેમણે જણાવ્યું હતું કે ગ્રાહક ઇકબાલ અહેમદે અનુક્રમે ૩.૩.૧૯૯૨ અને ૫.૩.૧૯૯૨ પર No.૦૫૭૧-૨૮૫૭૬ પર અલીગઢને ટેલિફોનિક કોલ કર્યો હતો.તેણે આરોપી નં.૧ જે વ્યક્તિ ઇકબાલ અહેમદ તરીકે હોટેલમાં રોકાયો હતો અને આરોપી નં.૩ તાહિર જમાલ ઇકબાલ અહેમદની સાથે આવેલા વ્યક્તિઓમાંના એક હતા.હસ્તલેખન નિષ્ણાત પીડબ્લ્યુ૧૧૬એ અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ઇકબાલ

અહેમદના નામે હોટલના રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી ચેક-ઇન અને ચેક-આઉટ એન્ટ્રીઓ Ex.૨૪૦ પર તેમની સહી છે.ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન પરથી એવું લાગે છે કે સાક્ષીએ આરોપી નં.૩ એ ૩ તાહિર ઝમલ આરોપી નં. ૩ સાથે અમદાવાદ આવ્યો તે ફરિયાદી પક્ષની વાત ન હોવાથી તે ઇકબાલ અહેમદની સાથે આવેલી વ્યક્તિઓમાંની એક હતી.૧.

PW ૭૭ રઘુવીરચંદ્ર અમરનાથ લહર (Ex.૪૬૯), જેઓ હોટેલ ગ્રાન્ટ, બોમ્બેના જનરલ મેનેજર હતા, તેમણે સૌપ્રથમ હોટેલ દ્વારા રેકૉર્ડ જાળવવા અને રિસેપ્શનિસ્ટની ફરજ વિશે જણાવ્યું હતું.એન્ટ્રી No.૫૯૫૦૧ dt જોઈને.૨૮.૨.૧૯૯૨ તેમણે અલીગઢના રહેવાસી શ્રી એચ. ઇકબાલ નામના એક મહેમાનના હોટલ ગ્રાન્ટમાં પ્રવેશ વિશે જણાવ્યું હતું.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે એચ. ઇકબાલ બપોરે ૧૨ વાગ્યે ૨૮.૨.૧૯૯૨ પર હોટેલમાંથી નીકળ્યા હતા.તેમણે વધુમાં Ex.૪૭૦ વિશે જણાવ્યું છે, જે રસીદ મેમો છે.આ રસીદ મેમો દ્વારા, એચ. ઇકબાલના નામે કરવામાં આવેલી એન્ટ્રી ધરાવતું રજિસ્ટર સીબીઆઈ અધિકારી દ્વારા ૧૬.૮.૧૯૯૨ પર લઈ જવામાં આવ્યું હતું.PW ૮૮ સુરેશભાઈ રામનિખભાઈ માસ્ટર Ex.૫૧૫ હોટલ ગ્રાન્ટ, બોમ્બેના રિસેપ્શનિસ્ટ, એન્ટ્રી નં.૫૯૫૦૧, મહેમાન રજિસ્ટરમાં બનાવેલ Ex.૫૧૬ માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨૮.૨.૧૯૯૨ પર એક મહેમાન મોહમ્મદ.એકબલ ૧૪.૦૦ વાગ્યે પહોંચ્યો.તેમણે કહ્યું છે કે મહેમાન રજિસ્ટરમાં એમ. ઇકબાલનું નામ છે અને

તેઓ અલીગઢથી આવ્યા છે.તે બીજા દિવસે એટલે કે ૨૯.૨.૧૯૯૨ પર બપોરે ૧૨ વાગ્યે હોટેલમાંથી નીકળી ગયો.તેમણે એ૧ની ઓળખ એમ. ઇકબાલ તરીકે કરી છે.તેમ છતાં હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત-પીડબ્લ્યુ૧૧૬ નો અભિપ્રાય હકારાત્મક નથી, તેમ છતાં પીડબ્લ્યુ૮૮ ના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.

PW ૭૯ હોટલ ન્યૂ પુડલેન્ડ, મદ્રાસના રિસેપ્શનિસ્ટ વિશ્વનાથને તેમની હોટલમાં મોહમ્મદના નામ હેઠળ A ૧ અને A ૪ની મુલાકાત વિશે જણાવ્યું હતું.એસ. એ. અને કિશોર કુમાર સાંજે ૬ વાગ્યે ૨.૭.૧૯૯૨ પર. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે બંને વ્યક્તિઓ ૪.૭.૧૯૯૨ પર હોટેલમાંથી બહાર નીકળ્યા હતા.પાન નંબર પર કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓ EX.૪૮૦ જોઈને.૧૩૧ હોટલના આગમન રજિસ્ટરમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત બંને વ્યક્તિઓને રૂમ નંબર ફાળવવામાં આવ્યા હતા.૧૩૫૧ અને અનુક્રમે ૧૩૫૨.બંને એન્ટ્રીઓ પર બંને ગ્રાહકોની સહીઓ છે.તેણે આરોપી નં.૧ અને ૪ હોટેલમાં રોકાયેલા લોકો તરીકે.તેણે કહ્યું કે આરોપી નં.૪ તે એ જ વ્યક્તિ છે જેણે હોટલના આગમન રજિસ્ટરમાં એન્ટ્રીઓ લખી હતી.PW ૧૧૬ એ હોટલના આગમન-પ્રસ્થાન રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓ, EX.૪૮૦ સંબંધિત સકારાત્મક અભિપ્રાય (પ્રશ્ન ૬ અને પ્રશ્ન ૭) આપ્યો છે, જે મોહમ્મદ દ્વારા લખવામાં આવ્યો હતો.એસ. એ., જેની ઓળખ આરોપી નં.૪.

મદ્રાસમાં A૧ અને A૪ની મુલાકાતને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે PW ૯૭ શ્રીનિવાસ સમુદયમની વધુ તપાસ કરી છે, જેઓ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૦થી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૩ની વચ્ચે સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગ, મદ્રાસમાં સુરક્ષા ગાર્ડ હતા.તેમણે જણાવ્યું હતું કે ૩.૭.૧૯૯૨ પર, તેઓ બિલ્ડિંગના ચોથા માળે મુલાકાતીઓની ગેલેરીમાં ફરજ પર હતા.તે દિવસે, બે વ્યક્તિઓ મુલાકાતીઓની ગેલેરીમાં આવ્યા અને અંદર જવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી.તેમણે તેમને ત્રીજા માળેથી પાસ મેળવવાની સૂચના આપી હતી.પછી ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓએ પાસ મેળવ્યા અને અંદર ગયા.મુલાકાતીઓની ગેલેરીમાંથી બહાર આવ્યા પછી, તેઓએ પીવાના પાણી વિશે પૂછપરછ કરી.તેમણે તેમને કહ્યું કે સ્ટાફ લંચ રૂમમાં ત્રીજા માળે પાણી ઉપલબ્ધ છે.ત્યારબાદ તેઓ ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા હતા.તેમાંથી એક પંજાબી જેવો દેખાતો હતો અને તેની પાસે પાઘડી હતી અને બીજાની પાસે દાઢી અને મૂછો હતી.તેણે એવું તે પંજાબી માણસ તરીકે અને એજને મુસ્લિમ જેવા વ્યક્તિ તરીકે ઓળખાવ્યો છે.A૧ અને A૪ ની ઓળખના સંદર્ભમાં સમયના વિલંબને કારણે વધુ નિર્ભરતા મૂકી શકાતી નથી.

પીડબ્લ્યુ૭૮ સિલાસ બેન્જામિન જુલાઈ, ૧૯૯૨માં હોટેલ હેરિટેજ, બોમ્બેના રિસેપ્શનિસ્ટ-કમ-કેશિયર તરીકે કામ કરતા હતા.પાન નં. પરની એન્ટ્રી જોઈને.૬૩૭ હોટેલ હેરિટેજની ગેસ્ટ બુકમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે કિશોર પાયલોટના નામે એક મહેમાન સવારે ૮:૩૦ વાગ્યે ૪.૭.૧૯૯૨ પર હોટેલમાં

આવ્યો હતો અને તેમને રૂમ નં.૪૦૪.મહેમાનોના રજિસ્ટરમાં એન્ટ્રીઓ મહેમાન દ્વારા ભરવામાં આવી હતી અને તે ૬.૭.૧૯૯૨ પર ચેક આઉટ કરે તેવી અપેક્ષા હતી.જોકે, તેણે સવારે ૧૧.૦૦ પર ૫.૭.૧૯૯૨ પર ચેક આઉટ કર્યું હતું. મહેમાન નોંધણી કાર્ડ નં.૬૩૭ માર્ક ૮૬/૪૪ એ Ex.૪૭૨ છે.સાક્ષી કિશોર પાયલટને ઓળખવાની સ્થિતિમાં નહોતો.

અમારા મતે ઉપરોક્ત પુરાવાઓ પરથી એ સ્પષ્ટ છે કે એ૧ અને એ૪ અમદાવાદ અને મદ્રાસની જુદી જુદી હોટલમાં સાથે રોકાયા હતા.

(ઈ) એ૧, એ૨ અને એ૪ સામે હવાઈ ઉડાનોના રેકૉર્ડના સંદર્ભમાં પુરાવા: –

પીડબ્લ્યુડટ શાહજાદ બોમ્બે એરપોર્ટ પર એર લંકા (એરવેઝ) માટે સ્ટેશન મેનેજર છે.કરાચી કોલંબો (વાયા બોમ્બે) ફ્લાઈટ નં. યુએલ-૧૮૨ તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૧, તેમણે જણાવ્યું છે કે તે ફ્લાઈટમાં બે મુસાફરોએ ઈકબાલ સી. એમ. ના નામથી મુસાફરી કરી હતી અને અહમદ એમ. પીડબ્લ્યુડટ સુધાકર નિવૃત્તિ તિલેકર (Ex.૪૩૬) મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં સબ-ઇન્સ્પેક્ટર છે.વર્ષ ૧૯૯૧-૯૨ માં તેઓ બોમ્બેના કમિશનરની કચેરીમાં વિશેષ શાખા-૨ (ઈમિગ્રેશન) માં હતા અને તેમને સહારા આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈમથક પર નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.તેમણે મુસાફરોની નિયમિત તપાસની પ્રક્રિયા વિશે નિવેદન આપ્યું છે.તેણે Ch ના નામે પિઝા અરજી ફોર્મ Ex.૩૩૬ સાબિત કર્યું છે. મોહંમદ.તારીખ ૨૬.૧૧.૧૯૯૨ ના ઈકબાલ.PW ૭૦ સુરેશ બાપુરાવ

ગાયકવાડ, Ex.૪૪૩, આસિસ્ટન્ટ.પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર પોલીસ સ્ટેશન માટુંગાએ જણાવ્યું હતું કે ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧માં તેઓ બોમ્બેના સહર આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈમથક પર સબ ઇન્સ્પેક્ટર-કમ-ઇમિગ્રેશન અધિકારી તરીકે કામ કરતા હતા.તેણે ૮.૧૦.૧૯૯૧ પર જારી કરાયેલ વિઝા ફોર્મ અને મંજૂર અહમદ (આરોપી નંબર ૨) ની ટીઆરપી સાબિત કરી છે.તેણે Ex.૩૩૮ રજૂ કર્યું છે, જે વિઝા અરજી છે અને તેની ટપાલ ટિકિટ અને સહી ધરાવે છે; Ex.૪૪૪ TRP અને Ex.૪૪૫ ઉતરવાનું કાર્ડ છે.Ex.૪૪૫ કાર્ડ પેસેન્જર દ્વારા તેની સમક્ષ ટેન્ડર કરવામાં આવ્યું હતું અને તેણે તેની પર પોતાની ટપાલ ટિકિટ મૂકી હતી.તેણે કાર્ડ પર R. P. No.૩૬૭૪૦ તારીખ ૮.૧૦.૧૯૯૧ પણ મૂકી હતી.પી. ડબલ્યુ. ૮૨ શ્યામ પ્રહલાદ હુઈલગોલ, કંટ્રોલર રિઝર્વેશન, બોમ્બેની ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી છે કે મુસાફરો ચૌધરી ઇકબાલ અને મંજૂર અહમદે ફ્લાઈટ No.IC-૧૭૫ (બોમ્બે કલકત્તા) તારીખ ૧૨.૧૨.૧૯૯૧ દ્વારા બોમ્બેથી કલકત્તા મુસાફરી કરી હતી.તે સંબંધિત દિવસે તે ઉડાનના નિયંત્રક હતા.તેમણે સ્પષ્ટ Ex.૪૯૬ સાબિત કર્યું છે અને ચૌધરી ઇકબાલ અને મંજૂર અહમદે એસ. એલ. ખાતે મુસાફરી કરી હતી. Nos.૬૨ અને ૩૫ અનુક્રમે.PW ૭૧ શ્રીમતી પુષ્પા શાંતારામ, ઇન્ડિયન એર લાઈન્સના વરિષ્ઠ ટ્રાફિક સહાયકએ જણાવ્યું છે કે તેમણે ફ્લાઈટ No.IC-૧૩૩ (બોમ્બે-અમદાવાદ-ઈન્દોર-ભોપાલ-બોમ્બે) ના પેસેન્જર્સ મેનિફેસ્ટ, Ex.૪૫૨ અને મોહમ્મદ નામના બે મુસાફરોને તૈયાર કર્યા હતા.એસ. (A ૪) અને ઇકબાલ

એમ. (A ૧) એ ૨૯.૨.૧૯૯૨ પર તે ફ્લાઈટ દ્વારા બોમ્બેથી અમદાવાદની મુસાફરી કરી હતી.તેવી જ રીતે, ઇન્ડિયન એરલાઈન્સના ટ્રાફિક આસિસ્ટન્ટ પીડબ્લ્યુ ૩૫ નિખિલ મહેન્દ્રકુમાર ભાવસારે ૩.૩.૧૯૯૨ પર ફ્લાઈટ No.IC ૬૦૪ (અમદાવાદ બોમ્બે) ના મુસાફરોનું મેનિફેસ્ટ બનાવ્યું હતું અને મોહમ્મદ નામની એક વ્યક્તિની મુસાફરી સાબિત કરી છે.એસ. (એજ) અમદાવાદથી બોમ્બેની આ ફ્લાઈટમાં.ઇન્ડિયન એરલાઈન્સના સિનિયર ટ્રાફિક આસિસ્ટન્ટ પીડબ્લ્યુ ૩૭ જગદીશભાઈ કરસનભાઈ બારિયાએ પેજ નં.૩ પેસેન્જર મેનિફેસ્ટો ફ્લાઈટ નં. IC ૬૧૪ (અમદાવાદ-બોમ્બે) તારીખ ૩૦.૬.૯૨ માં મેનિફેસ્ટમાં શ્રી K.Kumar અને શ્રી એમ. હુસૈનના નામ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.પીડબ્લ્યુ૭૨ શેખમોહમદ જે સંબંધિત સમયે સિનિયર ટ્રાફિક આસિસ્ટન્ટ તરીકે કામ કરતા હતા., સાંતાક્રુઝે IC-૬૧૩ માટે પેસેન્જર્સના મેનિફેસ્ટમાંથી જણાવ્યું છે કે હુસૈન M ના નામે ૧.૭.૧૯૯૨-one પેસેન્જર પર મુસાફરી કરી હતી અને તેની પાસે અમદાવાદ-બોમ્બે સેક્ટરની ઢિ-માર્ગીય ટિકિટ હતી.PW ૭૩ શ્રીમતી વૃંદા જયરામ શેટ્ટી, જેઓ તે સમયે ટ્રાફિક સહાયક તરીકે કામ કરતા હતા, તેમણે સાંતાક્રુઝ ખાતે IC-૧૭૧ બોમ્બે મદ્રાસ સેક્ટરનું પેસેન્જર મેનિફેસ્ટ રજૂ કર્યું હતું અને ૨૭ જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ બોમ્બેથી મદ્રાસ જતી ફ્લાઈટમાં કુમાર કે. ના નામે એક મુસાફરની મુસાફરીનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

ઉપરોક્ત પુરાવા એ૧, એ૨ અને એ૪ ના કબૂલાતના નિવેદનોને વિવિધ નકલી નામોમાં એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ મુસાફરી કરવા માટે ખાતરી આપે છે. (એફ) એ ૨ સામે પુરાવા, મોહમ્મદ.શરીફ: –

પીડબ્લ્યુ ૧૩૬ ધર્મપાલ સિંહ, જે નાયબ રાજ્યપાલ હતા. સંબંધિત સમયે નવી દિલ્હીની એસ. આઈ. સી. શાખામાં એસ. પી. સી. બી. આઈ. એ જણાવ્યું હતું કે તેમણે આર. સી. ડની તપાસ સંભાળી હતી.(S)/૯૨ ૧૧.૧૧.૧૯૯૨ પર.તપાસ દરમિયાન તેણે આરોપી મોહમ્મદની ધરપકડ કરી હતી.૧૯.૬.૧૯૯૩ પર શરીફ, જેની શરૂઆતમાં દિલ્હી પોલીસ દ્વારા અન્ય કોઈ ગુનામાં ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેણે આરોપી મોહમ્મદની કસ્ટડી અને રિમાન્ડ માટે અરજી કરી હતી.શરીફ, જેને મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, દિલ્હી દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.પૂછપરછ દરમિયાન આરોપી મોહમ્મદ.શરીફે સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી અને તેથી, તેને પી. સી. શર્મા, એસ. પી. સી. બી. આઈ., એસ. આઈ. સી. II, નવી દિલ્હી સમક્ષ ૮.૭.૧૯૯૩ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેનું કબૂલાત નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.A ૨ એ કબૂલાત કરી છે કે તે પાકિસ્તાની નાગરિક અને ISI એજન્ટ છે.

તેણે વિવિધ નકલી નામોમાં ઘણી વખત ભારતની મુલાકાત લીધી હતી.તેણે એ પણ ખુલાસો કર્યો કે અગાઉ વર્ણવ્યા મુજબ એ. ૧ લાલ સિંહ અને અન્ય લોકો

સાથે મળીને તેણે સમગ્ર કાવતરું ઘડ્યું હતું.તેમણે અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું હતું કે ૧૮ જૂન, ૧૯૯૩ના રોજ દિલ્હી પોલીસે તેમની ધરપકડ કરી હતી, જ્યારે તેઓ ગોરખપુર જવા માટે રેલવે સ્ટેશન પર ગયા હતા.લાલ કિલ્લામાં લાંબી કસ્ટડી અને સતત શારીરિક અને માનસિક ત્રાસ આપ્યા બાદ તેમનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.તેમના કહેવા મુજબ, સૌપ્રથમ તેઓ ૨૦મી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૧ના રોજ તેમના સાચા નામના માન્ય પાસપોર્ટ પર ભારતની મુલાકાતે આવ્યા હતા.દિલ્હી પહોંચ્યા બાદ તેઓ કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાયા હતા.ત્યારબાદ તેઓ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૧માં પાકિસ્તાન પરત ફર્યા હતા.તેઓ ફરીથી ૧૨ માર્ચ, ૧૯૯૧ના રોજ નવા પાસપોર્ટ પર અટારી સરહદ દ્વારા ભારતમાં પ્રવેશ્યા હતા.ફરીથી તેઓ કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાયા હતા.તેઓ એપ્રિલ, ૧૯૯૧માં પરત ફર્યા હતા.પાકિસ્તાન એમઆઈએ તેમને ત્રણ તબક્કામાં તાલીમ આપી હતી.ત્યારબાદ તેઓ ૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧ના રોજ પી. આઈ. એ. ની ફ્લાઈટ દ્વારા મંજૂર અહેમદના નામથી અને નવા પાસપોર્ટ પર ભારત આવ્યા હતા.બોમ્બેમાં તેઓ ગ્રાન્ટ રોડ પર હોટલ કલ્પનામાં રોકાયા હતા.ત્યારબાદ તેઓ અલીગઢ ગયા હતા.તેઓ ૮ નવેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ પાકિસ્તાન પરત ફર્યા હતા.ફરીથી તેઓ લાલ સિંહ સાથે ૧૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ શ્રીલંકાની ફ્લાઈટ દ્વારા ભારત જવા માટે પાકિસ્તાનથી રવાના થયા હતા.બોમ્બે પહોંચ્યા પછી, તેઓ વિમાન દ્વારા કલકત્તા ગયા અને ત્યારબાદ ૧૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧ના રોજ ટ્રેન દ્વારા અલીગઢ ગયા.છેવટે, તેઓ

૭.૬.૧૯૯૩ પર ભારત આવ્યા.૯ જૂન, ૧૯૯૩ના રોજ તેઓ નવી દિલ્હી પહોંચ્યા હતા.જ્યારે તેઓ નેપાળ માટે રવાના થઈ રહ્યા હતા, ત્યારે ૧૮ જૂન, ૧૯૯૩ના રોજ તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.એ ૨ મોહમ્મદના પ્રવેશને સાબિત કરવા માટે.ભારતમાં માર્ચ, ૧૯૯૧ના મહિનામાં, ફરિયાદી પક્ષે PW પર, Ex.૩૩૪ શ્રી સુરેન્દ્રસિંહ કર્તારસિંહ કાદિયાનની તપાસ કરી છે, જેઓ કેન્દ્ર સરકારના વિદેશ મંત્રાલયમાં અપર ડિવિઝન કલર્ક તરીકે ફરજ બજાવતા હતા.તેણે ભૂતપૂર્વ વિઝા અરજી રજૂ કરી છે. ૩૪૦ અને કાર્બન કોપી Ex.૩૪૧ તારીખ પ.૩.૧૯૯૧ જેમાં A ૨ મોહમ્મદનો ફોટો છે.શેરિફ રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા ઉપરોક્ત મૂળ દસ્તાવેજોને ન સ્વીકારવાનું કોઈ કારણ નથી.અમે ફક્ત ઉલ્લેખ કરીશું કે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી છે કે ઉપરોક્ત અરજીઓ પરના ફોટોગ્રાફને બદલી શકાય છે અને તે કોઈ પુરાવા નથી કે ઉપરોક્ત ફોટોગ્રાફ એ ૨ ના છે.અમારા મતે, આ રજૂઆતમાં કોઈ તથ્ય નથી કારણ કે તે માનવું મુશ્કેલ છે કે મૂળ વિઝા અરજી પર A ૨ ના ફોટોગ્રાફને બદલીને સત્તાવાર રેકૉર્ડ સાથે ચેડા કરી શકાય છે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, તે હેતુ માટે કોઈ આધાર નથી.બીજું, ફોટોગ્રાફના સંદર્ભમાં આરોપીએ વિવાદ કર્યો નથી અને આરોપી વતી સાક્ષીને આવું કોઈ સૂચન કરવામાં આવ્યું ન હતું.

ફરિયાદી પક્ષે PW ૬૦ Ex.૩૭૯ નવલકિશોર જયદયાળ આસિસ્ટન્ટની પણ તપાસ કરી છે.પીએસઆઈ, દિલ્હી સીઆઈડી પાક વિભાગ, જેમણે જણાવ્યું છે

કે તેઓ પાકિસ્તાનથી આવતા લોકોના આગમન અને પ્રસ્થાન માટે રજિસ્ટરની જાળવણી કરી રહ્યા હતા.ઉપરોક્ત રજિસ્ટરમાં એન્ટ્રી No.૮૩૩, Ex.૩૮૦ મોહમ્મદ સાથે સંબંધિત છે.ઉમરદીનનો પુત્ર શરીફ જે એસ. આઈ. ભૂપ સિંહના હાથમાં લખાયેલ છે.આ એન્ટ્રી Ex.૩૮૦ Ex.૩૪૦ અને Ex.૩૪૧ ને સમર્થન આપે છે.તે એ પણ દર્શાવે છે કે મોહમ્મદ.શરીફ કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રહેતો હતો.કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાવાને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે પીડબ્લ્યુ ૫૧, દિલાવરહુસેન સરદારાલીની તપાસ કરી છે, જેમણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ ૧૯૯૦ થી ૧૯૯૨ સુધી દિલ્હીના જામા મસ્જિદના બજાર ચિતલી કબરમાં સ્થિત કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં મેનેજર-કમ-રિસેપ્શનિસ્ટ તરીકે સેવામાં જોડાયા હતા.તેમણે જણાવ્યું હતું કે જો કોઈ મુસાફર વિદેશી હોય, તો એન્ટ્રીઓ વિદેશી રજિસ્ટરમાં કરવી જરૂરી છે અને જો વિદેશી પાકિસ્તાની નાગરિક હોય, તો હોટેલએ સી. આઈ. ડી. પાક વિભાગ, નવી દિલ્હીમાં જરૂરી માહિતી ધરાવતું એક સી ફોર્મ જમા કરાવવું પડશે.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે આ ગેસ્ટ હાઉસમાં મોટાભાગના વિદેશીઓ પાકિસ્તાની નાગરિકો હતા અને તેમાંથી કેટલાક બાંગ્લાદેશી હતા.રિસેપ્શન કાઉન્ટર પર, તેઓ ત્રણ વસ્તુઓની ચકાસણી કરી રહ્યા હતા (૧) પાસપોર્ટ, અને તેના પર કરવામાં આવેલ જરૂરી સમર્થન, (૨) નાની સ્લિપમાં જારી કરાયેલ કામચલાઉ પરમિટ અને (૩) વિઝા દસ્તાવેજ.તેઓ વધુ ચકાસણી કરી રહ્યા હતા કે શું પ્રારંભિક વિઝા દિલ્હી માટે હતો અને જો વિઝા અથવા પ્રથમ પરમિટ દિલ્હીનો છે, તો જ તેઓ મુસાફરોને તેમના ગેસ્ટ હાઉસમાં

રહેવાની મંજૂરી આપી રહ્યા હતા.આ સાક્ષીએ એ ર, મોહંમદના રોકાણની સ્થાપના કરી છે.કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસ ખાતે શેરિફ, જે ૧૬.૩.૧૯૯૧ પર ગેસ્ટ હાઉસ આવ્યા અને ૫.૪.૧૯૯૧ પર રવાના થયા.ત્યારબાદ ડો.શરીફે ફરીથી ૧૦.૪.૧૯૯૧ પર ગેસ્ટ હાઉસની મુલાકાત લીધી અને ૧૫.૪.૧૯૯૧ પર રવાના થયો.તેઓ ફરીથી મદ્રાસથી ૨૦.૪.૧૯૯૧ પર ગેસ્ટ હાઉસ પહોંચ્યા અને ૨૧.૪.૧૯૯૧ પર રવાના થયા.આ સંબંધમાં એન્ટ્રીઓ ગેસ્ટ હાઉસના રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવી હતી.તેમણે મોહંમદ ઈસ્માઈલના પુત્ર કુરકાન અહમદ અને મોહંમદના કથિત સંબંધીઓ ખુર્શિદાબેગમની મુલાકાત વિશે વધુ જણાવ્યું છે.શરીફ, ૨૬.૩.૧૯૯૮ પર ગેસ્ટ હાઉસમાં અને મોહંમદ.૨૧.૪.૧૯૯૧ પર અશફાક.તે દિવસે, મો.શરીફ પાસે પૈસા નહોતા.મોહંમદ.અશફકે પી. ડબ્લ્યુ. ૫૧ સહિત ગેસ્ટ હાઉસના અધિકારીઓને ખાતરી આપી હતી કે તેઓ બે દિવસમાં ચૂકવણી કરી દેશે.ત્યારબાદ ડો.અશફાકની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને મોહંમદને બાકી રહેલી રકમ.ગેસ્ટ હાઉસના માલિક દ્વારા તેમના (પીડબ્લ્યુ ૫૧) પગારમાંથી શરીફ કાપવામાં આવ્યો હતો.તેણે એરની ઓળખ મોહમ્મદ તરીકે કરી છે.શરીફ, જે પોતાના ગેસ્ટ હાઉસમાં રોકાયો હતો.વધુમાં, અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, અલીગઢમાં તેમનું રોકાણ મેજર સિંહ પીડબ્લ્યુ ૪૩ અને પીડબ્લ્યુ ૮૬ના પુરાવાથી પણ સ્થાપિત થાય છે, જેઓ અલીગઢમાં કોમ્પ્યુટરનો અભ્યાસક્રમ ચલાવતા હતા.

(જી) એ૩, તાહિર જમાલ સામે પુરાવા: -

તાહિર જમાલ, એ ૩ એ તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે તેણે સિમીમાં વિવિધ સમયગાળામાં પ્રમુખ, સચિવ અને ખજાનચી તરીકે કામ કર્યું હતું.તેમણે જણાવ્યું છે કે સિમીમાંથી તેમની નિવૃત્તિ પછી, જ્યારે તેઓ લાહોરમાં હતા, ત્યારે તેમનો પરિચય પાકિસ્તાનના જમાત-એ-ઇસ્લામના પ્રેસ સચિવ અમીર-ઉલ-અઝીમ સાથે થયો હતો, જેમની સાથે તેમણે ભારત અને પાકિસ્તાનની રાજકીય પરિસ્થિતિ, ખાસ કરીને પંજાબ અને કાશ્મીરની સમસ્યાઓ વિશે ચર્ચા કરી હતી, જ્યાં આતંકવાદ ચાલુ રહ્યો હતો.બીજા દિવસે તેમનો પરિચય ઇકબાલ સાથે થયો જે પંજાબીમાં બોલી રહ્યો હતો.તેમનો ફોટો તેમને બતાવવામાં આવ્યો હતો અને તેમણે તેમને તે જ વ્યક્તિ તરીકે ઓળખાવ્યા હતા જેનો લાહોરમાં તેમની સાથે પરિચય થયો હતો.અમીર-ઉલ-અઝીમ ઇચ્છતા હતા કે તેઓ ભારતમાં તેમના માટે ઘર ભાડે આપવા માટે તેમની મદદ કરે.તેઓ લાહોરથી કરાચી ગયા અને પછી ડિસેમ્બર ૧૯૯૧માં સિમીની પરિષદ માટે બોમ્બે આવ્યા હતા. તેઓ કરાચી જવા માટે દિલ્હી એરપોર્ટ પર આમિર-ઉલ-અઝીમને વિદાય આપવા ગયા હતા.રસ્તામાં, અમીર-ઉલ-અઝીમે તેને કાશ્મીરના રહેવાસીઓના પ્રચારમાં મદદ કરવા કહ્યું અને તેને સૂચિત પ્રવૃત્તિમાં ઉપયોગી થશે એમ કહીને પૈસાનું એક પેકેટ આપ્યું.પેકેટમાં ૧૭૦૦ પાઉન્ડ હતા જે તેણે લઈને ઘરે પરત ફર્યા હતા.પછી તેઓ જાન્યુઆરી ૧૯૯૨માં તેમના વતન, લિયાંડીહ ગામમાં ગયા અને મહિનાના અંતમાં પાછા ફર્યા.પરત ફર્યા બાદ તેમના ભાઈ જાફર જમાલે

તેમને જણાવ્યું હતું કે ઇકબાલ નામના વ્યક્તિએ અલીગઢથી વારંવાર તેમનો સંપર્ક કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.તેણે કહ્યું છે કે તેણે તેને તેના નિવાસસ્થાને બોલાવ્યો હતો જ્યાં તે સ્વાબ નામની વધુ એક વ્યક્તિ સાથે આવ્યો હતો.ત્યારબાદ ઇકબાલે તેમને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે પાકિસ્તાનથી ભારતમાં દાણચોરી કરીને લાવવામાં આવતા શસ્ત્રો, વિસ્ફોટકોની સુરક્ષા માટે અમદાવાદમાં એક ઘર ભાડે રાખવાની વિનંતી કરી હતી.તેણે તેને એમ પણ કહ્યું કે તે હથિયારોને ટૂંકોમાં પંજાબ અને કાશ્મીરમાં લઈ જશે.ઇકબાલે એમ પણ કહ્યું કે આ બાબતને ગુપ્ત રાખવી જોઈએ.બીજા દિવસે તેણે ઇકબાલને હોટલ ગ્રાન્ટમાં ખસેડ્યો અને સાકિબના ઘરે ગયો.તેણે સાકિબને ઇકબાલ અને અમદાવાદમાં તેની ઘરની જરૂરિયાત વિશે જણાવ્યું હતું.તે ઇકબાલ અને સાકિબ માટે હવાઈ ટિકિટ લાવ્યો હતો.લગભગ એક અઠવાડિયા પછી, અમીર-ઉલ-અઝીમે તેને ફોન કર્યો કે તે પેઘોની પોલીસ સ્ટેશન નજીકના સ્થળે એક ઘર માટે ૫ લાખ રૂપિયા મોકલી રહ્યો છે.તે સ્થળ પર પહોંચ્યો અને રૂ. ૫,૮૦,૦૦૦-એકત્રિત કર્યા.બીજા દિવસે તે ગયો અને સાકિબને મળ્યો અને તેને જાણ કરી કે પૈસા મળી ગયા છે અને તેને ૧ લાખ રૂપિયા આપ્યા.તેમણે અમુક રકમ અને રૂ. ૨,૧૫,૦૦૦-આલમારીમાં રાખવામાં આવ્યું હતું.પછી તે પોતાના ગામમાં ગયો અને રમઝાન ઈદ પછી બોમ્બે આવ્યો. અને ફરીથી કોઈ લગ્ન માટે પોતાના ગામમાં ગયો.ત્યાંથી તેણે આસિફ દ્વારા તેના ભાઈ જાફરને એક પત્ર લખ્યો અને આલમારીની ચાવી મોકલીને કહ્યું કે આલમારીમાંના નાણાંમાંથી રૂ.

૧,૦૦,૦૦૦-સાકિબને આપવા જોઈએ અને બાકીની રકમ પાછી રાખી શકાય.એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આલમારીમાં ૧૭૦૦ પાઉન્ડ હતા જેને સુરક્ષિત રાખવા જોઈએ.ત્યારબાદ પોલીસે તેના ગામમાંથી તેની ધરપકડ કરી હતી.

તેમનું નિવેદન પ્રવૃત્તિઓમાં થયેલી આવક અને ખર્ચનો હિસાબ આપે છે.નિવેદનમાં ૧૭૦૦ પાઉન્ડની વસૂલાત અને નોંધપાત્ર રોકડનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.ભૂતપૂર્વના સંદર્ભમાં હસ્તલેખન નિષ્ણાત પીડબ્લ્યુ.૧૧૬ નો અભિપ્રાય. ૬૦૨ (Q. ૫) અને ૬૦૩ (Ex. ૬) હકારાત્મક છે.PW ૮૩ ગુલામહાસા હબીબુલ્લા અહંગર અમદાવાદ ખાતે J & K બેંકના શાખા વ્યવસ્થાપક તરીકે કામ કરતા હતા અને તેમની હાજરીમાં A ૩ ના નમૂના હાથના લખાણો લેવામાં આવ્યા હતા.તેમણે એકની ઓળખ તે વ્યક્તિ તરીકે કરી છે જેણે કરંજ ભવન, અમદાવાદ ખાતે તેમની હાજરીમાં નમૂના લખાણોનો અમલ કર્યો હતો.

PW ૧૩૫ જાફર જમાલ Ex.૬૭૬ એ ૩ તાહિર જમાલનો ભાઈ છે અને મિલ્લતનગર, અંધેરી (પશ્ચિમ), બોમ્બેનો રહેવાસી છે.તેમનું મૂળ ગામ ચુપીના આઝમગઢ જિલ્લાનું લૂનિયાડીહ છે. તેઓ ૧૯૮૨માં બોમ્બે આવ્યા અને મિલ્લતનગર, અંધેરી (પશ્ચિમ) માં સ્થળાંતરિત થયા.તેમનું કહેવું છે કે તેઓ

તેમના મામાના પુત્રના ફ્લેટમાં રહેતા હતા.તેના મામા પાસે પણ બીજો ફ્લેટ હતો.તેનો ભાઈ તાહિર જમાલ તેના મામા સાથે રહેતો હતો.થોડા સમય માટે તાહિર દિલ્હી ગયો હતો પરંતુ તેને ખબર નહોતી કે તે ત્યાં શા માટે ગયો હતો.તેણે કહ્યું છે કે તેનો ભાઈ તાહિર જમાલ સિમી સાથે સંકળાયેલો હતો અને દિલ્હીમાં સિમીનો સચિવ હતો.

તેમણે આગળ સલીમ ખાન, ઈબ્રાહિમ અને સાકિબ નાયન (એ જ) જેવા તેમના ભાઈઓના સાથીઓના કેટલાક નામો આપ્યા.ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨માં તેમને તેમના ભાઈ તાહિર જમાલની ધરપકડ વિશે જાણ થઈ હતી.તેમણે જણાવ્યું છે કે ૧૨.૮.૧૯૯૨ પર સીબીઆઈ અધિકારીઓએ તાહિરની ધરપકડ બાદ તેમના ઘરે દરોડા પાડ્યા હતા અને તાહિરને લગતા કેટલાક કાગળો અને ડાયરીઓ જપ્ત કરી હતી.જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજોના સંદર્ભમાં, તેમણે એક્ઝિબિટ્સ ૬૦૧,૬૦૨ અને ૬૦૩ પર તેમની સહીઓ સ્વીકારી હતી, જેમાં અરિફ અને અંસારની સહીઓ પણ છે.સરકારી વકીલ દ્વારા કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તેણે Rs.૯૦૦૦૦-ભારતીય ચલણમાં અને ૧૭૦૦ પાઉન્ડ સીબીઆઈ ઈન્સ્પેક્ટર સમક્ષ રજૂ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેમનું કહેવું છે કે આ કેસમાં પોલીસ દ્વારા સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશન, બોમ્બે અને અમદાવાદ ખાતે કેટલાક દિવસો સુધી તેમની અટકાયત કરવામાં આવી હતી અને પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી.

પીડબ્લ્યુ.૧૨૭ હર્ષજનરામ શાંતારામ, ડે. S.P.-CBI, S. I. C. II શાખા, નવી દિલ્હીએ જણાવ્યું હતું કે ૧૪મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨ના રોજ તેમણે શ્રી એમ. કે. ઝા, ડે. એસ. પી., જે બોમ્બેમાં પડાવ નાખી રહ્યા હતા.તેમણે આરોપી નંબર સહિત પાંચ આરોપીઓની કસ્ટડી પણ સંભાળી હતી.૧ આ કેસમાં, જે સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનમાં કસ્ટડીમાં હતો.૨૧.૮.૧૯૯૨ પર તેણે દલજીત સિંહ શેઠી (PW ૬૭) પાસેથી વાહન No.MH ૦૧.૮૯૪૨ ના વેચાણ સંબંધિત કાગળો જપ્ત કર્યા હતા.<ID ૧ પર તેણે ઈન્સ્પેક્ટર શ્રી જે. સી. પ્રભાકર સાથે ચોક્કસ રકમની વસૂલાત માટે જાફર જમાલના ઘરની તપાસ હાથ ધરી હતી.ડી. આઈ. જી. શ્રી એમ. એલ. શર્માની સૂચના હેઠળ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.જાફર જમાલે તપાસ ન કરવાની વિનંતી કરી અને રકમ અને અન્ય ગુનાહિત દસ્તાવેજો સોંપવા માટે સંમત થયા.જાફર જમાલે Rs.૯૦૦૦૦-અને ૧૭૦૦ પાઉન્ડ અને ફાટેલા પત્રોના કેટલાક ટુકડા બહાર કાઢ્યા.ત્યારબાદ, જાફર તેની સાથે સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશન ગયો, જ્યાં તેણે રકમ, પત્રોના ફાટેલા ટુકડા અને કાગળના બે ટુકડા કાગળ પર ચોંટાડીને સોંપ્યા.કાગળના ટુકડાઓ ઉર્દૂ લિપિમાં લખાયા હતા.જાફર જમાલે તે કાગળો વાંચ્યા અને બોમ્બે પોલીસના સબ-ઈન્સ્પેક્ટરે તે જ હિન્દીમાં લખ્યું.કાગળો અને ચલણી નોટો માટે ઉત્પાદન મેમો Ex.૬૦૧ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પર જાફર જમાલ અને બે સાક્ષીઓ મોહમ્મદ દ્વારા સહી કરવામાં આવી છે.આરિફ અને અંસાર અહમદ.તેમણે અને ઈન્સ્પેક્ટર

જે. સી. પ્રભાકરે પણ તેના પર સહી કરી હતી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે સાદા કાગળ પર લગાવેલા પત્રના ફોટેલા ટુકડાઓ Ex.૬૦૨ છે.કાગળના બે ટુકડા Ex.૬૦૩ છે.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે આ કેસમાં ઔપચારિક રીતે લાલ સિંહની ધરપકડ કરી હતી એટલે કે RC.૬-S/૯૨.તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું છે કે લાલ સિંહના પોલીસ રિમાન્ડ દરમિયાન કોઈ થર્ડ ડિગ્રી પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવી હતી.તેના બદલે, આરોપી લાલ સિંહે પોતાના દાંતથી તેની જીભ કાપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને તાળાબંધીના ઓરડાના લોખંડની સળીઓથી તેના માથામાં મારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.ડૉક્ટરને લાલ સિંહની સારવાર માટે લાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની સલામતી માટે બે સીબીઆઈ અધિકારીઓને લાલ સિંહના લોકઅપ રૂમમાં તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા.

ફરિયાદી પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર, તાહિર જમાલ એ ૩ મુખ્યત્વે નાણાકીય વ્યવહારો અને સંપર્ક બિંદુ તરીકે કામ કરતો હતો.તેના ઘરમાંથી Rs.૯૦,૦૦૦/- અને ૧૭૦૦ પાઉન્ડની રકમ મળી આવી હતી.ફરિયાદી પક્ષે વધુમાં પુરાવા રજૂ કર્યા છે કે ૧૨મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૨ના રોજ ફ્લેટ No.૬/૨૦૮, અલમાદીના એપાર્ટમેન્ટ્સ પર સીબીઆઈ અધિકારીઓ દ્વારા દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાંથી તેઓએ કેટલાક કાગળો, ડાયરીઓ અને એ૩ તાહિર જમાલ દ્વારા લખાયેલા દસ્તાવેજો જપ્ત કર્યા હતા.સંબંધિત દસ્તાવેજ કે જેના પર A ૩ ને જોડવા માટે નિર્ભરતા મૂકવામાં

આવી છે તે Ex.૬૦૨ છે.તે તેમના ભાઈ જાફર જમાલને સંબોધતા ઉર્દૂમાં લખેલા પત્રના સ્વરૂપમાં છે.આ પત્રમાં અન્ય બાબતોની સાથે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે કામ ચાલી રહ્યું છે અને તેઓ નાણાંની કટોકટીનો સામનો કરી રહ્યા છે.એવું પણ લખવામાં આવ્યું છે કે સાક્ષીએ કરોબારીના ભંડોળમાંથી સાકિબને ચૂકવણી ન કરવી જોઈએ.પત્રના ફાટેલા ટુકડાઓ હેઠળ, એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે એક પરબિડીયુંમાં ૧૮ થી ૧૯૦૦ પાઉન્ડ હોઈ શકે છે, જે એક સજ્જનની વિશિષ્ટ મિલકત છે, માત્ર તેની વિશિષ્ટ મિલકત છે.પીડબ્લ્યુ ૮૭ સૈયદ મોહમ્મદ.સંપૂર્ણપણે સ્વતંત્ર સાક્ષી અઝીમ વરસી એ પણ સ્થાપિત કરે છે કે એ૩ એ૧ અને એ૨૦ સાથે જોડાયેલું હતું.તેણે એ પણ નિવેદન આપ્યું છે કે એ૨૦એ તેને તેના મિત્ર તાહિર જમાલ, એ૩નો સંપર્ક કરવા કહ્યું હતું અને ત્યારબાદ તેઓ બોમ્બે સેન્ટ્રલ રેલવે સ્ટેશન પર મળ્યા હતા.શોએબ મુખ્તિયાર, એ૨૦ એ તેને એ૧ ઇકબાલ અને એ૩ તાહિર જમાલને તેના મિત્રો તરીકે રજૂ કર્યા હતા.

(જ) એજ સામે પુરાવા, મોહમ્મદ.સાકિબ નાયન: –

તેણે તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે ૧૯૮૧માં તે સિમીમાં જોડાયો હતો અને સિમી સાથેના જોડાણ દરમિયાન તે એ૩ તાહિર જમાલના સંપર્કમાં આવ્યો હતો.૧૯૯૦ દરમિયાન તેમણે બે વાર પાકિસ્તાનની મુલાકાત લીધી હતી.તેનો વાસ્તવિક હેતુ મુસ્લિમ યુવાનોને શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકોમાં તાલીમ આપવાની રીતો અને માધ્યમો અંગે ચર્ચા કરવા માટે સલાહુદ્દીન સુદાની

અને અબ્દુર-રહીમ-રસૂલ સૈયદને મળવાનો હતો. ૧૯૯૧ સુધી તેઓ શીખ યુવાનોને સૈન્ય તાલીમ માટે પાકિસ્તાન મોકલી રહ્યા હતા. આ સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન તેઓ એક સંપર્કમાં હતા. ડિસેમ્બર ૧૯૯૧માં તેઓ સિમી પરિષદમાં ભાગ લેવા માટે બોમ્બે આવ્યા હતા જ્યાં તેઓ બશીર અને તાહિર સાથે આમિર-ઉલ-અઝીમને મળ્યા હતા. અઝીમે કહ્યું કે ઈકબાલ તેમને મળશે અને તેમને અમદાવાદમાં તેમના માટે છુપાવાની વ્યવસ્થા કરવા કહ્યું જેથી પાકિસ્તાનથી દાણચોરી કરવામાં આવતા હથિયારોને સુરક્ષિત રીતે સંગ્રહિત કરી શકાય. ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨માં તેઓ ભાયખલાની મસીના હોસ્પિટલમાં ગયા હતા જ્યાં તાહિર જમાલ-એઝ તેમની શોધમાં આવ્યો હતો. તેણે તેને કહ્યું કે ઈકબાલ બોમ્બે આવ્યો છે અને તેને મળ્યો છે. તેમણે અમદાવાદ જવાનું હતું અને તેમની સાથે આવવાનું હતું. તેઓ ગ્રાન્ટ હોટલમાં ઈકબાલને મળ્યા હતા જ્યાં તેઓ રોકાયા હતા અને અમદાવાદની યોજનાઓ અંગે ચર્ચા કરી હતી. ૨૯.૨.૯૨ ના રોજ, તે અને ઈકબાલ અમદાવાદ માટે રવાના થયા. ત્યાં પહોંચ્યા પછી તેઓ સિદ્ધાર્થ હોટલમાં તેમના નામે બુક કરાવેલા અલગ-અલગ રૂમમાં રોકાયા હતા. ૩.૩.૯૨ પર, ઈકબાલે હોટેલ બદલવાનું કહ્યું, તેથી તેઓ હોટેલ બટરફ્લાયમાં સ્થળાંતરિત થયા જ્યાં ઈકબાલે એક ઓરડો લીધો અને તે બોમ્બે ગયો. જૂન ૧૯૯૨ના અંતમાં ઈકબાલ બોમ્બેની હોટલ બલવાસ પહોંચ્યા હતા. તેમનો ફોટો તેમને બતાવવામાં આવ્યો હતો અને તેમણે તે ફોટોને ઈકબાલ તરીકે ઓળખાવ્યો હતો અને તેમણે તેના પર તેમના આધાક્ષરો પણ મૂક્યા

હતા.તેઓ ઈકબાલને મળ્યા, જેમણે તેમને મદ્રાસમાં એક એવી વ્યક્તિની શોધ કરવાનું કહ્યું જે તેમને મદ્રાસ સ્ટોક એક્સચેન્જને ઉડાવવામાં મદદ કરી શકે.<ID ૧ પર, તેઓ બશીર અને ઈકબાલ સાથે I. A. ફ્લાઈટ દ્વારા મદ્રાસ માટે રવાના થયા હતા.તે અને ઈકબાલ પુડલેન્ડ હોટલમાં રોકાયા હતા.બીજા દિવસે તેઓ બધાએ સ્ટોક એક્સચેન્જ બિલ્ડિંગનું સર્વેક્ષણ કર્યું અને ઈકબાલે તેમને રિમોટ નિયંત્રિત બોમ્બ દ્વારા તેને ઉડાવવાની તેમની યોજના વિશે વિગતવાર જણાવ્યું.તેમની તબિયત સારી ન હોવાથી તેમણે બોમ્બે જવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.ઈકબાલ તેની સાથે આવવા માટે સંમત થયો અને તેને કહ્યું કે જ્યારે પણ તેને તેનો સંપર્ક કરવો હોય, ત્યારે તેણે યુ. એસ. એ. માં એક શર્માને પોતાનો પરિચય સ્વીકારી તરીકે આપવો જોઈએ.થોડા સમય પછી તેમને અખબારો દ્વારા બોમ્બેમાં ઈકબાલની ધરપકડ વિશે જાણવા મળ્યું.તેની ધરપકડની આશંકામાં, તેની ધરપકડ ન થાય ત્યાં સુધી તે ફરાર રહ્યો હતો.

ફરિયાદી પક્ષે સ્થાપિત કર્યું છે કે A જ અમદાવાદ ખાતે A ૧ સાથે હતું અને તેની સાથે હોટલમાં રોકાયું હતું, તે પણ વિવિધ નકલી નામોમાં.ફરિયાદી પક્ષે બોમ્બેથી અમદાવાદ અને અમદાવાદથી બોમ્બે સુધીની તેની મુસાફરીના પુરાવા પણ આપ્યા છે, જે તેના કબૂલાતના નિવેદનને ખાતરી આપે છે કે તેણે મુસાફરોને રજૂ કરીને બોમ્બેથી અમદાવાદ અને અમદાવાદથી બોમ્બે સુધી હવાઈ મુસાફરી કરી હતી.ફ્લાઈટ ફૂપન Ex.૪૫૦ અને એન્ટ્રી No.૧૫૬૭ મોહંમદના

નામે અમદાવાદ ખાતેની હોટેલ સિધ્ધાર્થના મહેમાન રજિસ્ટરમાં.એસ. તેમના કેસના સમર્થનમાં ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયા છે.વધુમાં, ફરિયાદી પક્ષે અમદાવાદમાં તેમના રોકાણ અંગેના પુરાવા રજૂ કર્યા છે, એટલે કે એ૧ અને એ૪ દ્વારા હસ્તાક્ષરિત વિવિધ હોટલના રજિસ્ટર અને બિલ બુક.હોટલ ન્યૂ વુડલેન્ડ, મદ્રાસના રિસેપ્શનિસ્ટ પીડબ્લ્યુડ વિશ્વનાથનના પુરાવા દ્વારા, ફરિયાદી પક્ષે સ્થાપિત કર્યું છે કે એ૧ અને એ૪ તે હોટલમાં રોકાયા હતા.રજિસ્ટર એક્સની એન્ટ્રીઓ. ૩૨૫ અને ૩૧૭ (માર્ક ક્યૂ-૨ અને ક્યૂ-૩) હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતને મોકલવામાં આવ્યા હતા.

PW ૭૫, હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતએ તેમની સહીઓ સાબિત કરી છે.એન્ટ્રીઓ Ex.૩૧૫ અને Ex.૩૧૭ પણ PW ૧૧૬ દ્વારા સાબિત થાય છે.વધુમાં, A ૧ અને A ૪ એ નકલી નામોમાં મુસાફરી કરી હતી અને ૨૯.૨.૧૯૯૨ પર અમદાવાદથી આવ્યા હતા.જો એ૪ એ૧ સાથે બિલકુલ જોડાયેલ ન હોત તો નકલી નામોમાં સાથે મુસાફરી કરવાની જરૂર નહોતી.ટ્રાવેલ મેનિફેસ્ટ Ex.૪૫૨ માં, જેનું નામ મોહમ્મદ તરીકે ઉલ્લેખિત છે.એસ. Ex.૪૫૦ દ્વારા સાબિત થાય છે.

(૧) એ૨૦, શોએબ મુખ્તિયાર સામે પુરાવા: -

એર૦ શોએબ મુખ્તિયારે તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે તે અલીગઢનો રહેવાસી હતો.૧૯૯૧ના ફેબ્રુઆરી મહિનામાં બરકત અહસાની અલીગઢ આવ્યા અને અહસાની કલર લેબ તરીકે ઓળખાતી દુકાન ખોલી. તેઓ મોહમ્મદ સાથે મૈત્રીપૂર્ણ હતા.મુજબ શમ્શી અને મોહમ્મદ.હબીબ શમ્શી જે અલીગઢના ચોક શેખ દાઉદના રહેવાસી હતા.આ બે વ્યક્તિઓ દ્વારા તેઓ બરકત અહસાનીને મળ્યા.અલીગઢમાં દુકાન ખોલતા પહેલા બરકત અહસાની શ્રીનગરમાં વેપાર કરતી હતી.શ્રીનગરમાં અશાંતિને કારણે તેમણે પોતાનો વ્યવસાય અલીગઢ ખસેડી દીધો હતો.તેણે તેના મિત્રો મુજબ અને હબીબ સાથે બરકત અહસાનીની દુકાનની મુલાકાત લેવાનું શરૂ કર્યું.બરકત દ્વારા તેમનો પરિચય જાવેદ યુસુફ સાથે તેમના મિત્ર તરીકે થયો હતો.જાવેદે એક દુકાન પણ ખોલી હતી.તેઓ પંજાબ અને જમ્મુ-કાશ્મીર રાજ્યોમાં ભારત સરકારને અસ્થિર કરી શકે તેવી પરિસ્થિતિ ઊભી કરવા માટે ભારત આવ્યા હતા.ડિસેમ્બર ૧૯૯૧ના ત્રીજા અઠવાડિયામાં જ્યારે તેઓ બરકત અહસાનીના ઘરે ગયા હતા, ત્યારે તેમને બરકત અહસાની સાથે બે વ્યક્તિઓ બેઠેલી જોવા મળી હતી.તેમનો પરિચય તેમને પઠાણકોટના ઉદ્યોગપતિઓ જાવેદ અને ઈફબાલ તરીકે થયો હતો.બે-ત્રણ દિવસ પછી તે તેમને તેમના ઘરે લઈ ગયો.પછી તેઓ અવારનવાર મળવા લાગ્યા અને તેમને ખબર પડી કે જાવેદનું સાચું નામ મોહમ્મદ હતું.શરીફ અને તે ઈફબાલનું સાચું નામ લાલ સિંહ હતું અને તેઓ એ જ વ્યક્તિઓ હતા જેમણે ખાસ કરીને જમ્મુ-કાશ્મીર અને પંજાબ રાજ્યોમાં ભારત સરકારને અસ્થિર

કરવાના હેતુથી કે-રની રચના કરી હતી.સપ્ટેમ્બર/ઓક્ટોબર ૧૯૯૧ના મહિનામાં, બરકત અહસાનીની દુકાનમાં, તેમનો પરિચય સજ્જાદ સાથે થયો હતો, જેમણે ભારતમાં મુસ્લિમો પરના અત્યાચારો વિશે વાત કરી હતી.તેમણે ફરીથી કહ્યું છે કે જાવેદ યુસુફના ઘરે તેઓ ભારતમાં ભાજપ/હિન્દુ નેતાઓ/પોલીસ અધિકારીઓની હત્યા કરવા માટે શસ્ત્રો ખરીદવા સંમત થયા હતા જેથી તેઓ લોકોમાં આતંક ફેલાવી શકે અને મુસ્લિમોને હિન્દુ સમુદાયથી અલગ કરી શકે.તેમની આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને જાણીને, તેમની વિનંતી પર, ડિસેમ્બર ૧૯૯૧ ના અંતમાં અથવા જાન્યુઆરી ૧૯૯૨ ની શરૂઆતમાં તેણે લાલ સિંહ અને મોહમ્મદ માટે રહેવાની વ્યવસ્થા કરી હતી.અલીગઢના નવા સર સૈયદ નગર ખાતે આમિર હસનના ઘરે શેરિફ.૧૯૯૨માં તેમણે તેમના માટે બીજી રહેઠાણની વ્યવસ્થા કરી હતી કારણ કે અગાઉની જગ્યા તેમને સારી ન લાગી.તેમણે લાલ સિંહ અને મોહમ્મદના ઘરે આ વાત કહી હતી.શરીફ, તેમણે ભાજપના નેતાઓ, પોલીસ અધિકારીઓની હત્યા સહિત આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ કરવા માટે હથિયારો મેળવવાની યોજના બનાવી; ભારતમાં વિવિધ સ્થળોએ શસ્ત્રો છુપાવવા માટે મકાનો શોધવા, ભારતમાં આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ વધારવા અને શસ્ત્રો વગેરે સંભાળવાની તાલીમ માટે પાકિસ્તાન જવા માટે યુવાન છોકરાઓની ભરતી કરવાની યોજના બનાવી. જાન્યુઆરી ૧૯૯૨ના છેલ્લા સપ્તાહમાં અથવા ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ની શરૂઆતમાં, લાલ સિંહ, મોહમ્મદ.શરીફ અને સલીમે તેમને જાણ કરી કે જોધપુરથી શસ્ત્રોની મોટી ખેપ એકત્રિત કરવાની

છે અને શસ્ત્રો એકત્રિત કરવા માટે તાત્કાલિક એક ટ્રકની જરૂર છે.લાલસિંહે તેમને Rs.૧૦,૦૦૦/- આપ્યા અને આ હેતુ માટે ટ્રકની વ્યવસ્થા કરવાની વિનંતી કરી.તેમના પ્રયાસો છતાં તેઓ ટ્રકની વ્યવસ્થા કરી શક્યા નહીં.૨૭.૨.૯૨ પર, તેઓ અને લાલ સિંહ ગોમતી એક્સપ્રેસ દ્વારા અલીગઢથી દિલ્હી માટે રવાના થયા હતા.ત્યારબાદ ડો.શરીફ અને જાવેદ યુસુફ તેમને મળ્યા હતા.મોહમ્મદ.શરીફે તેમને બોમ્બે માટે બે ટિકિટ આપી અને ૨૭.૨.૯૨ ની સાંજે, તેઓ બોમ્બે માટે રાજધાની એક્સપ્રેસ દ્વારા નવી દિલ્હીથી રવાના થયા.૨૮.૨.૯૨ પર, તેઓ બોમ્બે સેન્ટ્રલ રેલવે સ્ટેશન પહોંચ્યા અને ટેક્સી ભાડે લીધી અને તાહિર જમાલના ઘરે ગયા જ્યાંથી તેણે મોહમ્મદનો સંપર્ક કર્યો.અઝીમ વારસી ટેલિફોન પર જે તારાપુર અણુ ઉર્જા પ્રોજેક્ટમાં વૈજ્ઞાનિક અધિકારી તરીકે કામ કરતા હતા.અઝીમ વારસી તેમને બોમ્બે સેન્ટ્રલ રેલવે સ્ટેશન પર મળ્યા હતા.ત્યાં લાલસિંહે તેમને અલીગઢની ટિકિટ આપી અને કહ્યું કે શફીક ઉર્ફે દીપક બોમ્બે આવશે અને તેણે અલીગઢ જઈને મોહમ્મદની મદદ કરવી જોઈએ.અલીગઢમાં તેમના હિતોની સંભાળ રાખવા માટે શરીફ અને દીપક.૨.૩.૯૨ પર, તેઓ અલીગઢ પહોંચ્યા જ્યાં તેઓ મોહમ્મદને મળ્યા.શેરિફ.A ૨૦ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૦/૧૧.૩.૯૨ પર તે અને દીપક ટ્રેન દ્વારા દિલ્હી આવ્યા હતા અને સાંજની ફ્લાઈટ દ્વારા બોમ્બે તરફ આગળ વધ્યા હતા.તેમણે અઝીમ વારસીને બોમ્બેમાં શફીક માટે એક ઓરડાના ફ્લેટની વ્યવસ્થા કરવા વિનંતી કરી હતી.એક અઠવાડિયા સુધી તેઓ વારસીના

ઘરે રોકાયા હતા.વરાસીએ મિલકત વિક્રેતા દ્વારા Rs.૧૧૦૦-ના માસિક ભાડામાં રૂમ (ફ્લેટ) ની વ્યવસ્થા કરી હતી.તેઓ ૧૭/૧૮.૩.૯૨ પર બોમ્બેથી રવાના થયા હતા.એપ્રિલ ૧૯૯૨માં, તેમને તેમના નિવાસસ્થાને લાલ સિંહનો ફોન આવ્યો કે તેઓ મોહમ્મદ સાથે વાત કરવા માગે છે.બીજા દિવસે શરીફ અને જાવેદ યુસુફ.તેમણે બીજા દિવસે તેમને તેમના નિવાસસ્થાને બોલાવ્યા જ્યાં લાલ સિંહે તેમને જાણ કરી કે શસ્ત્રો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટકોનો જથ્થો ટૂંક સમયમાં અમદાવાદ પહોંચશે અને તેઓએ તે જ પ્રાપ્ત કરવા અને લક્ષ્યો પર હુમલો કરવા માટે પણ તૈયાર રહેવું જોઈએ.૯.૪.૯૨ પર, તે અને મોહમ્મદ.જાવેદ યુસુફની ધરપકડના સમાચાર મળ્યા બાદ શરીફ નેપાળ જવાના માર્ગમાં મુરાદાબાદ માટે રવાના થયો હતો.૧૪.૪.૯૨ પર, તેઓ કાઠમંડુ પહોંચ્યા અને હોટેલ આઈસ લેન્ડમાં રોકાયા.કાઠમંડુથી તેઓ ૧૭.૪.૯૨ પર બેટિયા પરત ફર્યા અને ૨ અઠવાડિયા સુધી રોકાયા.ત્યાંથી તેઓ પૂણે ગયા.પૂણેમાં રોકાણ દરમિયાન તેમને કમલ મહેબૂબ અને આનંદ પ્રતાપ સિંહ પાસેથી આર્થિક મદદ મળી હતી.પૂણેથી તેઓ ક્યારેક માર્ચ ૧૯૯૩ના અંતમાં કાઠમંડુ જતા હતા.કાઠમંડુથી તેઓ ૧૫.૧.૯૪ પર તેમના સંબંધીઓના ઘર એટલે કે વકીલ ઈકબાલ અહેમદ સુધી ગોરખપુર પહોંચ્યા અને ૧૭.૧.૯૪ સુધી રોકાયા.ગોરખપુર પોલીસે ૧૮.૧.૧૯૯૪ પર તેની ધરપકડ કરી હતી.પોતાના કબૂલાતના નિવેદનમાં તેણે કહ્યું છે કે તે જાણતો હતો કે A ૧ને ખાલિસ્તાનની રચનામાં રસ હતો અને A ૨, જે પાકિસ્તાની નાગરિક છે, તેને કાશ્મીરને અલગ

કરવામાં રસ હતો અને A ૧ અને A ૨ને હથિયારો અને વિસ્ફોટકોના પરિવહનમાં રસ હતો.અલીગઢ ખાતે A ૨ સાથે A ૧ના ઘરે તેમની હાજરી અને બોમ્બે ખાતે A ૧ અને A ૩ સાથેની તેમની મુલાકાત સ્વતંત્ર સાક્ષીઓના અગ્રણી પુરાવાઓ દ્વારા સ્થાપિત થાય છે.

પીડબ્લ્યુ ૪૩ મેજર સિંહે ખાસ જણાવ્યું છે કે એ૧ અને એ૨ની સાથે આરોપી No.૨૦ પણ અલીગઢમાં લાલ સિંહના ઘરેથી મળી આવ્યો હતો.પીડબ્લ્યુ ૮૭ સૈયદ મોહમ્મદ.બોમ્બે ખાતે ન્યુકિલયર પાવર પ્રોજેક્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા સાથે તારાપુર પાવર પ્રોજેક્ટ ગ્રૂપના વૈજ્ઞાનિક અધિકારી અઝીમ વરાસીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ અલીગઢના રહેવાસી શોએબ મુખ્તિયાર-એ૨૦ને ઓળખતા હતા.તેઓ અલીગઢ ખાતે અને બી. એસ. સી. ના અભ્યાસ દરમિયાન શોએબ મુખ્તિયારના મિત્ર બન્યા હતા. ઇજનેરી તરીકે તેમણે શોએબ મુખ્તિયારની મદદ લીધી.૧૯૯૧માં તેઓ બોમ્બે શિફ્ટ થયા હતા.જ્યારે પણ તેઓ અલીગઢ જતા ત્યારે શોએબને મળતા.ડિસેમ્બર, ૧૯૯૧માં તેમને બોમ્બેથી તેમની ઓફિસમાં શોએબનો ફોન આવ્યો હતો જેમાં તેમને તેમના મિત્ર તાહિર જમાલનો મિલ્લતનગરમાં સંપર્ક કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.પરંતુ તેમના માટે તાહિર જમાલ એ ૩ નો સંપર્ક કરવો શક્ય ન હોવાથી, તેઓએ બોમ્બે સેન્ટ્રલ રેલવે સ્ટેશન પર મળવાનું નક્કી કર્યું.શોએબ મુખ્તિયાર તેના મિત્રો સાથે ત્યાં હતો.શોએબે ઇફબાલ-એ૧ અને તાહિર જમાલ-એ૩ને પોતાના મિત્રો તરીકે રજૂ

કર્ચા હતા.ત્યારબાદ, તે (પીડબ્લ્યુ ૮૭) અને શોએબ શોએબના કાકા એમ. એન. અન્સારીને મળવા ગયા અને તેના બે મિત્રો કોઈ અજાણી જગ્યાએ ચાલ્યા ગયા.તેઓ ત્યાં જમ્યા હતા.તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તે જાન્યુઆરી, ૧૯૯૨માં શોએબને મળ્યો હતો અને ત્યારબાદ, શોએબ તેને તેના મિત્ર શફીક અહમદ સાથે માર્ચ, ૧૯૯૨માં ફરીથી મળ્યો હતો.તેઓ તેમની સાથે લગભગ પાંચથી છ દિવસ રહ્યા હતા.તેમની પાસે વ્યવસાયિક હેતુ માટે તાળાઓ વગેરેના નમૂનાઓ હતા.શોએબ અને શફીકને એક ઓરડાના ઘરની જરૂર હતી.તેમણે અગાઉથી ભાડું અને દલાલીના કારણે Rs.૧૬૦૦૦ ની ચુકવણી સામે એક દલાલ દ્વારા તેમના માટે એક ઘરની વ્યવસ્થા કરી હતી.થોડા દિવસો પછી શોએબે તેને ફોન કર્યો અને ભાડાનો સોદો રદ કરવાનું કહ્યું.તેણે એની ઓળખ ઇકબાલ અને એઝની ઓળખ તાહિર જમાલ તરીકે કરી છે.એ નોંધવું જોઈએ કે સાક્ષીએ ખાસ જણાવ્યું છે કે A ૧ અને A ૩ ને A ૨૦ દ્વારા તેના મિત્રો તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.

આવા કિસ્સાઓમાં, સાબિતીનો બાકીનો બોજ શું છે?:

ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના ઉપરોક્ત પુરાવાના પ્રકાશમાં વિચારણા માટેનો આગામી પ્રશ્ન એ છે કે શું આરોપીઓને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે.

આ તબક્કે, અમે એ૧ અને એ૪ માટે જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારની રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કરીશું કે એ૧ લાલ સિંહની સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનના સીઆર ૪૨૩/૯૨ માં પીડબ્લ્યુપક દ્વારા ૧૬.૭.૧૯૯૨ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી પરંતુ તેમની ધરપકડ પહેલા કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો. A ૧ ની PW ૯ દ્વારા સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનમાં ૨૨.૭.૧૯૯૭ પર પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને તેનું નિવેદન પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું પરંતુ કોઈ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી ન હતી. A ૧ એ ૧૨.૯.૧૯૯૨ પર PW ૧૨૮ સમક્ષ કબૂલાત કરી અને નીચે અહેવાલ આપ્યો **કલમ ૧૬૯** સીઆરપીસી આરસી ૫ માં ૧૦.૧૨.૧૯૯૨ પર રજૂ કરવામાં આવી હતી પરંતુ તેના રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી. તેમને ક્યારેય એવું કહેવામાં આવ્યું ન હતું કે તેમની કબૂલાતનો ઉપયોગ તેમની વિરુદ્ધ ટાડા કેસમાં થઈ શકે છે. વધુમાં, કબૂલાતનું નિવેદન CR No. ૪૨૩/૯૨ માં નોંધવામાં આવતું નથી. તેમણે તેમની મદ્રાસ સ્ટોક એક્સચેન્જની મુલાકાત વિશે અને એ ૪ ની મદદથી સ્થાનો મેળવવા વિશે જણાવ્યું નથી, જ્યાં હથિયારો મળી આવ્યા હતા. વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત કે એ૧ એ ઉપરોક્ત કબૂલાતના નિવેદનની ચકાસણી પછી મદ્રાસની તેમની મુલાકાત વિશેના તેમના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવ્યું નથી, તે ખોટું લાગે છે કારણ કે એ૧ એ ખાસ કરીને જણાવ્યું છે કે તે રવેશ અને તેના મિત્ર સાથે ફ્લાઈટ દ્વારા મદ્રાસ ગયો હતો અને હોટલ વુડલેન્ડના જુદા જુદા રૂમમાં રોકાયો હતો. તેઓ વિમાન દ્વારા ૪.૭.૧૯૯૨ પર બોમ્બે પાછા આવ્યા.

વધુમાં, અમે કહીશું કે એફ. આઈ. આર. નોંધવાના સંદર્ભમાં કેટલીક અનિયમિતતા છે એમ ધારીને તે તેના કબૂલાતના નિવેદનની નોંધને દૂષિત કરશે નહીં. અહેવાલ નીચે મુજબ છે **કલમ ૧૬૯** ૧૦.૧૨.૧૯૯૨ પર RC ૫/૯૨ માં રજૂ કરાયેલ સીઆરપીસીની વર્તમાન કેસ પર કોઈ અસર નથી. વધુમાં, આ હેતુ માટે પીડબ્લ્યુ પક શામરાવ બાબુરાવ જેઠે, સિનિયર પી. આઈ. કાઈમ બ્રાંચ, સીઆઈડી, ગ્રેટર બોમ્બેના પુરાવા છે, જેમણે જણાવ્યું હતું કે સંબંધિત સમયે તેઓ એન્ટી ટેરરિસ્ટ સ્કવોડ, નોર્થ રિજન, બોમ્બેમાં પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિયુક્ત હતા. વર્ષ ૧૯૮૫માં કેનેડામાં કનિષ્ક એરક્રાફ્ટમાં બોમ્બ વિસ્ફોટ થયો હતો અને તે કેસમાં લાલ સિંહ વોન્ટેડ હતો અને બુદ્ધિશાળીઓએ તેમને લાલ સિંહના ફોટોગ્રાફ્સ અને અન્ય માહિતી પૂરી પાડી હતી. ૧૫.૭.૧૯૯૨ પર, શ્રી એ. એ. ખાન, એડિશનલ. પી. સી. એ તેમને લાલ સિંહની ધરપકડ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો, જે સવારે ૫ વાગ્યે ૧૬.૭.૧૯૯૨ પર દાદર-અમૃતસર એક્સપ્રેસ દ્વારા દાદર રેલવે સ્ટેશન પર આવી રહ્યા હોવાના અહેવાલ હતા. યોગ્ય તૈયારી બાદ તેમણે દાદર રેલવે સ્ટેશનની બહાર લાલ સિંહની ધરપકડ કરી હતી. લાલ સિંહે તેમનું નામ કેશોર કુમાર રાખ્યું હતું.

મોહમ્મદ નામના બે પંચોની હાજરીમાં.ઈમરાન અને સ્ટિવન ફ્રાન્સીસ, તેમણે લાલ સિંહની વ્યક્તિગત શોધ કરી અને પંચનામા Ex.૩૫૦ તૈયાર કર્યો, જેમાં તેમની સહી અને બંને પંચોની સહી છે.લાલ સિંહના ખિસ્સામાંથી મળેલું ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ, જે કેશોરે કુમારના નામે આરટીઓ, અમદાવાદ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યું હતું, તે પણ જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું, જે Ex.૩૫૧ છે.હોટલ સમ્રાટ, અમદાવાદનું મુલાકાતી કાર્ડ લાલ સિંહના પર્સમાં મળી આવ્યું છે જે Ex.૩૫૨ છે.તેણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેણે લાલ સિંહના કબજામાંથી Rs.૩૦૬૬૪- અને ૨૦૦ અમેરિકન ડોલર જપ્ત કર્યા હતા.તેણે એવું લાલ સિંહની ઓળખ તે વ્યક્તિ તરીકે કરી છે જેની તેણે ધરપકડ કરી હતી.ત્યારબાદ, લાલ સિંહને સાંતાક્રુઝ પોલીસ સ્ટેશનમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને તેની C. R. No.૪૨૩/૯૨ ગુના માટે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જે લાલ સિંહની ધરપકડ પહેલા નોંધવામાં આવ્યો હતો કારણ કે તે તે કેસમાં વોન્ટેડ હતો.વધુમાં, પીડબ્લ્યુ૧૨૪ મિથિલેશકુમાર અવધનારાયણ ઝા, જે સંબંધિત સમયે નાયબ રાજ્યપાલ હતા. એસ. પી. સી. બી. આઈ. નવી દિલ્હીએ જણાવ્યું હતું કે આર. સી. પની તપાસ.એસ/૯૨ અને તાત્કાલિક કેસ એક સાથે હાથ ધરવામાં આવી રહ્યા હતા.કોઈ પણ સંજોગોમાં, જો આને અનિયમિતતા ગણવામાં આવે, તો તેનું કોઈ મહત્વ નથી કારણ કે તે કોઈ પણ રીતે કાર્યવાહીના કેસને અસર કરશે નહીં.અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, તેના કબૂલાતના નિવેદન ઉપરાંત પુરાવા પુષ્કળ પ્રમાણમાં છે.ટૂંકમાં, તેની પૂછપરછ દરમિયાન

જાણવા મળ્યું કે તેણે અમદાવાદ ખાતેના બે પરિસરમાં મોટા પ્રમાણમાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો રાખ્યા હતા.આ પાસાના પુરાવા દરોડા અને જમીના સંદર્ભમાં પોલીસ અધિકારીઓના છે.દરોડા પાડનાર એસ. પી. એ. કે. આર. સુરોલિયા (પી. ડબલ્યુ. ૧૦૩) સહિતના પોલીસ અધિકારીઓના પુરાવા ઉપરાંત, ઉપરોક્ત પરિસરમાં એવના રોકાણના સંદર્ભમાં, સ્વતંત્ર પંચોના પુરાવા છે જે ફરિયાદી પક્ષની વાતને સમર્થન આપે છે.પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સના સી-૩૩ પરિસરને ભાડે રાખવા અને ઉસ્માનહારુન સોસાયટી, અમદાવાદનું જએ મકાન ખરીદવા માટે રેકૉર્ડ પર નિર્વિવાદ પુરાવા છે.વધુમાં, ફરિયાદી પક્ષે અમદાવાદ અને મદ્રાસની હોટલમાં એવ અને એજના રોકાણના સંદર્ભમાં પુરાવા રજૂ કર્યા છે.

એર માટે, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે એર સામેના પુરાવા ક્યાંય સૂચવતા નથી કે એરએ કથિત ષડયંત્ર માટે સંપર્કો સ્થાપિત કરવા માટે દિલ્હી અને અલીગઢની મુલાકાત લીધી હતી અને ફરિયાદી પક્ષે આરોપીઓને હથિયારો વગેરેની વસૂલાત સાથે જોડવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા આપ્યા નથી. અમારા મતે, એર પાકિસ્તાની નાગરિક છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને આ રજૂઆતને અલગ દ્રષ્ટિકોણથી ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.જો કોઈ વિદેશી નાગરિક માન્ય પાસપોર્ટ અને વિઝા વિના દેશમાં રહેતો જોવા મળે અને A ૧ સાથે તેની એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ અવરજવર સ્થાપિત થાય અને A ૧ દ્વારા કબજા હેઠળના પરિસરમાંથી મોટી માત્રામાં શસ્ત્રો અને દારૂગોળો વગેરે મળી આવે, તો

ગુનાહિત કાવતરાનું તારણ કાઢવું સમજદારીભર્યું અને વાજબી રહેશે.વિદ્વાન
 પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષે તેના દ્વારા
 આધાર રાખવામાં આવેલી તમામ કડીઓ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત કરી
 નથી.અમારા મતે, એવું કહેવું કે ફરિયાદી પક્ષે કેસને સો ટકા નિશ્ચિતતા સાથે
 સાબિત કરવો પડશે તે એક દંતકથા છે.છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી દેશ ગેરમાર્ગે દોરેલા
 આતંકવાદીઓ અને આતંકવાદના સહયોગને કારણે ભારે તણાવ અને તણાવનો
 સામનો કરી રહ્યો છે, જેણે સામાજિક સુરક્ષા, શાંતિ અને સ્થિરતાને અસર કરી
 છે.તે સામાન્ય જ્ઞાન છે કે આવી આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ અત્યંત ગુપ્તતા સાથે
 કરવામાં આવે છે.આવી પ્રવૃત્તિઓને લગતી ઘણી હકીકતો સંબંધિત વ્યક્તિની
 વ્યક્તિગત જાણકારીમાં રહે છે.તેથી, કાવતરું અને ખાસ કરીને આવી
 પ્રવૃત્તિઓના કિસ્સામાં, કાવતરાના અનુસરણમાં સહ-કાવતરાખોરો સહિતના
 કૃત્યો અને નિવેદનો કરતાં વધુ સારા પુરાવા ભાગ્યે જ ઉપલબ્ધ હોય છે.આવા
 કિસ્સાઓમાં, જ્યારે કબૂલાતનું નિવેદન હોય ત્યારે ફરિયાદી પક્ષ માટે દરેક કડી
 સ્થાપિત કરવાની જરૂર નથી કારણ કે કબૂલાતના નિવેદનને કડીમાંથી સમર્થન
 મળે છે જે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સાબિત થાય છે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, કાયદામાં
 એવી સંભાવના સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે કે જેથી એક સમજદાર માણસ તેના
 આધારે, મુદ્દામાં હકીકતોના અસ્તિત્વમાં વિશ્વાસ કરી શકે.આવા કેસોમાં
 પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે, આ અદાલત [કસ્ટમ્સના કલેક્ટર, મદ્રાસ અને](#)
[અન્યો વિરુદ્ધ ડી. ભૂરમલ](#) [૧૯૭૪ (૨) એસ. સી. સી. ૫૪૪] દાણચોરીની

પ્રવૃત્તિઓ અને સી કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૮૭૮ની કલમ ૧૬૭ હેઠળ દંડની કાર્યવાહી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અવલોકન કર્યું હતું કે ગેરકાયદેસર વ્યવસાયને લગતી ઘણી હકીકતો તેમાં સંબંધિત વ્યક્તિની વિશેષ અથવા વિશિષ્ટ જાણકારીમાં રહે છે અને આ રીતે ધાર્યું હતું:૩૦. કે ફરિયાદી પક્ષ અથવા વિભાગે તેના કેસને ગાણિતિક ચોકસાઈ સાથે નિદર્શક ડિગ્રી સુધી સાબિત કરવાની જરૂર નથી; કારણ કે, તમામ માનવીય બાબતોમાં સંપૂર્ણ નિશ્ચિતતા એક દંતકથા છે, અને પ્રો.બ્રેટ સન્માનપૂર્વક કહે છે કે બધી ચોકસાઈ નક્કી છે.સંપૂર્ણ સાબિતી અપ્રાપ્ય હોવાના કારણે, કાયદો તેના માટે સ્વીકારે છે, આ કાર્ય-એક-દિવસની દુનિયામાં કાર્યકારી વિકલ્પ તરીકે સંભાવના.કાયદામાં ફરિયાદી પક્ષને અશક્ય સાબિત કરવાની જરૂર નથી.તેના માટે માત્ર એટલી સંભાવના સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે કે એક સમજદાર માણસ, તેના આધારે, મુદ્દામાં હકીકતના અસ્તિત્વમાં વિશ્વાસ કરી શકે.આમ, કાનૂની પુરાવો એ સંપૂર્ણ પુરાવો હોવો જરૂરી નથી; ઘણીવાર તે કેસની સંભાવનાઓ અંગેના સમજદાર વ્યક્તિના અંદાજ સિવાય બીજું કંઈ નથી.

૩૧. સાબિતીના બોજની ઘટના પર મહત્વપૂર્ણ અસર ધરાવતો અન્ય મુખ્ય સિદ્ધાંત એ છે કે બ્લેચ વિ. આર્કર [(૧૭૭૪) ૧ કાઉપ ૬૩માં લોર્ડ મેન્સફિલ્ડના શબ્દોનો ઉપયોગ કરવા માટે પૂરતા પુરાવા અને વજનને ધ્યાનમાં

લેવું જોઈએ.૬૫] સાબિતી અનુસાર જે સાબિત કરવાની સત્તા એક પક્ષની હતી, અને બીજીની સત્તામાં વિરોધાભાસી હતી.

૩૨. દાણચોરી એ કાનૂની ફરજો ટાળવા માટે માલની ગુપ્ત રીતે હેરફેર છે.ગુપ્તતા અને ગુપ્તતા તેના આવરણ રક્ષકો હોવાથી, નિવારક વિભાગ માટે પ્રક્રિયાની દરેક કડીને ગૂંચ કાઢવી અશક્ય છે.આ ગેરકાયદેસર વ્યવસાયને લગતી ઘણી હકીકતો તેમાં સંબંધિત વ્યક્તિઓના વિશેષ અથવા વિશિષ્ટ જ્ઞાનમાં રહે છે.જો કે, આનો અર્થ એ નથી કે જેની સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હોય તે વ્યક્તિનું વિશેષ અથવા વિશિષ્ટ જ્ઞાન ફરિયાદી પક્ષ અથવા વિભાગને મુદ્દામાં તે હકીકતના સંદર્ભમાં કેટલાક પુરાવા રજૂ કરવાના બોજમાંથી સંપૂર્ણપણે રાહત આપશે.તે માત્ર તે બોજને દૂર કરશે જે ખૂબ જ નાનો પુરાવો પૂરતો હોઈ શકે છે.

૩૭. પુરાવાઓનું વજન કરવા અને તેમાંથી તારણો કાઢવા માટે, ક્વીન વિ. મધુબ ચંદર, (૧૮૭૩) ૨૧ ડબલ્યુઆર કરોડમાં જે. બિર્યો જણાવ્યું હતું. ૧૩ વાગ્યે તા.૧૯ ત્યાં કોઈ કેનન હોઈ શકે નહીં.દરેક કેસ તેની પોતાની વિશિષ્ટતાઓ રજૂ કરે છે અને દરેક સામાન્ય અર્થમાં અને ચતુરાઈને તારવેલી હકીકતો પર સહન કરવા માટે લાવવી જોઈએ.

એર૦ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કે. ટી. એસ. તુલસીએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે ૧૬ સહ-આરોપીઓને તેમના કબૂલાતના નિવેદનો છતાં શંકાનો લાભ આપ્યો છે અને કોર્ટ માટે એર૦ને શંકાનો લાભ ન આપવાનું કોઈ કારણ નથી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે એર૦નું કબૂલાત નિવેદન બળજબરી અને ચાતના હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું અને તે કબૂલાત નિવેદનમાં ગંભીર વિસંગતતાઓ છે.તેમણે એ તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે, અલીગઢ અથવા બોમ્બેમાં એ૧ની કંપનીમાં એર૦ મળી આવ્યું હોવાનું માનીએ તો તે એ૧ અથવા એર સાથે કોઈ ગુનાહિત કાવતરામાં સામેલ હોવાનો સંકેત નહીં આપે.તે તેમની દલીલ છે કે અન્ય સહ-આરોપીની કબૂલાતનો ઉપયોગ અપીલકર્તા સામે કરી શકાતો નથી.

અમે અગાઉના ફકરામાં કબૂલાતના નિવેદન સાથે પહેલેથી જ વ્યવહાર કર્યો છે અને તેથી, અમે તે જ પુનરાવર્તન કરવા માંગતા નથી.કબૂલાતના નિવેદનો પુરાવામાં સ્વીકાર્ય હોવાનું માનવામાં આવે છે.સહ-આરોપીના કબૂલાતના નિવેદનના સંદર્ભમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે તેના પર ભરોસો કરી શકાય છે.આગામી પ્રશ્ન એ હશે કે શું એ-૨૦ને શંકાનો લાભ આપવો જોઈતો હતો.તે સારી રીતે સમજી શકાય છે કે શંકાના લાભનો ખ્યાલ અસ્પષ્ટ છે.વર્ષોથી એવું માનવામાં આવે છે કે આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપતા પહેલા, શંકા વાજબી હોવી જોઈએ જે સમજદાર માણસને થાય છે અને નબળા અથવા અતિશય

અસ્થિર અથવા મૂંઝવણભર્યા મનને નહીં.આ મુદ્દા પર વિજય સિંહ અને અન્યો વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય [(૧૯૯૦) ૩ એસ. સી. સી. ૧૯૦] આ અદાલતે સંક્ષિપ્તમાં આ રીતે નિરીક્ષણ કર્યું:– નબળી અથવા વિચિત્ર અરજી વચ્ચે તફાવત છે જેને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢવો જોઈએ.પરંતુ એક વાજબી છતાં અપૂર્ણ રીતે સાબિત થયેલી અરજી જે ફરિયાદી પક્ષના સંસ્કરણ પર વાસ્તવિક શંકા કરે છે તે પરોક્ષ રીતે સફળ થાય છે.કાયદો જે શંકા પર વિચાર કરે છે તે ચોક્કસપણે નબળા અથવા અતિશય અસ્થિર, તરંગી, આળસુ, સુસ્તી અથવા મૂંઝવણભર્યા મનની નથી.તે સમજદાર માણસની શંકા હોવી જોઈએ જે અનાજમાંથી ભૂખને અલગ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.પુરાવાઓમાંથી દેખાતા કેસના દરેક સંબંધિત સંજોગોમાં યોગ્ય રીતે મનનો ઉપયોગ કર્યા પછી વાજબી, ચપલ અને સતર્ક મનની આ શંકા છે.તે કોઈ શંકા નથી જે અસ્થિર મનને થાય છે.

તે કિસ્સામાં, કોર્ટે લોર્ડ ડેનિંગ, જે. દ્વારા મિલર વિ. પેન્શન મંત્રી [(૧૯૪૭) ૨ ઓલ E.R.૩૭૨] માં નીચેના નિરીક્ષણોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.તે ડિગ્રી સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવી છે.તે નિશ્ચિતતા સુધી પહોંચવાની જરૂર નથી, પરંતુ તે ઉચ્ચ સ્તરની સંભાવના ધરાવે છે.વાજબી શંકાની બહારના પુરાવાનો અર્થ એ નથી કે શંકાના પડછાયાની બહારના પુરાવા.જો કાયદો ન્યાયના માર્ગને ભટકાવવાની કાલ્પનિક શક્યતાઓને સ્વીકારે તો તે સમુદાયનું રક્ષણ કરવામાં નિષ્ફળ જશે.જો કોઈ માણસ સામે પુરાવા એટલા મજબૂત હોય કે તેની તરફેણમાં

માત્ર એક દૂરની શક્યતા છોડી દે કે જેને સજા સાથે નકારી શકાય, તો તે શક્ય છે પરંતુ ઓછામાં ઓછું સંભવિત નથી, કેસ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થાય છે તે સાચું છે કે ફોજદારી બાબતમાં આપણા હાલના ન્યાયશાસ્ત્ર હેઠળ, આપણે નિર્દોષતાની ધારણા સાથે આગળ વધવું પડશે, પરંતુ તે જ સમયે, તે ધારણાને વાજબી સમજદાર માણસની વિભાવનાઓના આધારે નક્કી કરવી પડશે. શંકાનો લાભ આપવા માટે શંકાની ગંધ લેવી એ દેશનો કાયદો નથી. આવી પ્રકારની આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં જો આરોપીના કહેવા પર અથવા ખુલાસો કરવા પર હથિયારો અને દારૂગોળો જપ્ત કરવામાં આવે, તો એવું કહી શકાય કે નિર્દોષતાની ધારણા પછી અસ્તિત્વમાં રહેશે નહીં અને તેનો કબજો અથવા શોધ અથવા પુનઃપ્રાપ્તિ સમજાવવી તે આરોપી પર રહેશે અને તે દરેક કેસની હકીકતો પર આધારિત હશે, જે ભૂખને અનાજથી અલગ કરવાની ક્ષમતા ધરાવતા સમજદાર વ્યક્તિની સામાન્ય સમજશક્તિના માપદંડ પર પ્રશંસા કરવામાં આવે છે. આવા કિસ્સાઓમાં, લોર્ડ ડેનિંગ જે. દ્વારા જણાવ્યા મુજબ, જો કાયદો ન્યાયના માર્ગને ભટકાવવાની કાલ્પનિક શક્યતાઓને સ્વીકારે તો તે સમુદાયનું રક્ષણ કરવામાં નિષ્ફળ જશે. જો તે રેકૉર્ડ પર સ્થાપિત થાય કે A ૨૦ અલીગઢમાં A ૧ અને A ૨ની સાથે મળી આવ્યો હતો અને બોમ્બેમાં પણ તેણે પોતાની જાતને PW ૮૭ સાથે A ૧ અને A ૩ના મિત્ર તરીકે રજૂ કરી હતી, જે તેનો બાળપણનો મિત્ર છે, તો તે અનુમાન લગાવવું વાજબી રહેશે કે તે સહ-કાવતરાખોર હતો અને

A ૧ અને A ૨ને મદદ કરતો હતો, જેમ કે તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે.

વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે આ કેસમાં ટાડા નિયમોના નિયમ ૧૪નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, જે વોરંટમાં નિર્દિષ્ટ રીતે સ્થળમાં પ્રવેશવા અને તપાસ કરવા માટે કોન્સ્ટેબલના હોદ્દાથી ઉપરના કોઈપણ પોલીસ અધિકારીને અધિકૃત કરવા માટે વોરંટ જારી કરવાની પ્રક્રિયા પર વિચાર કરે છે અને પોલીસ અધિકારીને એવું માનવાનું કારણ હોય કે તે કોઈપણ ઉદ્ધંધન અથવા ગુનાના હેતુ માટે અથવા તેના સંબંધમાં ઉપયોગમાં લેવાય છે અથવા તેનો હેતુ છે તેવી કોઈ પણ જગ્યાએ અથવા તેના પર જે કંઈપણ જોવા મળે છે તેને જપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા પર વિચાર કરે છે. નિયમ ૧૪ હેઠળ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા સર્ચ વોરંટ જારી કરવાની સત્તા, અમુક હદ સુધી, તે સત્તા જેવી જ છે જેનો ઉપયોગ નીચે કરી શકાય છે. **કલમ ૯૪ Cr.P.C** ના. આ દલીલ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવી ન હતી, કારણ કે, તપાસ હાથ ધરવાના સમયે, હેઠળ કોઈ કેસ બાકી ન હતો **ટાડા કાયદો** અને તે કે પોલીસ અધિકારીઓ હેઠળ તપાસ અને જપ્તી હાથ ધરવા માટે હકદાર હતા **કલમ ૧૬૫** ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ. સર્ચ અને જપ્તી ઉચ્ચ અધિકારી, એટલે કે એસ. પી. સી. આઈ. ડી., કાઈમ બ્રાંચ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી હતી. વધુમાં, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા આવી સત્તાનો ઉપયોગ પોલીસ અધિકારીની તપાસ કરવાની

સત્તા છીનવી લેતો નથી. કલમ ૧૬૫ વર્તમાન કિસ્સામાં, Cr.P.C ના નિયમ ૧૪ લાગુ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી. ટાડા કાયદો તે તબક્કે, ગુનાનો કોઈ કેસ પેન્ડિંગ નહોતો.ગુનાહિત હોવાથી, પ્રાપ્ત માહિતીના આધારે કે પરિસરમાં મોટા પ્રમાણમાં શસ્ત્રો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યા હતા, પોલીસ અધિકારી હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હકદાર હતો. કલમ ૧૬૫ Cr.P.C. તેથી, આપણને આ દલીલમાં કોઈ બળ મળતું નથી.

વિદ્વાન વકીલે ધ્યાન દોર્યું હતું કે દરોડા પાડતા પહેલા ન તો એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી અને તાળા તોડ્યા પછી પણ પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવતું નથી.એ વાત સાચી છે કે આ કેસમાં દરોડા પાડ્યા બાદ એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી.આ દલીલ માટે, ફરિયાદી પક્ષ વતી ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે દરોડા પાડવામાં આવ્યા તે પહેલાં શસ્ત્રો અને દારૂગોળો મળી આવશે તેની કોઈ ખાતરી નહોતી.એ૧ લાલ સિંહની પૂછપરછ બાદ મળેલી માહિતીના આધારે જ આ દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.બીજું, આ દરોડા ઉચ્ચ અધિકારી શ્રી એ. કે. આર. સુરોલિયા, નાયબ અધિકારીની હાજરીમાં કરવામાં આવ્યા હતા. સી. પી. (પીડબ્લ્યુ ૧૦૩).ઉપરોક્ત પરિસરમાં તાળા તોડવા માટે, આવા કિસ્સાઓમાં અલગ પ્રક્રિયાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી.આ હેતુ માટે પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે તાળાઓ તોડ્યા બાદ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે

પોલીસ હેડ ક્વાર્ટરમાં ઉપરોક્ત બે પરિસરમાં મળી આવેલા હથિયારો અને દારૂગોળો જમા કરાવવાનું કોઈ વાજબી કારણ નથી. સાક્ષીનું કહેવું છે કે મુદ્દામલ હથિયારો અને દારૂગોળો તેના મોટા જથ્થાને કારણે પોલીસ મુખ્યાલયમાં જમા કરવામાં આવ્યા હતા. તે તદ્દન શક્ય છે કે જ્યાં એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી તે પોલીસ સ્ટેશનમાં પૂરતી જગ્યા ન હોય. કોઈ પણ સંજોગોમાં, સલામતીના હેતુથી જો મુદ્દામલની વસ્તુઓ પોલીસ મુખ્યાલયમાં જમા કરવામાં આવે, તો એવું ન કહી શકાય કે વસૂલાત કોઈપણ રીતે દૂષિત છે.

ટાડા નિયમોના નિયમ ૧૫નું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી તેવી આગામી દલીલ પણ કોઈ વજન ધરાવતી નથી. આ હેતુ માટે, અમે PW ૧૨૮, PW ૧૩૨ અને PW ૧૩૩ ના પુરાવાઓનો સંદર્ભ લઈશું. પીડબ્લ્યુ ૧૨૮ સતીશચંદ્ર રાજનારાયણલાલ, જે ૧૯૯૨માં નવી દિલ્હીમાં પંજાબ સેલના એસ. પી., સી. બી. આઈ. II હતા, તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમણે ગુનો R.C.૬-SII/૯૨ નોંધ્યો હતો. તેણે એ ૧ લાલ સિંહ Ex.૬૨૦ અને એ ૩ તાહિર જમાલ ભૂતપૂર્વના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા હતા. અન્ય આરોપીઓ સાથે ૬૧૮. કબૂલાતના નિવેદનો નોંધતા પહેલા, તેમણે દરેક આરોપી પાસેથી ખાતરી કરી હતી કે શું તેઓ સ્વેચ્છાએ કબૂલાતના નિવેદનો આપવા તૈયાર છે કે નહીં. તેમને જરૂરી પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા અને તેમને આ બાબત પર વિચાર કરવા માટે સમય આપવામાં આવ્યો હતો. તેઓ સ્વૈચ્છિક કબૂલાતના નિવેદનો આપવા તૈયાર છે

તેનાથી સંતુષ્ટ થયા પછી, તેમણે તેમના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા.પીડબ્લ્યુ.૧૩૨ પશ્ચંદ્ર લક્ષ્મીચંદ્ર શર્મા, જે સંબંધિત સમયે એસ. પી. સી. બી. આઈ. <આઈ. ડી. ૧> હતા, તેમણે જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તેમણે આ કેસનો હવાલો સંભાળ્યો ત્યારે આર. સી. ડ.(એસ)/શ્રી સતીશચંદ્ર તરફથી ૯૨, આ કેસ છેલ્લા તબક્કામાં હતો.ડી. એસ. પી. સી. બી. આઈ., ડી. પી. સિંઘ (પી. ડબ્લ્યુ. ૧૩૬) એ એર મોહમ્મદને રજૂ કર્યો હતો.શરીફ અને એર૦ શોએબ મુખ્તિયાર તેમની સામે ૮.૭.૧૯૯૩ અને ૬.૨.૧૯૯૪ પર તેમના સ્વૈચ્છિક કબૂલાતના નિવેદનો રેકૉર્ડ કરવા માટે, જે અનુક્રમે Ex.૬૫૦ અને Ex.૬૫૪ છે.તેમના નિવેદનો નોંધતા પહેલા, તેમણે તેમને કબૂલાતના નિવેદનો આપવાના પરિણામો વિશે ચેતવણી આપી હતી અને તેમને આ બાબત પર વિચાર કરવા માટે વધુ સમય આપ્યો હતો.તેઓ કબૂલાતના નિવેદનો આપવા માંગતા હોવાનું સંતોષ થતાં, તેમણે તેમના નિવેદનો નોંધ્યા.પીડબ્લ્યુ.૧૩૩ શરદકુમાર લક્ષ્મીનારાયણ, ડી. આઈ. જી. પોલીસ, સી. બી. આઈ., એસ. આઈ. સી. II શાખા, નવી દિલ્હીએ જણાવ્યું હતું કે વર્ષ ૧૯૯૨માં તેઓ નવી દિલ્હી ખાતેની એ જ શાખામાં એસ. પી. હતા.પમી નવેમ્બર, ૧૯૯૨ના રોજ તેમને ડી. આઈ. જી. એમ. એલ. શર્મા દ્વારા એ. જ સાકિબ નાયનનું નિવેદન નોંધવા માટે અમદાવાદ જવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. **વિભાગ ૧૫** ટાડા અધિનિયમ. ૬ નવેમ્બર, ૧૯૯૨ના રોજ અમદાવાદ પહોંચ્યા પછી, સાકિબ નાયનને તેમની સામે રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.તેણે એજ સાકિબ

નાચનને જરૂરી પ્રશ્નો પૂછ્યા.કબૂલાતનું નિવેદન નોંધતા પહેલા, તેણે તેની પાસેથી ખાતરી કરી હતી કે શું તે સ્વેચ્છાએ કબૂલાતનું નિવેદન આપવા તૈયાર છે કે કેમ અને તેને ચેતવણી આપી હતી કે જો તેણે કબૂલાતનું નિવેદન આપ્યું હોય, તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે થઈ શકે છે.તેણે આરોપીને એ પણ જાણ કરી કે તે આવું નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી.જ્યારે આરોપીએ જવાબ આપ્યો કે તે દોષનો સ્પષ્ટ સ્વીકાર કરવા માંગે છે, ત્યારે તેણે એ જ સાકિબ નાચનનું કબૂલાત નિવેદન નોંધ્યું.ઉપરોક્ત પુરાવાઓ પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સાક્ષીઓ દ્વારા નિયમ ૧૫નું સંપૂર્ણ પાલન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમણે આરોપીઓના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધ્યા હતા.

ઉપરોક્ત પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદી પક્ષે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવેલા અપીલકર્તાઓ સામે વાજબી શંકાની બહાર પોતાનો કેસ સાબિત કર્યો છે.

(૧) જેમાં આરોપી નં.૧, ઉપર વર્ણવ્યા મુજબના પુરાવા, વાજબી શંકાની બહાર, ગુનાહિત કાવતરામાં તેની સંડોવણી સાબિત કરે છે.તેઓ જુદા જુદા નકલી નામોમાં ભારતમાં એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ગયા; તેઓ અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે અમદાવાદ ગયા, સી-૩૩, પરેશ એપાર્ટમેન્ટ્સ ભાડે લીધા અને ઉસ્માનહારુન સોસાયટી, જુહુપુરા, અમદાવાદ ખાતે જ્યાં બિલ્ડિંગમાં ટ્રાન્સફર મેળવ્યું.તેની પૂછપરછના આધારે અમદાવાદ પોલીસે પરિસરમાં દરોડા પાડ્યા

હતા અને મોટી માત્રામાં હથિયારો, દારૂગોળો અને વિસ્ફોટક પદાર્થો મળી આવ્યા હતા.ઉપરોક્ત પરિસરમાં અમદાવાદ ખાતે તેમનું રોકાણ ઉપરોક્ત બે પરિસરના રહેવાસીઓ, ધોબી અને અન્ય વ્યક્તિઓ સહિત સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ કરીને કોઈ શંકા વિના સ્થાપિત થાય છે.તેઓ અશોક કુમાર ખન્ના અથવા ઈકબાલના નામે રહેતા હતા.વિવિધ હોટલમાં તેમનું રોકાણ પણ સ્થાપિત થયું છે.મહિન્દ્રા જીપ અને મારુતિ જિપ્સીની ખરીદી પણ સાબિત થઈ છે.તેથી, એવું ન કહી શકાય કે ટ્રાયલ કોર્ટે તેને આ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી. વિભાગ ૩ (૩) અને ૫(૧) ટાડા અધિનિયમ તેમજ કલમ ૧૨૦બી આઈ. પી. સી અને હેઠળ કલમ ૨૫ (૧) (એ) શસ્ત્ર અધિનિયમ.

(૨) સામે આરોપી નં.૨, તેના કબૂલાતના નિવેદન ઉપરાંત, તે સાબિત થાય છે કે તે પાકિસ્તાની નાગરિક છે.તેઓ ભારતમાં એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ગયા હતા.તેઓ અલગ અલગ સમયગાળા દરમિયાન અલીગઢમાં એ૧ સાથે અને દિલ્હીના કુરેશી ગેસ્ટ હાઉસમાં અલગ અલગ નામે રોકાયા હતા.તેથી, તેના કબૂલાતના નિવેદનને નકારી કાઢવાનું કોઈ કારણ નથી કે તે આઈ. એસ. આઈ. એજન્ટ હતો અને તે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ હતો અને એ૧ સાથે કાવતરું ઘડ્યું હતું.

(૩) જેમાં આરોપી નં.૩, તેના કબૂલાતના નિવેદનને સાબિત કરવા ઉપરાંત, ફરિયાદી પક્ષે સાબિત કર્યું છે કે તે બોમ્બેમાં એ૧ અને એ૨૦ની સાથે મળી

આવ્યો હતો.તેમના પરિસરમાંથી, તેમના દ્વારા લખાયેલ પત્ર (Ex.૬૦૨ અને ૬૦૩) મળી આવ્યો હતો જે તેમની ગુપ્ત પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવે છે.

(૪) આરોપી નંબર ૪ માટે, તેના કબૂલાતના નિવેદન ઉપરાંત, તે સાબિત થાય છે કે તે અમદાવાદ અને મદ્રાસમાં એ ૧ સાથે હતો અને વિવિધ નામોની વિવિધ હોટલમાં રોકાયો હતો.તેઓ એ ૧ અને એ ૨ સાથે અલીગઢમાં હાજર હતા.તે પણ ફરાર હતો.

(૫) એ ૪ રીતે A ૨૦ માટે, કબૂલાતના નિવેદન ઉપરાંત, ફરિયાદી પક્ષે અલીગઢ ખાતે A ૧ અને A ૨ સાથે તેના જોડાણને સ્થાપિત કરવા માટે પુરાવા આપ્યા છે.ત્યારબાદ, તેઓ બોમ્બે ગયા અને એ ૧ અને એ ૩ને તેમના મિત્ર પીડબ્લ્યુટી સાથે તેમના મિત્રો તરીકે રજૂ કર્યા.

આગામી પ્રશ્ન એ ૩, એ ૪ અને એ ૨૦ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવાના સંબંધમાં હશે. **વિભાગ ૩ (૩)** ટાડા અધિનિયમ. અમારા મતે, તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે A ૩, A ૪ અને A ૨૦ એ તેમની પ્રારંભિક આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં A ૧ અને A ૨ સાથે કાવતરું કર્યું છે.કાવતરું કરવા ઉપરાંત, A ૪ ખાસ કરીને છુપાયેલું શોધવા માટે અમદાવાદ ખાતે A ૧ સાથે હતું.તેઓ મદ્રાસ સ્ટોક એક્સચેન્જના સર્વેક્ષણ માટે મદ્રાસ ખાતે A ૧ સાથે પણ ગયા હતા.જો એ ૪ એ ૧ સાથે બિલકુલ જોડાયેલ ન હોત, તો નકલી નામોમાં સાથે મુસાફરી કરવાની જરૂર નહોતી.આરોપી માટે નં.૩ અને ૨૦, એ વાત સાચી છે કે તેમના કબૂલાતના નિવેદનો ઉપરાંત, A ૧ સાથે કાવતરું ઘડવામાં તેમની સામે સાબિત

થયેલી ભૂમિકા મર્યાદિત છે.જો કે, એ ૩, તાહિર જમાલે આ પ્રવૃત્તિઓમાં થયેલા ખર્ચને વહન કરવા માટે નોંધપાત્ર રકમ રાખી હતી.ફાટેલો પત્ર EX.૬૦૨ અને ૬૦૩ એ સાબિત કરે છે કે તે ગુપ્ત કરોબારમાં સામેલ હતો.આ મામલાના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, એવું ન કહી શકાય કે તેમની સજા હેઠળ વિભાગ ૩ (૩) ટાડા કાયદો કોઈપણ રીતે ગેરકાયદેસર અથવા ખોટો છે.જો કે, એ-૩, એ-૪ અને એ-૨૦ દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકાને ધ્યાનમાં લેતા, અમે માનીએ છીએ કે જો તેમની સજાને આજીવન કેદમાંથી ઘટાડીને ૧૦ વર્ષ માટે આર. આઈ. કરવામાં આવે તો ન્યાયનું હિત પૂરું થશે.

પરિણામે, એ-૧ લાલ સિંહ દ્વારા ૧૯૯૭ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૧૯ અને એ-૨ મોહમ્મદ દ્વારા ૧૯૯૯ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૪૦૯-૧૪૧૧ દાખલ કરવામાં આવી હતી.શરીફને બરતરફ કરવામાં આવે છે અને વિજ્ઞાન નિયુક્ત ન્યાયાધીશ દ્વારા લાદવામાં આવેલી તેમની સજા અને સજાની પુષ્ટિ થાય છે.એ-૩ તાહિર જમાલ, એ-૪ મોહમ્મદની સજા.આ ગુના માટે સાકિબ નાયન અને એ-૨૦ શોએબ મુખ્તિયારને દોષી ઠેરવવામાં આવ્યા છે. વિભાગ ૩ (૩) ટાડા અધિનિયમની પુષ્ટિ થાય છે, પરંતુ તેમની સજામાં એ હદ સુધી ફેરફાર કરવામાં આવે છે કે તેમને તેના માટે ૧૦ વર્ષ માટે આર. આઈ. ભોગવવાનો અને રૂ. ૧૦, ૦૦૦/- અને ડિફોલ્ટમાં ૬ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવું પડશે.જો કે, તેમની સજા અને સજા હેઠળ કલમ ૧૨૦બી અને ૧૨૦બી (૧) નિયુક્ત

અદાલત દ્વારા લાદવામાં આવેલી આઈ. પી. સી. ની જાળવણી કરવામાં આવે છે.આથી, અનુક્રમે એ-૪, એ-૨૦ અને એ-૩ દ્વારા દાખલ કરાયેલી ૧૯૯૭ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૪૪, ૧૯૯૭ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૧ અને ૧૯૯૭ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૨ ને ઉપરોક્ત હદ સુધી જ મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.